

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Teherpróba.

Budapest, május 14.

(K.) Ha néppárti ember kimondja ezt a szót: *börziánér* — abban a percben már el is vesztette a flegmáját. Akkor már nem is lehet vele tovább beszélni, mert ami osztálygyűlés, felekezeti indulat és politikai elégtelenséget dolgozik benne, mind hatványozva vibrál a hangjában, ha ezt a szót kimondta és ezzel magát fölizgatta. Talán sokat megmagyaráz ez a körülmény és első sorban azt is, hogy miért nem akadt sokáig senki, aki a néppárttal erről a témáról szóba álljon. Hiszen idáig a vita jóformán ki volt zárva s csak a veszekedés volt elképzelhető. Mikor tehát a képviselőház mai ülésében Rakovszky István végre higgadtan beszélt a tőzsdeadóról, kapni kell az alkalmon, hogy meg lehet adni a választ neki és mindazoknak, akik a tőzsde megadóztatását szinte fanatikusan sürgették.

A higgadt hangra higgadt lehet a válasz is. És minden indulat nélkül szabad Rakovszky Istvánt s az ő elvtársait figyelmeztetni, hogy a tőzsdén sok mindennel lehet játszani, de szavakkal nem. A szójátéknak ott nincsen árfolyama. S ha valaki azt mondja, hogy a tőzsdejáték kinövésai a tőzsde lelkét terhelik, a tőzsde maga pedig a szabad-élvőségnek gyümölcse: hát azt a tőzsdén kinevetik. Mert mire ez a nagy kerülgetés a szavakkal! Tessék mindjárt a szabad-élvőséget támadni, ha úgy tetszik, de nem a tőzsdét, amelynek semmi köze a szabad-élvőséghez. A tőzsdén ugyanis a legelső vagy akár a legutolsó ember is fölvilágosíthatja Rakovszky Istvánt s az ő elvtársait, hogy tőzsde mindenütt van, szabad-élvőség pedig nincs mindenütt. Ahol tehát például konzervatívok vagy éppen klerikálisok vannak uralmon és tőzsde természetesen mégis van: a

néppárti urak mindjárt felsülnek az ő meghatározásokkal. Mert ott azt kellene mondaniok, hogy a tőzsde a klerikalizmus gyümölcse. De az is csak olyan igaz, mintha azt mondják, hogy a szabad-élvőség gyümölcse. A budapesti tőzsde csak olyan, mint a brüsszeli tőzsde, pedig hát Magyarországot szabad-élvők kormányozzák és Belgiumot klerikálisok. Minden politikai irányzattól független a tőzsde s a néppárt okoskodására azt felelhetné, hogy van értéktőzsde és van árutőzsde, hát talán az árutőzsde agrárius, mert ott a búzáért meg a kukoricáért van keletje, ami agráriusok portékája? Bolondság. A tőzsde nem merkantil és nem agrárius, nem szabad-élvű és nem klerikális: a tőzsde éppen csak tőzsde és semmi más. Olyan vezeték pedig sohasem is volt, amelyen keresztül valamely politikai irányzatot lehessen ütni.

De ha Rakovszky később, immár maga is komolyabban, nyitját keresi annak a jelenségnek, hogy miért sürgetik a tőzsdeadó behozatalát világszerte a konzervatívok, míg a szabad-élvők csudálatos módon tiltakoznak ellene: erre már a válasz is komolyabb lehet. Mert a jelenséget jól látja, csak az okát nem tudja észrevenni. A konzervatívok ugyanis, csak úgy, mint nálunk a néppárt, egészen hamis alapon sürgették a tőzsdeadó behozatalát s a maguk indulatosságával csak indulatosságot tudtak kelteni, nem pedig egészséges akciót. Miért? Mert a konzervatívok mindig és mindenütt a mozgó tőke ellen való gyűlöletüket szóaltatták meg, amikor a tőzsde megadóztatását követelték és soha és soha sem jutott eszükbe, hogy ezt a magában helves gondolatot az általános adókötelezettség elve alapján próbálják a megvalósítás felé terelni. Ha az általános adókötelezettséget emlegetik, ami szabad-élvű és demokratikus gondolat, nyilván nem találják magukkal szemközt a szabad-élvű táborokat. De soha és

soha nem tették. A mozgó tőke ellen való gyűlölet beszélt belőlük s így nem is vált-hattak ki egyebet a szabad-élvűekből, mint hasonló vaksgót és fanatizmust a mozgó tőke védelmében. A hibás támadás hibás védekezést szült világszerte s megesett az a különös dolog, hogy a szabad-élvűek nem ismertek a maguk gyermekére, mert a konzervatívok olyan félre nem érhető kárörömmel kínálták oda nekik. A kínálás módja nem tetszett nekik s a gyermeket meg se nézték miatta. Ez kétségtelenül tévedés és hiba volt, de érthetetlennek nem fogja találni senki sem. Van úgy az ember, hogy a jót sem fogadja el, a hang miatt, mely felbőszíti. A konzervatívok pedig sehol sem áruktak el olyasmit, mintha az egyetlen teher-viselés demokratikus gondolatába volnának szerelmesek és nem a mozgó tőke ellen forna bennük a gyűlölség. De sőt mennyi zavaró elem, mennyi felekezeti indulat és mennyi feltékenység tapadt még ehhez a gyűlölséghez!

Nem volt szerencsésebb a néppárt hangja sem, mikor a tőzsde megadóztatását követelte. Mégis a szabad-élvű kormány és a szabad-élvű párt elhatározta magát a tőzsde megadóztatására. Megpuhult talán? A néppárt maga se biheti. De igenis, el kellett ide jutni az általános adókötelezettség szabad-élvű és demokratikus gondolatának fonálán. Nem is ma jutott ide. A megvalósítással azonban bölcsen várt, míg az osztrák törvény hatásából óvatosságot levonhatta a tanulságot, hogy az adóteher mennyiben érintheti a tőzsde egészséges forgalmát. Mert ez a mi szenge tőzsdénk óvatosságra inti a törvényhozást, és az országnak rossz szolgálatot tenne, aki a budapesti tőzsde különben is gyöngye intézményét olyan teherrel roskasztaná, amelyet meg nem bír. Ha már most Rakovszky és az ő elvtársai azt hiszik, hogy a kormány

TÁRCA.

Az istentagadó.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Karczag Vilmos.*

Domonkos Ernőről azt tartották, hogy előbb-több mint vallási őrvöngő fog bekerülni a bolondok házába.

Mert igazán tulhajtotta a dolgot.

Hiszen más istenfő ember is eljár a templomba vasárnap és ünnepnapokon, keresztet vet magára, ha feszületet lát a Megváltó véres alakjával, nem káromkodik hiába, s este, reggel elimádkozza a Miatyánkot, megköszönve az Isten végtelen áldását és az Ur újabb áldásáért könyörögve.

Ezennivel tartozik az ember a lelki nyugalmának, a házi tűzhelyének, melyet kell hogy a vallásosság ihlete lebegjen körül, a környezetének, melynek jó példákön kell okulnia.

Hanem amit Domonkos Ernő cselekszik, az már nem ájtatosság, hanem őrvöngés. A felesége, akit határa győtt a bolondériáival s aki elkésredésben már profanizálja az egész dolgot, azt mondja inkább szitkozódva, mint panaszkodva, hogy bekapaszkodott az uristen üstökébe s azt rancigálja estétől reggelig, reggeltől estéig.

— Meg fog őrülni. Bizonyosan belebolondul. Már most sincs ki egészen... Örökösön a papokkal trafikál, a hálószobája hasonlatos egy cifra román oltárhoz, alig áll szóba az olyan emberrel, aki nem az ő vallásán van, az inge alatt egy tenyérnyi nagyságú nehéz keresztet cipel, mint akármelyik római püspök, győnni jár s a legkisebb vétségéről is számot ad a győntató

atyjának, s kitélik tőle, hogy közelebb meztől búcsúra megy Mária-Pöcsra. Ez mind igen szép dolog. Hanem okos, intelligens, művelt embernek egyéb tenni valója is akadhatna, mint az örökös imádkozás... Ha szölok neki s szép szóval arra kérem, hogy többet járjon a hivatalába s kevesebbet a templomba, s hogy a papokon kívül más jó barátot is tőrjön meg maga körül, rámond, hogy én hitetlen istenkáromló vagyok.

Mondom a panaszolóknak szép kis asszonykának, hogy talán még sem úgy lesz az egészen, mert hisz' azt hallottam, hogy van valaki, akit minden mennyibéli tüdősségénél is jobban szeret.

Elpirult.
— Nem tagadom. Az istenen kívül engem szeret legjobban.

— De ugy látom, hogy magáeska féltékeny.

— Bolondság, csak nem hiszi tán?...
— De bizony hiszem. Azt hiszem, hogy

irigy szemekkel nézi, hogy az ura megosztja a szerelmét. Csak fele idejét juttatja a feleségének, fele az isténé, csak fél szerelmet ad, a másik felét az égbe küldözgeti. A felesége szép piros ajkainak édes esőkját nem neki köszöni meg, hanem az istennek, akinek ezekért a földi élvezetekért hálát rebeg. Ha valamelyes fordulás van a házban, más emberfia úgy végzi, hogy vagy bocsánatot kér, vagy bocsánatot ad, de ő azt is az istenne bizza, mondván: „bocsásson meg nekem az isten”.
A szép asszonyka sirásra fakadt.

— Ugy van, ugy. Pedig nem mindig volt ilyen. Kikapós, jókedvű, mulató ember volt, de a mióta a papok hatalmába került, azóta egészen elhanyagol engem... De tudom istenem, nem tart sokáig. Vagy én, vagy a papok. Válasszon köztünk.

Es csakugyan feltette a kérdést az ura előtt: vagy ő, vagy a papok.

— De ne bolondozz, édes.

— Ennek a fele se bolondság.

— Csak nem mondod komolyan?

— De a legkomolyabban. Meguntam ezt az életet. Vagy megelegszel az ájtatosságból annyival, amennyivel más magadformájú ember, vagy itt hagylak. Akkor azután imádkozhatol a papjaidal éjjel-nappal szünet nélkül.

— Istenkáromló vagy Mariska.

— Nem igaz, nem vagyok. Én is imádom az istent, s elvögzem az ájtatosságot reggel, este. De azt csak ne hitesd el velem, hogy az isten azt kívánja, hogy az ember hanyagolja el hivatalát, otthonát, feleségét, szeretteit a templomért, s úgy járkáljon ég felé fordított szemekkel, mint valami barátesuhába öltözött vezeklő. A világ ki-nevet. Ma-holnap a gyerekek is nyelvöltögetve mutogatnak utánad az utcákon. S utánam is. „Az ott a felesége.” Nem, nem, nem akarom. Vagy, vagy!

Ernő odafordult egy a falon függő kép felé:

— Ne hallgass reá, édes Jézusom, nem tudja, mit cselekszik.

Aztán odasietett Mariskához, átölelte karcsu derekát, s hizelegve, édeskés mosolygással szölt hozzá:

— Ne beszélj így, édes kis madaram. Nem illik az a csunya beszéd a te édes szádba. Meg nem is igaz az, hogy te engem olyan könnyű szerrel el tudnál hagyni, csak azért az egy nagy bűnömért, hogy kivéled még a hitemet is szeretem...

Aztán türelmetlenül járt fel s alá a szobában s aggdóva nézett hol a szentképre, hol a Mariska duzzogó ábrázatára.

Hónapok óta hallgatja már a folytonos

talán nagyon is óvatos volt a teher kimérésében: úgy lehet, igazuk is van. De a kicsi teher nem baj. Az volna a baj, ha mindjárt akkora adót terítenék a tőzsdére, hogy beillenék egyben vizes lepedőnek. Mert akkor ez a megadóztatás föléne egy kis gyilkossági kísérlettel. Ellenben a kicsi teher addig kicsi, amíg hozzá nem teszünk még valamit. S az a javaslat, amelynek tárgyalásába ma fogott a parlament: nem is akar más lenni, mint az első teherpróba. Ezt okvetlenül megbirja a tőzsde. Talán meg sem érzi. Hát az elég hamar ki fog sülni s akkor az állam kétségtelenül gondoskodni is fog róla, hogy a tőzsdeadóból több jövedelme legyen. Legalább is annyi, hogy az állam is jóllakjék s a tőzsde is megmaradjon. Mert hát kell, hogy megmaradjon, tessék elhinni. Ha az első teherpróba tanulságai kiderülnek, a konzervatívok és néppártiak, vagy akár-hogy neveztek magukat, majd meg fognak róla győződni, hogy a szabadelvű párt csöppet sem idegenkedik a tőzsde megadóztatásától.

De azért, hogy csak az egyenlő teherviselés elvét valósítja meg, a mozgó tőke ellen való gyűlölet terén azonban nem akar versenyezni a konzervatívokkal és a néppárttal: ne méltóztatassék pálcát törni a szabadelvűs fölé. A gyűlöletben más téren is lemond a versenyről. Valami specialitást már csak meg kell hagyni nekik is, a konzervatívoknak, a néppártiaknak . . .

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 14.

A szeszkontingensről szóló javaslat tárgyalását ma befejezte a Ház. Tulesett rajta minden nagyobb emóció nélkül, holott ma volt soron az az ugynevezett *szegezi paragrafus* is, amely ellen az ellenzék nagyobb akcióra készült. Ez a szegezi paragrafus a javaslat nyolcadik szakasza, amely ellen az azzal forrongásba a lelkeket, hogy egyetlen gyár, a szegezi szeszgyár érdekében készült. Ez a gyár ugyanis a javaslatnak ama rendelkezése szerint, hogy a kontingens az utóbbi három év termelésének átlaga szerint állapítandó meg, elveszítene egész kontingensét. A nyolcadik szakasz pedig lehetővé teszi, hogy mások sérelme nélkül megkapja a szegezi gyár eddigi kontingensének legalább a negyedrészét. A paragrafus ellen heves támadást intézett

Visontai Soma, majd Polónyi Géza és Rakovszky István is. A szakasz védelmére a pénzügyminiszterten kívül csak Gajári Ödön szólalt fel. Lukács László felszólalása nyíltan, lojálisan tárta fel a nyolcadik szakasz intencióját. Igenis annak a gyárnak a megmentése volt a cél, csak-hogy minden más érdek tisztelőben tartásával. Az pedig helyes, hogy egy nagy alföldi város számára megtartják ezt az egyik legnagyobb ipartelepét. A miniszter különben még nagyobb megnyugtató kedvéért elfogadta Rakovszkynek azt a módosítását, amely kizárja azt, hogy a szegezi gyár kontingense más ipari gyárával egyesíthessék. Erre aztán annyira megnyugodott az ellenzék is, hogy nagyobb akciót nem csinált, a többség pedig elfogadta a szakaszt.

Volt még vita az ötödik, hatodik és hetedik szakaszról is; mindegyiknél Rakovszky István és a pénzügyminiszter szólalt fel. A javaslat többi részét szó nélkül fogadták el.

A Ház megkezdte ezután a *börzeadóiról* szóló javaslat tárgyalását, melyhez ma, Szabó Imre előadón kívül, aki okos beszédben méltatta a javaslat célját és főbb rendelkezéseit, csak Rakovszky István szólott hozzá, alapos tanulmányra valló beszédben és elég mérsékeltlen. Csak egyszer vetette el a szűköt, mikor összefüggést keresett a börze és a szabadkőművészet közt. Ezt a kapitális bolondságot Vészi József erőlesen visszautasította.

A képviselőház ülése május 14-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, gróf Széchenyi Gyula, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

Elnök: Bemutatja Gulner Gyula megbízólevelét, továbbá Özevy Munkácsy Mihályus levelét, melyben hála-köszönetét fejezi ki a képviselőháznak férje elhunyt alkalmából hozzá intézett részvételeiért.

(A szeszkontingens.)

Az 5. §-nál

Rakovszky István reflektál Tisza Kálmán azon kijelentésére, hogy abban az esetben, ha valamely törvényjavaslat a varakozásnak meg nem felelő törvény bírálati ellenzék is felelős, az ellenzék nem lehet hibás, mert haszontalan azólat fel, azt figyelembe a többség nem vette. A §. harmadik bekezdését törölni és a helyét a következő szöveget indítványozza:

Az ötödik szakasz 3-ik bekezdésének „növekedés” szó után levő többi mondatai hagyassanak ki és tétessék e helyett a következő szöveg: „ama részek után, amely 5000 hektoliter meg nem halad, e résznél 15 százalékosan, ama rész után, mely 5000 hektoliter meghalad, de 10.000-nél nem nagyobb, e résznél 20 százalékosan; ama rész után, mely 10.000

hektoliter meghalad, de 15 ezer hektoliternél nem nagyobb, e résznél 25 százalékosan és végül ha a növekedés a 15 ezer hektoliter meghaladja, e résznél 30 százalékosan állapították meg.

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter ezt a módosítást nem tartja elfogadhatónak, mert az ipari szeszgyáraknak különben is nehéz helyzetét még további intézkedések által nehezíteni nem tartaná igazságosnak, sem a helyes ipari politikával összeegyeztethetőnek. Minden olyan intézkedés, amely oda irányul vagy azt eredményezné, hogy fennálló iparágaink fennmaradása vagy prosperálása megnehezítették vagy lehetetlenné tételnek, ellenzik az iparpártolás nagyfontosságú feladatával, amelynek szükségességét és fontosságát senki ebben a Házban kétségbe nem vonhatja. Ennek a törvényjavaslatnak alapeszméje az volt, hogy a mezőgazdasági szeszfőzést minden lehető előnyben és támogatásban részesítse, de ebben a támogatásban csak addig a határig menjen el, amelyen túl az ipari szeszgyárak létezése vagy fennmaradása veszélyeztetve van. Világos dolog, hogy már a múlt évi törvénynek, az 1899. évi XXII. törvényeknek az az intézkedése, hogy az ipari kontingens akkor is csorbul, ha két vagy több szeszgyár egyesül, mert ekkor is mindig van levonásnak mely a mezőgazdasági kontingens javára, tanácsa az ipari szeszgyáraknak érdekeit. De már tovább menni és olyan levonásokat követelni, aminek következtében az egyesítés lehetlenné valik és egyes, nehéz viszonyokkal küzdő gyárak kénytelenek volnának minden kárpótlás nélkül egyszerűen beszüntetni üzemüket, tulmenna a megengedett határon.

Elnök: A Ház a szakaszt az eredeti szövegben fogadja el.

A 6. §-nál

Rakovszky István három indítványt nyújt be. Lukács László pénzügyminiszter kifejti, hogy az az állítás, mintha az Ausztriának átengedett 19.000 hl. a mezőgazdasági szeszfőzések kontingenséből vonatott volna le, nem felel meg a tényeknek és csak azon alapszik, hogy az 1899. XXII. t.-cikknek szakaszát tévesen magyarázták.

Ami Rakovszkynek azt a kívánságát illeti, hogy tételessék különbség a mezőgazdasági és az ipari gyárak kártalanítási összege között és a mezőgazdasági gyárak nagyobb kártalanításban részesíthessenek, mint az ipariak, nem volna méltányos ennek az intézkedésnek az elfogadása, mert az ellenkező eredményt érné el, mint amelyre töreküszünk. A levonás kiszájtítás esetén óriási nagy mértékben éri az ipari gyárakat és elenyésző csökély mértékben a mezőgazdaságiakat. Logikailag is ellemondás volna az, hogy azoknak a gyáraknak, amelyekből igen jelentékeny kontingens elvonunk, kisebb kártalanítást adjunk, mint azoknak, amelyekből alig vonunk el valamit. A mezőgazdasági gyárak nem fognak abba a helyzetbe jutni, hogy ez elvonás következtében az ő üzemük érezhetően csökkenjék, míg az ipariak mindenesetre sokkal súlyosabban fogják érezni ezt az elvonást.

Nem fogadja el az indítványokat.

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést.

A többség elveti a módosításokat.

A 7. §-nál

Lukács László pénzügyminiszter stílis módosítványt adott be, amely a mondat értelmét megvilágosítja: a második bekezdés utolsó mondatának helyes értelmezése szempontjából az azután szó helyett tétessék: az illető termelési időszak lejáratá után.

szembányászatot, de hiába. Imádjá a feleségét, nem tudna élni nélküle, s ha egyszer szakításra kerülne a sor közte és Mariska között, érzi, hogy inkább golyóit röpítene agyába, mintsem hogy lemondjon róla.

Pedig ez a szakítás, mint valami fergeget, mely összetiporja a verőfényes nyári szép napot, mindennap ott kísért. El-elborul, sötét lesz, menydörög, villámok cikáznak. Kisebb-nagyobb lár-mával, megfélemlítéssel elvonul. De egyszer mégis csak pusztítva, zuzva, kavarogva, felhőszakadást, árvízvet teremtve, fog leszakadni s akkor aztán a villáma felgyújtja a ház fedelét, az árvice meg elmosa még a ház helyét is. Nem marad még csak hírmondója se.

Mikor ez a rémes kép megjelenik az Ernő lelkében, akkor megint csak a templomba siet, ahol térdre hull az oltár előtt: „Segíts meg, mindenható istenem, édes Jézusom.” Megeskölgatja az oltárterítőt csücskét s virágot tesz az üdvözítő lábához.

A szép asszony meg duzzogva, neheztelve, haraggal, mint aki rövidséget szenved, azt mondja:

— A Juliska férje (ez a Juliska a legjobb barátja) ilyenkor a felesége lábai elé borul és... — Eh, mit, vége! Ez így tovább nem tarthat!

Lábaival toporzékol, s apró ökleivel döngeti az asztalt.

— Jobb, ha elválnak. Eredj te jobbra, én megyek balra.

Domonkos nem veszi komolyan a fenyegetőzést. Hallotta már ő azt sokszor. A készülő fergeget most is nyári zivatarnak nézi. Majd kitzisztul. Szinte megmosolyog, mikor az asszony rakosgatni kezd, mint midőn az ember hosszú utra indul.

— Csak maradj, angyalom, — mondja tréfálkozva, — majd elmegyek én. Kár volna itt hagynod ezt a szép lakást. Mit csinálnék én itt

egyedül ebben a ménkő nagy házban. Téged jobban megillet az. Te majd azután is élhető világodot, nekem egy kis hónapos szobácskában is jó lesz. En meghuzom magam egy kis zugban...

— Kár ám tréfára fogni a dolgot. En gyűlölöm, utálom magát. Sohase is szerettem, és ke-reken kijelentem, hogy válni akarok. Még ma összeszedek itt mindent, ami az enyém, amit a szülei háztól hoztam és még ma elmegyek innen. Nem akarok tovább önnel egy fedél alatt maradni. Nem, nem, nem! Érti?

Meghökken a komoly hangra Domonkos. Olyan természetű ember, akinél az átmenet a tréfából a legsötétebb indulatba pillanat műve. Csak a szentkép előtt jámbor, azonkívül akaratos, ideges, hirtelen haragu. Látja, hogy az asszonyka összeszedi a ruháit a szekrényből, az ékszereket, leánykori emléktárgyakat s szépen sorjába berakosgat mindent a nagy kofferokba, amiket a családok a padlásról cipelték le. Az a nagy vaspántos láda előkerül, amelyik a városszerte híres stafingörök szállította ezeltől négy esztendővel a új fészekbe.

— Mariska! Ha elmegy, én főbe lövöm magam! Hallod?

Mint a hogy az az aranyozott kandalló nem felel, épp oly néma maradt az asszonyka is. Mintha nem hallotta volna, csak folytatja a dol-gát tovább némán, szólanul.

— Mariska! ordít újra a dühöd férj, s megragadja felesége két karját, — Mariska, hallod? Ha elmegy, főbe lövöm magam.

Keseri, nyugos mosoly villan át a szép asszony ajkain.

— Debogy lövi. Az isten nem veszi magá-hoz azok lelkét, akik maguk vetnek véget életüknek.

Kegyetlen válasz volt ez nagyon, s talán kereszténytelen is. De Mariska érezte, — éntudatlan érzés volt ez, — hogy másként nem beszélhet. Egy néma fohász szállott föl lelkéből

az égből: „Ne hallsd meg édes jó Atyám a káromlásaimat. Bocssáld meg nagy bűnömöt, hiszen nem ellened szólok én, csak az ő megtévedt lelkét szeretném megmenteni.”

— Mariska, hallgass reám . . .

— Nem akarok hallani semmit. Hagyjon el!

Domonkos nem ölte meg magát, amint az előre látható volt, pedig az asszonyka csakugyan hazament a szülei házhoz. Hanem a helyett ő is összeszedte, ami összeszedni való volt a lakásban és elutazott Abbazába nyugalmat élvezni és a beteg lelkét gyógyítani.

Igy telt el vagy két hét. Ernőt a pap barátjai vigasztalták kenetes szavakkal meg az irás-malasztjával, és csaknem az egész napot a templomban töltötte térdén állva könyörögve az istenhez, hogy térítse vissza eltántorodott hitvese szívét ő hozzá.

Volt egy-két jóbarátja, akik megmagyarázták neki, hogy ebben az ügyben nem várhatja a megoldást az égből. Sőt ellenkezőleg. Mariska kész visszamenni az elhagyott házba, ha Ernő a következőkre kötelezi magát:

„templomba csak vasárnap és ünnepnapokon jár.”

„a főlölesges szent tárgyak a lakásból eltávolíttatnak. Megmarad a Madonna-kép, egy Krisztus-kép, egy szentelt viztartó, és az ezüst kereszt.” Ennyi elég a legmegrögzöttebb istenhívőnek is.

„a meglévő végrendelet, melyben már az esetleges örökség is oda van ígérve egyházi célokra, megsemmisíttetik.”

végezetül:

„minden bűnét ezután csakis a feleségének gyónja meg.”

— Nem, nem, nem! Ezerszer nem. Inkább így akar élni, elhagyottan, mint a bolygó zsidó, de istentagadó nem lesz.

Rakovszky István indítványozza, hogy a 8. kihagyandó és helyette a következő szöveg teendő be: Indítvány a 7. §-hoz. A 7. §. kihagyandó és helyébe a következő szöveg teendő: 7. §. A 6. §. első és második pontja szerint fizetendő összegek az államkincstár terhére.

Lukács László pénzügyminiszter: Semmiféle méltányossági vagy igazságon alapuló indokot nem lát arra, hogy ez a külön teher az államkincstár terhére vésessék át. Hiszen végeredményében úgy sem terbel ez mást, mint az államkincstárt, mert az államkincstárból adatik az a két koronás szuperprémium, amely a magyarországi mezőgazdasági szeszgyárak előnye az ausztriai mezőgazdasági szeszgyárakkal szemben, miután ez utóbbiak ilyen külön bonifikációban nem részesülnek.

Kimutatható, hogy ha ez az egész megváltás bekövetkezik, ha évről-évre szükség volna ez összegek felhasználására, még akkor is igen jelentékeny előnyben maradnak a mezőgazdasági szeszgyárak a prémium tekintetében az ausztriai szeszgyárakkal szemben, mert legalább egy koronával magasabb akkor is a magyarországi prémium, mint az ausztriai.

Elrendeli a szavazást.

A Haz a pénzügyminiszter módosítását elfogadja, Rakovszkyét elveti.

(A szegedi §.)

Visontai Soma sainálja, hogy Magyarország képviselője, Mezei Mór nincs jelen, (Derültér.) mert szerette volna megkérdezni, hogy az ő szabadelvűsége mennyire tüpreng e §-szal szemben. Kétségbe vonja, hogy e szabadelvűség csak bizonyos társadalmi körök kielégítésére szolgáljon.

Polónyi Géza: Ez szeszgyár-liberalizmus!

Visontai Soma: Sajnálandó, hogy e kérdés megváltásával a liberalizmust is harcra vitték. Ezt csak érdekből tették. (Helyeslés a szélső balon.) A S. §. nincs okozati összefüggésben a többi szakaszal. És csak néhány szeszgyárnak kedvéért vétették be. Magyarzatait csak utánjárás utján lehet beszerezni; és nem előző egyebet, mint hogy a törvényhozás némely érdekkörnek 180 ezer forint nemzeti ajándékot adjon. Kéri a minisztert, hogy adjon felvilágosítást, hogy mely szeszgyárakra vonatkozik a szakaszban foglalt kedvezmény, illetve, hogy az kiterjesztett-e hasonló irányban működő szeszgyárakra. Ettől teszi függővé a szakasz elfogadását.

Lukács László pénzügyminiszter: Talán kár volt úgy akarai feltüntetni ezt az intézkedést, mintha Isten tudja micsoda korrupciós terv vagy szándék foglaltatnék a törvényjavaslathoz ebben a szakaszban. Elismerem, hogy az indokolásban erről a szakaszról külön nem emlékeztem meg: ezt belátom és tisztán csak a munka gyorsaságának méltóztatásék ezt tulajdonítani, mert olyan vehemensséggel kellett megküzdeni és annyira kellett sietnie annak a befejezésével, hogy igazán elkerülte a figyelmemet és csak utóbb vettem észre, hogy e szakaszt külön kellett volna megindokolni. Szándékoságot nem hiszem, hogy a t. képviselőház bármely tagja keresen ebben, mert hiszen ha valamit el akartunk volna rejteni, akkor mindenesetre indokolt volna azt és nem hagytuk volna a szakaszt indokolatlanul; sőt éppen az a körülmény, hogy egyetlen egy szóval sem terjeszkedtem ki ennek a szakaszhoz külön megindoklására, bizonyítja azt, hogy abban egy olyan egyszerű dolog foglaltatik, amelynek a külön megindoklását nem is tartottam szükségesnek.

A tényállás a következő: A t. képviselő ur hi-

vatkozott arra, hogy a pénzügyi bizottságban ez a szakasz egyik vagy másik t. képviselő/társam által szegedi szakaszhoz nevezetett. Nem tudom, helyese-e ez az elnevezés, vagy nem. Lehet azt szegedi szakaszhoz éppen úgy nevezni, mint *gyönyösvi szakaszhoz*, (Élénk derültér.) vagy akár mílvennek, minden olyan gyárra alkalmazható ez, amely abban a helyzetben van, amelyről ez a szakasz intézkedik. Pedig úgy tudom, hogy Szegeden kívül talán még előfordulhatnak oly gyárak, amelyek ennek a szakaszhoz a hatálya alá eshetnek. A dolog úgy áll, hogy évekkel ezelőtt nagy tőkebefektetéssel egy szeszgyár létesítették Szegeden és elismerem, konkrétan éppen ez a körülmény tette szükségessé, hogy e javaslatba ez az intézkedés fölvegyessék. Ez a gyár kezdetben működött. Hogy nagy gyár és igen nagy tőkebefektetéssel létesült, azt bizonyítja az a körülmény, hogy 21,054 hektoliter kontingenssel bírt annak idejében, amikor teljes ízben volt. Ezt a kontingensét a gyár az 1888/89-iki kampagnétól kezdve egészen az 1892/3-iki kampagne-ig nemcsak teljes mértékben kihasználta, de azon felül is főzött, úgy, hogy némely évben 28—29,000 hektoliter terjedt annak termelése. Később mostoha viszonyok állottak be, amelyek következtében a gyár kezdett hanyatlásnak indulni, kezdett veszteséggel dolgozni; leszállott annak a főzése 5300 hektoliterre, azután mindinkább csökkent, némely esztendőben egyáltalában nem volt képes főzni és így szünet állott be a gyár működésében.

Polónyi Géza: Hány évig szünetelt?

Lukács László pénzügyminiszter: 1894/95-ben szünetelt, 1895/96-ban dolgozott, az aztáni évben szünetelt, az aztáni évben dolgozott, azután ismét szünetelt. Mikor az 1899. XXII. törvényeket, az utolsó kontingens-törvényt megalkottuk, akkor maguk az érdekeltek, — a mezőgazdasági és ipari szeszgyárok köréből érdekeltek, — akiket a szaktanácskozásnyba meghívám, maguk állapították meg azokat az elveket, hogy jövőre abban az akkor megalkotandó törvényben miképpen szabassék meg egyrészt az ipari gyáraknak, másrészt a mezőgazdaságiaknak a kontingense. A mezőgazdasági érdekeltek azt találták magukra nézve a leghelyesebbnek, hogy a törvény mondja ki azt, hogy az a mennyiség fogja képezni a mezőgazdasági gyárak kontingensét a jövőben, amely mennyiséget ki tudtak főzni kontingens, exkontingens vagy pótkontingens alakjában a legutóbbi tíz év legkedvezőbb évében. Ezt az elvet el is fogadtam. Az ipari érdekeltek ellenben nem helyezkedtek erre az álláspontira, hanem azt kívánták a maguk részére, hogy náluk ne 10 évre, hanem csak 3 évre menjünk vissza és pedig, hogy az 1895/96., 1896/97. és 1897/98-iki kampagne-okat vegyük alapul s ezeknek átlaga szerint állapítsuk meg jövőre a kontingensét.

Akkor megtörtént, hogy ez az intézkedés elfogadtatván, be lett illesztve a törvénybe, aminek az lett a következménye, hogy a szegedi gyár, amely igen nagy értéket képvisel, kiesett egészen a kontingensből, elvesztette teljesen kontingensét, illetőleg olyan csekély kontingenshez, 203 hektoliterhez jutott volna, amely 20,000 hektoliter meghaladó termelési képességével semmi arányban nem állott volna s így működését nem kezdhették meg, az egész gyár minden berendezésével együtt teljesen értéktelenné vált volna. Ilyen körülmények között fordult hozzám az érdekeltek és azt kérték, hogy valamelyes intézkedéssel, amely — koncedálom, — ninces szerves kapcsolatban a törvényjavaslat többi intézkedéseivel, csak annyiban, hogy itt is kontingens-

megállapításáról van szó, — legyen valamiképp lehetővé, hogy az a nagy, százezrekre menő befektetés ne semmisüljön meg Szeged városában, hanem valamiképpen állították vissza annak az értéke, ha nem is teljesen, lezálló részben. Természetes, hogy ennek a kívánatnak a teljesítése vagy a többi szeszgyárak rovására, vagy a mezőgazdasági szeszgyárak rovására történt volna. Az, hogy a mezőgazdasági szeszgyárok kontingenséből vonjunk el valamit, teljesen ki volt zárva, mert hiszen elvileg ellenkezik a törvénynek alapintézkedéseivel, hogy t. i. ipari kontingens mezőgazdaságinak, mezőgazdasági kontingens iparinak javára vésessék át. Nem maradt tehát más hátra, ha ennek a gyárnak segítségére akartunk lenni, mint az, hogy a többi inari gyárak kontingenséből vonjunk el valamit. Ezt én önkényesen nem tettem, hanem meghallgattam magukat a többi ipari gyárosokat, s miután azok elvileg helyeselték ezt az intézkedést és az mondották, hogy igenis méltányos, hogy a szegedi gyár sorsán segítve legyen, azt a kérést fűzték ehhez az álláspontjukhoz, hogy a szükséges kontingens-mennyiség vésessék el a mezőgazdasági szeszgyárokétól és ebből adassék azután a szegedi gyárnak. Ez természetesen nem volt teljesíthető; de miután azt láttam, hogy maguk az érdekeltek többi ipari gyárosok is megvannak győződve, hogy igenis méltányos, hogy ennek a gyárnak sorsán valamiképpen segítve legyen, azt az expedienst hoztam javaslatba, hogy a többi ipari szeszgyárak kontingenséből vonassék el bizonyos csekély mennyiség, amely egy negyedét sem teszi annak a kontingensnek, mellyel eredetileg bírt ez a szeszgyár és ezzel, amennyiben a törvényhozás hozzájárul, tegyen lehetővé, hogy ez a szegedi szeszgyár ismét visszaállíttassék, hogy ne semmisüljön meg egészen. Ebből áll az egész dolog. S miután senkinek ebből hátránya nem származik, — a mezőgazdasági érdekeltek nem vesztenek semmit vele, mert hiszen az az ipari kontingens különben sem szállt volna át ez időszertől rájuk, — s miután a többi ipari gyárosok elvileg helyesnek tartották ezt az intézkedést, ezért tartottam indokoltnak ezt a törvényjavaslathoz bevenni. Ezeknek előterjesztése után a t. Ház bölcsőseggel bizom, hogy határozozzon a kérdés felett. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gajári Ödön: Csak néhány szóval vagyok bátor reflektálni arra a módra, amelylyel Visontai t. képviselő ur nevémet iménti felszólalása kaposán fölemlítette. Semmi kifogásom sincs az ellen, hogy ha az én közéleti működéseim, akárhol nyilvánul is meg, a legelősebb kritika tárgyává tétetik. A pénzügyi bizottságban egész nyíltan és őszintén felszólaltam a mellett, hogy vajjon nem volna-e indokolt, tekintettel arra, hogy az ország annyit áldozott Szegednek újból való fölemelésére és tekintettel arra, hogy talán kevés az a 25 százalék a kontingensből, ennek a 25 százaléknak felemelése? (Mozgás a szélső baloldalon.) Ezt semmitféle privát érdekek kedvéért, hanem azon távirati telkerés alapján tettem, amelyre jogosítva érezhette magát Szeged város polgármestere s amelyet meg is tett, mert tudhatta, hogy Szeged városának közérdekei ügyeit én mindenkor szívesen hordom. Tiltakozom tehát az olyan mód ellen, (Zaj a szélső baloldalon) amelynek most is tanuja voltam és amelylyel, elismerem, nagyon ügyesen és elbujtatra ugyan, Visontai Soma t. képviselő ur úgy tüntette fel a dolgot...

Visontai Soma: Isten menis, nem is tudtam ezt!

Gajári Ödön: ... mint hogy ha én a szegedi paragrafus dolgában — mert ezt a szót csakugyan használtam — nem Szeged város közérdekeit, hanem valamely privátársulat érdekeit szolgáltam volna. (Mozgás a szélső baloldalon. Helyeslés jobboldal.)

Visontai Soma kijelenti, hogy távol állott tőle, hogy Gajári meggyanúsítsa, kizárólag csak a tényeket mondotta el, amiben pedig inszINUACIÓ nem foglaltatik.

Polónyi Géza: Helyesli az intenciót, ha valamely iparvállalat sérelmét orvosolni akarja. De az iparszeszföldéknél sem károsodás, sem pedig sérelmetlenség sincs szó. Hogy ha egy gyár 21 hektoliter kontingens mellett existálni nem tudott, arra 6 ezer hektoliter mellett még kevésbé képes. Azt hiszi, hogy a gyár csak eladás céljából kéri a többletet; ehhez pedig nem járul hozzá. Ha a pénzügyminiszter hajlandó egy vinkulumot a szakaszhoz csatolni, mely az eladást eltiltja, akkor elfogadja a szakaszt. Különben nem.

Rakovszky István hozzájárul ahhoz, amit Polónyi kifejtett, mert másképpen nem bírná a szakasz értelmét megmagyarázni, annál is inkább, mert az indokolva nincs. Az újságokból megtudta, hogy a szegedi gyár részére szánt kedvezményt foglal magában a szakasz. A nevezett gyár élnoke egy befolyásos kormányparti képviselő és jó dividendát is fizet. A szakaszhoz a következő pótlást indítványozza: A 8. szakasz toldassék meg a mondattal: A szakasz nem terjed ki az 5. szakaszra, mely a szeszgyárak kontingensének egyesítését megengedi.

Mezei Mór: Visontai sijnálkozott, hogy beszéde alatt nem volt jelen. Ő viszont azt sajnálja, hogy Visontai nem értette meg az ő beszédét. Nem hitte, hogy Visontai eszéit a klerikalitás és a szocialista nézetek annyira megzavarták. (Nagy zaj és derültetés a középben.) Az ő liberalizmusa általános érdekek képviselésekéül követeli.

Visontai Soma: Kéri Mezeit, hagyjon fel vele szemben a klerikalizmus vádjával. Nem tudja, hogy ki klerikalisabb, az-e, aki a gazdag zsidók, vagy aki a szegény neposztaly érdekeit védi.

ben egy pámaágot tartott, mellyel megsimogatta az Ernő homlokát s ajkával e szavakat rebegte: „Menj vissza otthonodba, a feleségedet már otthon találod. Fogadj szót nek!”

Mintha új ember volna, olyan friss jókedvvel kelt föl másnap s mivel sem tűnődve, sietve utnak indult.

— Hiszen a Madonna parancsolja!

Egy kiesít dobogott a szive, mikor otthon az ajtókiülésre tette kezét.

Pedig nem volt oka aggodalomra.

Mariska mint a megtért bűnöst tárt karokkal várta:

— Isten hozott!

Ernő zavarba jött, fülíg pirult. Azt hitte, hogy ez a köszöntés is valami célzás, s azért hirtelen befogta a Mariska száját:

— Nem, nem. Biztosítlak. A magam jószántából jöttem. Megtértem hozzád s a perctől kezdve a tied leszek egyedül.

Igy történt. Akik a fiatal házaspárt ösmerik, tanuskodhatnak mellettem, hogy igaz dolgot meséltem el.

Csakhogy a gonosz nyelvek már megint rossz dolgokat kezdenek suttogni. Az híresztelik, hogy Domonkos csak szinleg lett istentagadó, valóságban tovább folytatja tulzait, csakhogy most már óvatossabban s nagy titkolódzással.

Persze bajos dolog már az ilyen betegségből egészen kigyógyulni.

— Te számár, — mondták neki, hiszen azért imádkozhatol eleget, s csak szivebened gyónol a feleségednek, mint valami bortól gödölgő, elhízott, ráncos képű vén papnak. Csak gondold meg, a vezeklésed mindjárt egy ilyen négy szemközti gyónással kezdődhetik. A ti szép tiszta fehér kis hálószobátokban egyedül leszteket ketten, csak egyedül, és te annak az aranyos, bájos, kívánatos szép kis menyecskeének a fülébe sugd nagy bűnödöt, a miért hogy el kellett válnotok. Gondold meg, hogy ő akkor feloldoz a bűneid alól, penitenciát ad, és ... teringettét ...

Ernő egész éjjel ezt a bájos, izgató képet látta maga előtt. Csaknem az egész éjszakát félig ébren töltötte. Azt a gyónási jelenetet kifésztette, kiszínezte magának. Hallotta az ő Mariskája zengetes hangját, amint szemrehányások helyett édes szereléről beszél, érezte forró lehelletét, s szép, formás, finom testének ingerlő voltát, amint az hozzá simul, hozzá forr ...

Türelmetlenül, idegesen, fáradtan fordul meg ágyában s forró fejét meg-megtapogatja két kezével, mintha elüzni akarná az izgató, bűnre esabitó, sátni képeket.

— Adj nyugodalmat lelkemnek s altass el édes istenem. Mutasd meg a helyes utat, édes Jézusom ...

Es a Megváltó szellemével hajnalájában elszunnyadt.

Édes, vigasztaló, megnyugtató álma volt. Megjelent előtte a lourdesi Madonna, hófehér szűzi ruhájában s égszínkei övvel derekán. Kezé-

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percnire Payerbachtól. Reichenau. Tulajnos: Dr. K. Friedl Gyönyörű naps, szőlőtől évenként, 600 m. mag. A tenger színe fölött. Teljes vizgyógyász. Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgálunk. —

Meszlényi Pál: Kéri a minisztert, hogy aófolja meg az újságok híreit, mely szerint a szegedi szeszgyár oly nagy jövedéki kihágást követett el, hogy az esetleg fizetendő pénzbírságok több millióra rugnának.

Lukaics László pénzügyminiszter: Nem járultam volna ehhez a szakaszhoz abban az esetben, ha abban a hitben lettem volna, amit Polónyi megemlített, hogy ez intézkedés által az állam károsul. Az állam Polónyi képviselő ur felfogása szerint zártal károsul, hogy abban az esetben, ha nem emeljük fel ezen gyárnak kontingensét, az nem lévén képes tovább üzemben lenni, egyszerűen megszünteti működését és így a jelenlegi kontingens azzal a rendelkezésre álló kontingensek közé. De miről van itt szó? Azon csekély üzem következtében, amelyet ez a gyár az utóbbi időben folytatott, a törvényes alapon kiosztott kontingens 296 liter, tehát oly csekély mennyiség az egészhez képest, hogy ha az tényleg be is következne, az valami számbavehető károsodást nem képezne. Ami azt illeti, hogy megörtenhetnék, hogy ez a gyár, ha ezt a kontingenst megkapja, más ipari szeszgyárral egyesül, amire nézve a tisztelt képviselő ur biztosítékot kíván, — azt hiszem, erre nézve kívánja Rakovszky képviselő ur is a toldást, hogy tiltassék meg a gyárnak, hogy a maga kontingensét ipari szeszgyárral egyesítse — én azt hiszem, hogy ha én kijelentem a törvényhozási előtt, (Halljuk! Halljuk!) hogy nem fogom megengedni, abban az esetben, ha meg is adatik a gyárnak a kontingens, hogy az más ipari gyárral egyesítse kontingensét, (Helyeslés) amiből jözom van a törvény 6. §-ának rendelkezése szerint, amely azt mondja, hogy a pénzügyminiszter az általános közgazdasági érdekek által indokolt esetekben kivételesen megengedheti stb., tehát a pénzügyminiszternek van megadva a jog megítélni, hogy forognak-e fenn azok a közgazdasági érdekek az iránt, hogy a kontingensek egyesítessenek és mondom, ha én kijelentem a törvényhozási előtt, hogy ezt nem fogom megengedni, (Helyeslés) az elegendő biztosítékot képezhetne arra nézve, hogy ez az egyesítés nem fog megtörténni.

Hogy azonban még jobban megnyugtassam a t. Házat, (Halljuk! Halljuk!) hogy semmiféle ilyen intenció fenn nem forogott, én kész vagyok elfogadni azt a hozzatételt, amelyet Rakovszky képviselő ur proponált, csak azt kérem, méltóztatásnak megengedni, hogy az én szövegében terjeszsem elő, mely a törvényes szövegének inkább megfelel. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!) A szöveg így fog szólni: Az első bekezdés után vétecsék fel a következő mondat: *erre a kontingensre nézve a jelen törvény 5. §-a szerinti egyesítésnek helye nem lehet.* Ez ugyanezt fejezi ki, csak más szavakkal. Ami már most ezt a kérdést illeti, hogy volt-e az a gyár jövedéki vizsgálata alatt, történt-e ott jövedéki kihágás, igen vagy nem? erre nézve azt kell mondanom (Halljuk! Halljuk!), hogy az én miniszterségemet jóval megelőző időben (Halljuk! Halljuk!) — 1892-ben, ha nem csalódom — tényleg fordult elő ott egy jövedéki kihágás, amennyiben a gyárnak egy alkalmazottja megvárta a kincstárnak és magának az érdekelteknek érdekeit is. E miatt megindítottam a gyár ellen a jövedéki eljárás. Az ügy áttételt a bírósághoz, a bíróság által azonban jogérvényesen felmentett. Ebben áll tehát a kérdés. Egyebekben hozzájárulok ahhoz, hogy ezzel a passzussal megtoldassék a javaslat, egyszerűsind azonban (Halljuk! Halljuk!), nehogy félreértésekre adjon alkalmat a dolog, kénytelen vagyok egyet megjegyezni. Azzal, hogy itten megtöltik a gyárnak, hogy ezt a kontingenst más ipari gyárnak kontingensével egyesítse, nincs kizárva annak a lehetősége (Halljuk! Halljuk!), — és erre akarom felhívni a t. képviselőház figyelmét, nehogy azzal vádoltassam, hogy itten el akartam valamit titkolni — hogy abban az esetben, ha ezen felelő kontingens dacára az a gyár még sem lesz képes prosperálni, hogy ez a kvantum a mezőgazdasági gyárak részére expropriáltassék. Ez a lehetőség tehát megvan.

Polónyi Géza: Itt van az, amit én mondtam! **Lukaics László pénzügyminiszter:** Bocsnátot kérek, amit a t. képviselő ur mondott, az az ipari gyáraknak egyesítésére vonatkozott. Az természetes dolog, hogy azzal a szöveggel, amely itt előterjesztett a amelyet Rakovszky István képviselő ur proponált, ki van zárva az, hogy ipari gyárak kontingense egyesítessék, miután a mezőgazdasági gyárak kontingensének egyesítése úgy sincs megengedve a törvényben. De hogy egy ipari gyárnak kontingense kisajátíttassék a mezőgazdasági gyárak, az nincs kizárva.

Einök: A Ház a szakaszt a pénzügyminiszter előlásával fogadja el. Szünet után

(Tözsedeád.)

Szabó Imre előadó ismerteti röviden a törvényjavaslatot. Erről már Istóczy Gyóző is terjesztett annak idején a törvényhozási elé pozícióit, de ez akkor tárgyalás alá sem kerülhetett, mivel még nem volt idősezerü. Most szociálpolitikai indokok is indokolják az új adót, amely kizárólag a vagyonos osztályt terheli. A javaslat törvényerőre emelkedését nemcsak a köztisztviselők méltányos megosztása, hanem az igazságos megadóztatás elvei is sürgetik. A törvényjavaslat szerkesztésénél vezérelvül az szolgál, hogy az értékpapiroknak az új adó csak a forgalmat érintse. Gyakorlati nehézségekre az adókötőleltetés végrehajtása nem ütközik. A törvényjavaslat, bár sokan hasonlít az osztrák törvényhez, de mégsem mondhatni, hogy annak egyszerű mása, mert még a szerkezet tekintetében is lényeges eltérést mutat attól.

Rakovszky István a törvényjavaslatról mindenben nem ért egyet, de azért ezt ő is, párta is el fogadja. A tözsedeád behozatala mindenütt a konzervatív-pártok akciója volt; nálunk is a néppárt

sürgötte főképpen s mindig a liberális politikai áramlat volt az, amely ez üdvös reformnak ellene szegült. A szóban forgó törvényjavaslatot nem tartja elég szigorúnak már azért sem, mivelhogy egyáltalán nem alkalmas a tőzsdei visszaélések korlátozására. Ez a törvényjavaslat csak porhintés az ország szemébe, mert nem mérskéli azokat az óriási károkat, amelyeket a tőzsde az országnak okoz, amelyeknek következményeiből most csak a minduntalan előtérbe tüdülő tömördek kivándorlást említi föl. A törvényjavaslat szociálpolitikai fontosságát ő fölfedezni nem tudja s kéri is a minisztert, hogy annak idején majd helyezze a szociálpolitikai momentumokat erősebb világításba. Tessék valakinek, akár katolikus, akár protestáns, akár zsidó, a tőzsdeadóhoz nyulni, a szabadelvű part rögtön ráfogja, hogy klerikális. Az ilyen szabadelvűség csak *szabadkőmives szabadelvűség!*

Vézi József: Ehhez pedig a szabadkőmiveseknek semmi köze!

Rakovszky István: Hogy Vézi melyik szabadkőmives páholyának a képviselője, azt nem tudja. De fakum az, hogy ők is hamar késnek megvédeni mindenkit, aki az ellenzéki oldalon ül, a miatt, hogy klerikális. A következő határozati javaslatot terjeszti a Ház elé:

Utassza a képviselőház a kormányt, hogy haladéktalanul terjeszzen be törvényjavaslatot, amely az árforgalmat, amely a tőzsdei szokások alapul vétele mellett költetik, adó tárgyává teszi.

A Ház utatitja a kormányt, hogy terjeszzen be haladéktalanul törvényjavaslatot, amely a tőzsdei működést szabályozza, a terményfőzsdén a gabonával üzőtt határidőfőzsdét elutítja, a tőzsdeügyleteket szigorúbb állami felügyeletnek veti alá, a különbözőzeti ügyleteket érvényteleneknek és perhelhetetleneknek nyilvánítja.

Einök: Vézi József képviselő ur személyes kérdésben kíván szólni!

Vézi József: Személyes kérdésben kérem a t. képviselőház figyelmét éppen csak néhány másodpercere. Az előttem szözlött igen t. képviselő ur, akinek beszédét nagy figyelemmel hallgattam, egy ízben — úgy hiszem — elvetette a szulvót, amikor a banköröknek, vagy némely banköröknek a tőzsdeád behozatala ellen mutatott ellenszenvét a szabadkőmivesekkel volt szives azonosítani. Én akkor legjobb tudásom és tudomásom szerint, a legjobb meggyőződéssel közbeszóltottam, hogy a szabadkőmiveseknek sem ehhez, sem az ehhez hasonló dolgokhoz semmi köze nincsen. (Ellenmondások a baloldalon.) A t. képviselő ur erre két dolgot felelt. Először is azt kérdezte tőlem, hogy én mely páholy nevében tettem ezt a megjegyzést. Hat erre t. képviselő ur én kijelenthetem, hogy egyáltalán páholy nevében sem, hanem az igazság nevében tettem ezt a kijelentést és gondolom, hogy a képviselő ur lesz szives elismerni az igazság érvényességét ott is, ahol ennek történetesen nincs éle a szabadkőmiveség ellen.

A második, amit a t. képviselő ur mondott, ez volt: hogyha önk öadát, valahányszor oly kérdésekkel jövünk mi, amelyek az önk liberáliszmusának nem tetszenek, mindig ráfogják a célzatalinkra, hogy klerikálisok, akkor szabad ez nekünk is, hogy az önk támadására, — nem mondom, hogy ráfogjuk — hanem, hogy az önk támadására nézve kijelentsük, hogy az szabadkőmives eredeti. T. képviselőház! Én nem tagadom, hogy szabadkőmives vagyok!

Polónyi Géza: Azt nem szabad megmondani! (Nagy zaj a bal- és közésbaloldalon.)

Vézi József: Azt én taian jobban fogom tudni, hogy mit szabad!

Polónyi Géza: Én is tudom! (Derűltség a baloldalon. Nagy zaj. Einök csenget.)

Vézi József: T. képviselőház! Én nem tagadom, hogy az vagyok, (Folytonos zaj a baloldalon.) engedelmet kérek, rögtön vegytek, azután méltóztatás- sák a dolog felett taian napirendre térni, vagy ahhoz esetleg hozzászólni, hanem azt mondom, hogy azon morál szerint, amelyet én ismerek, és amely teljes összhangban van az ott divó erkölcsi feltételekkel, azon morál szerint nincs megengedve, másoknak ráfogására tudatos ráfogásokkal válaszolni.

Mezei Mór azért szől fel személyes kérdésben, mert rá a tulsó oldalról célzást tetek. Kijelenti, hogy szabadkőmives és hogy liberális. De sem a szabadkőmiveseknek, sem a liberáliszmusnak köze a tőzsdeádhoz nincs.

Rakovszky István: Nem Vészire vonatkozta a szabadkőmivesekre mondott szavait. Mezeinek válasza az a kivánja, hogy Mezeire is épp oly büszkek legyenek a szabadkőmivesek és liberálisok, mint amilyen büszke ő a szabadkőmiveségére és liberális voltára.

Polónyi Géza: Ejnye, de érdekes témák!

Einök az ülést berekeszti. Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Gulner Gyula mandátuma. Ma került a képviselőház allandó igazoló bizottsága elé **Gulner Gyula** belügyi államtitkár megbízó levele, amelyet **Kudányi Árpád** elnöklote alatt vizsgált át a bizottság. A választás jegyzőkönyve mindenben megfelel a törvényeknek és a házszabályoknak s így a bizottság a belügyi államtitkár, mint az abonyi kerület újra megválasztott képviselőjét a szokásos harminc nap fönn tartásával igazolt képviselőnek jelentette ki. Ennek a Házban való bejelentésével **Belicska Béni** bizottsági tagot bízták meg.

Összeférhetlenség. Három új összeférhetlenségi esetet jelentettek be ma a képviselőház elnökének. Három budapesti iparosmester, egy szabó, egy cipész és egy nyomdász úgy véli, hogy **Lánczy Leó**, **Gajári Ödön** és **Műnnich Aurél** képviselők olyan állásokat töltenek be, amelyek a képviselőházzal nem férnek össze. Az első bejelentés **Markó Márton** szabómestertől ered és **Lánczy Leó** ellen szól, mint a **Waggonkölcsönző Részvénytársaság** elnöke, a **Salgótarjáni Kőszénbánya vállalat igazgatója** és mint a **Rimamurányi Részvénytársaság igazgatósági tagja** ellen, amely vállalatok allandó üzleti összeköttetésben vannak az állammal. A második bejelentés **Nagy Gábor** cipész, aki **Gajári Ödönt** mint a Nobel-dinamitgyár igazgatósági tagját jelenti be, mert a gyár a hadügyi kormány szállításja; bejelentés ezenfelül **Gajári** ellen az **Athenaeumnál** viselt felügyelőbizottsági tagsága miatt is az inkompatibilitást. Utolsó a sorban **Sági Adolf** nyomdász, aki **Műnnich Aurélt**, a **Paragon** hirdetési vállalat igazgatósági tagját s a hernádvölgyi vasut felügyelő- és a zsilvölgyi vasut igazgatósági tagját jelentette be inkompatibilisnek.

Beksis Gusztáv választói körében. **Sepsi-Szent-György**ről táviratozta tudósítónk: **Beksis Gusztáv** országgyűlési képviselő tegnap **Sepsi-Szent-Györgyre** érkezett választói körébe. A kerület népszerű képviselőjét a pályaudvaron **Benedek** pártelnök üdvözölte, aztán hosszu kocsiör kísérte a városba. Tiszteletre este a kerület választói lakomára gyűltek össze a városi nagyvendéglő éttermében, hol a város előkelőseiei is teljes számban jelentek meg. **Potsa** főispán felköszöntötte **Beksiset**, a szabadelvű párt kitűnő publicistáját, a széksély érdekek lelkes támazását. **Beksis** kiemelte válaszában, hogy politikai beszédet most nem tart. Behatóan foglalkozott azonban a nemzeti fontosságú széksély intézmények létesítésével, melyek a város és a vármegye kulturai és gazdasági érdekeinek kifejlesztését célozzák. Az emelkedett hangulatú lakoma folyamán **Szentiványi Miklós** alispán indítványára **Szöll Kálmán** miniszterelnöknek és a kormánynak a választókerület rendületlen bizalmát táviratilag fejezte ki.

A közoktatási miniszternél. **Dr. Komlóssy Ferenc** országgyűlési képviselő vezetés alatt ma délután közdöttség tiszteltet a közoktatási miniszternél a végbéli, hogy Malackán állami polgári iskolát létesítsen. A **közoktatási miniszter** megígérte a kérelem támogatását.

Az országgyűlési szabadelvű párt ma **Podmaniczky Frigyes** elnöklote alatt ma tárgyalás alá vette az 1884. XVII. t. c. 50. §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó módosításáról szőló törvényjavaslatot, melyet **Rosenberg Gyula** előadó tőztesen ismertetett. **Mohay, Pulszky és Neumann** a törvényjavaslat egyes rendelkezéseivel szemben a magyar kereskedelem érdekeinek hathatósabb megővását tartják kívánatosnak és a végbéli szükségesnek vélik, hogy a javaslat előzetes tárgyalásra az igazságügyi bizottságnak is kiadassék. **Hegedűs Sándor** és **Plobz Sándor** miniszterek felvilágosításai után **Chorin Ferenc** kijelenti, hogy bár túlzottaknak tartja a felmerült aggodalmakat, nem tehet kifogást az igazságügyi bizottsághoz való utatítás ellen. **Rosenberg** előadó azt javasolja, hogy a törvényjavaslat és annak 1—2 szakaszai a házban létargyaltatván, a 3. § utatítások az igazságügyi bizottsághoz. **Hegedűs** miniszter hozzájárul ehhez az indítványhoz, melyet az értekezlet magáéva is tett. Egyébként az értekezlet általánoságban, ifj. **Ábrányi Kornél** és **Lánczy Leó** felszóalásai után pedig az első §-nak **Ábrányi** által javasolt módosításával részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot. Az 1899. XV. t. c. 98. §-ának kiterjesztéséről szőló törvényjavaslat vita nélkül való elfogadásával az értekezlet véget ért.

Ugron és a szentesiek. A szentesi függetlenségi párt — mint onnan írják — vasárnap délután gyűlést tartott, amely „főhőborodással” vette tudomásul az **Ugron Gábor** ellen indított házszát. **Sima Ferenc** indítványára a gyűlés **Ugron Gábor** személye iránt való törhetetlen ragaszkodását fejezte ki s őt a függetlenségi kör diszelnökévé választotta. Elhatározta továbbá a gyűlés, hogy **Ugron** arcképét a pártkör számára megietesti s nagyobb ünnepség koréiben fogja leleplezni.

Községi és körjegyzők. A **községi és körjegyzők minőségéről szőló törvényjavaslat**, amely a közigazgatás államosításának bevezetése, több fontos elvi intézkedést tartalmaz. E javaslat szerint a belügyminisztérium az ország különböző vidékén egyelőre tíz **közigazgatási tanfolyamot** létesít, amelyeken a mostani jegyzők és körjegyzők közül bárki is résztvehet. A Budapesten létesítendő tanfolyam **Post-, Esztergom-, Fejér-, Nógrád- és Hevesmegyék területére fog ki-**

terjedni. Azok a községi és körjegyzők, akik az ilyen tanfolyamon oklevelet szereztek, *előleptelési joggal bírnak* az állami közigazgatás bármely szolgálati fokára. E szerint a jegyzőből, ha tehetségei erre érdemesebbek, lehet szolgabíró, főjegyző, stb. A kik jelenleg még a közigazgatás szolgálatában nem állanak, csakie érteletési bizonyítvány alapján vehetők fel a tanfolyamra.

A kvótatárgyalások.

— Félhivatalos tudósítás. —

Budapest, május 14.

A kvótaküldöttségek két hetes albizottsága ma délután a képviselőház egyik bizottsági termében együttes tárgyalásra jött össze. Az elnöki széklet gróf Schönborn, az osztrák küldöttség elnöke foglalta el.

Napirend előtt szót kért dr. Falk Miksa, a magyar kvótaküldöttség-előadója, hogy, amint mondja, mandátum nélkül bár, de abban a meggyőződésben, hogy érzelmeiben a magyar országos bizottság minden tagja osztozik, kifejezést adjon annak a fájdalomnak, melyet az osztrák küldöttség egy régi és kipróbált tagjának, Dumba Miklósnak halála a magyar bizottság tagjai között is okozott. A boldogult, ugymond, erősen védte ugyan mindig az osztrák álláspontot, de ezt oly előékeny és békülékeny módon tette, hogy a magyar országos bizottság is őszinte rokonszenvvel viseltetett iránta. Kéri az osztrák küldöttség elnökét, hogy ez érzelmeinek az osztrák küldöttség előtt is kifejezést adjon.

Gróf Schönborn köszönetet mondott e megemlékezésért és megígérte a kérelem teljesítését.

Azután dr. Beer Adolf udvari tanácsos, az osztrák küldöttség előadója kijelenti, hogy az osztrák küldöttség nevében fel van hatalmazva azt a javaslatot tenni, hogy fogadtassanak el ez alkalommal is ugyanazok a megállapodások, melyek mult évi novemberben a két országos bizottság közt létrejöttek, t. i., hogy a kvóta 1900. július 1-től 1909. december 31-ig állapították meg, még pedig úgy, hogy a magyar korona országait 34.4%, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat pedig 65.6% fogja terhelni, s minthogy a 3/4 arányzamban a magyar szent korona országait összesen, tehát a volt katonai határvidéket is beleértve, terhelő hozzájárulási arány kifejezést talál, azon a napon, amelyen az új kvótaküles alkalmazásába kerül, az 1872. IV. törvény-cikkbe foglalt egyezmény, mely a volt katonai határvidéket cimen fizetendő praecipuumra vonatkozik, mindkét törvényhozás egybehangzó határozatai által hatályon kívül helyeztetik.

Dr. Falk Miksa a magyar bizottság nevében kijelenti, hogy e javaslatához egész terjedelmében hozzájárul, minthogy jelenleg is fennállanak még ugyanazok az okok, melyek a magyar országos bizottságot mult évi novemberben ez aránykulcs elfogadására bírták és melyek a magyar országos bizottság akkori jelentésében részletesen vannak elősorolva.

Forst osztrák bizottsági tag kijelenti, hogy az osztrák küldöttség előadója csak ennek a küldöttség többségének nevében szól: a küldöttség kisebbsége más álláspontot foglal el, melyet ő annak idején és helyén részletesen fog megismertetni.

Végül dr. Menyer óhajtaná, hogy a magyar országos bizottság is adjon kifejezést valamely alakban az osztrák jelentésekben ismételtén kifejezett annak az óhajtatásnak, mely szerint kívánatos volna, ha a két állam kormányo meggyeznek azoknak az adatoknak szabatos megjelölésében, amelyeknek alapján a kvóta kiszámítandó. A magyar hetes albizottság ezt ad referendum vette.

Esti hat óraker megnyílt a két országos bizottság teljes ülése.

A magyar bizottság plénumban annak előadója, dr. Falk Miksa jelentést tett a hetes albizottságban kifejezett részvételnlatkozatról, amelyet a magyar országos bizottság egyhangyulag magáévá tett. Ismerteti ezután az osztrák küldöttség részéről előterjesztett és a magyar hetes albizottság által elfogadott javaslatokat és azoknak elfogadását ajánlja.

Buzáth Ferenc köteletségének tartja újból tiltakozni az ellen, hogy a magyar országos bizottság egyszerűen elődjének álláspontjára helyezkedjék, a nélkül, hogy az ügyet újabb tárgyalás és számítás tárgyává tenné. Reá nézve ebben a kérdésben nem politikai, hanem egyedül közgazdasági tekintetek lehetnek irányadók. Az a körülmény, hogy a mostani országos bizottság majdnem kivétel nélkül ugyanazokból a személyekből áll, mint a mult év novemberében, nem kötelezheti a küldöttséget akkori határozatának fenntartására, mert 1896-ban is ugyanezek voltak a magyar kvótaküldöttség tagjai és akkor megtagadtak minden felemelést, míg azt a mult évben az osztrák koncedálták.

Tisza Kálmán elnök és Láng Lajos felszólalása után a küldöttség valamennyi szavazattal Buzáth Ferenc szavazata ellenében változtatlanul fogadja el az osztrák részről tett javaslatokat.

Tisza Kálmán elnök ismertele dr. Menyernek a két albizottság tárgyalásai alkalmával tett és fentebb közölt javaslatát, mire o pont körül hosszabb vita fejlődött, melyben Szell Kálmán miniszterelnökön és Lukács László pénzügyminiszteren kívül gróf Apponyi Albert, Buzáth Ferenc, Horvánszky Nandor, gróf Csáky Albin, Pulszky Ágost és őgróf Pallavicini Ede vetek részt. A küldöttség végre abban állapodott meg, hogy e kívánságnak a jelentésben kifejezés adassék, de a nélkül, hogy ez a kormányhoz intézett utasítás vagy felszólítás jellegével bírjon. A kvóta felemelése ellen a képviselőházhhoz beadott kérvények iratárba lesznek helyezendők.

A plenum ülése után a két hetes albizottság újból egybegyült, hogy a fenti megállapodásokat tartalmazó jegyzőkönyvet a két elnökkel és a két előadóval aláírassa.

Erre mindkét elnök megköszönvén a bizottságok tagjainak buzgóságát, a kvóta-küldöttségek ez idő szerinti működését befejezettek jelentették ki.

A külügyi expozé.

Budapest, május 14.

Az osztrák delegáció költségvetési albizottsága a külügyi költségvetés tárgyalásával megkezdte munkálkodását. Az ülésnek jelentős eseménye volt gróf Goluchowski külügyminiszter expozéje, amely a maga rövidségében is kifejezésre juttatta a béke fenntartására irányuló politikáját. Az osztrák delegátusok túlnyomó része helyesléssel fogadta a külügyminiszter fejtegetéseit, csak a csehek szónoka tagadta meg bizalmát a külügyminiszter működéséről, főleg a miatt, hogy szisztematikusan beavatkozik Ausztria belpolitikájába.

Az ülés délelőtt 11 óraker kezdődött báró Chlumecky elnöklete alatt. A napirend előtt bejelentette az elnök, hogy báró Walterskirchen lemondott a költségvetési bizottságban viselt tagságáról és egyúttal előadói tisztéről is. A bizottság gróf Kottulinskyt választotta meg a hadügyi költségvetés egyik előadójának, mire gróf Goluchowski külügyminiszter emelkedett föl helyéről és elmondta expozéját a következőkben:

Uraim! Az a rövid időköz, amely bennünket a tisztelt delegáció legutóbbi ülészetekétől elválaszt, érthetővé teszi az uraknak, hogy ezáltal a külügyi helyzet beható fejtegetéstől eltekintek.

A tanácskozásaink befejezése óta lefolyt hónapok alatt semmi sem történt, sem bővebb fejtegetést tenne szükségessé. Csupán arra kell tehát szorítkoznom, hogy azokra a fejtegetésekre utalok, amelyekkel az általános politikai helyzetet legutóbbi összejövetelünk alkalmával ismertetni szerencsém volt s amelyek a jelenlegi viszonyoknak is egyáltalánosságban, mint különösen, teljesen megfelelnek.

Ó eszári és apostoli királyi felségének nemrégiben a berlini udvarnál tett látogatása megtele annak a benső viszonyoknak, amely a két uralkodót és államait összeköti és ha egyrészt nem is kell különösen kiemelni, hogy semmitlé speciális politikai kérdések nem idéztek elő ezt a találkozást, másrészt nem tagadhajuk meg azt a jelentőséget, amely teljes mértékben megilleti, mint újabb megerősítést azoknak az elveknek, amelyek a középeurópai békeszövetség szilárd épülete áll.

Azok a világrészünk nyugalmára nézve oly értékes garanciák, amelyekről tavalyi expozémban behatóan megemlékeztem, ma is fennállanak esorbatlan erővel és arra a reményre jogosítanak bennünket, hogy amennyire az emberi előrelátás terjed, jövőre is épp oly hatásosan fogják előmozdítani a normális állapotok zavartalan fejlődését.

E tekintetben tudvalevőleg a monarchiának Németországgal és Olaszországgal való szoros szövetségi viszonya értékes kiegészítést lel abban az egyetértésben, amely közöttünk és a szentpétervári kabinet között a legközvetlenebb Keletet és különösen a Balkán-félszigetet érdeklő kérdésekre nézve fennáll, úgyzintén valamennyi többi hatalmassággal való kitűnő viszonyunkban s ezt a konstellációt egész terjedelmében fenntartani, sőt lehető legzavartalanabb fennállását biztosítani, állandó gondoskodásunk tárgya. Másrészt azonban alapos az a fölvetés, hogy azoknak az áldásos következményeknek a felismerése, amelyek ebből Európa békeérdekeire nézve máris származtak, a többi érdekelt tényezőket nem kevésbé fogja megerősíteni abban a szándékban, hogy őszintán és lojálisan közremű-

ködiének egy műnek a megszilárdításában, amely egyedül képes bennünk végzetes nemzetközi konfliktusoktól és mélyreható rázkódásoktól megóvni.

Az a remény, amelynek néhány hónappal ezelőtt kifejezést adtam, hogy t. i. az Anglia és a délafrikai köztársaságok között történt konflagráció nem fog veszedelmes visszahatást előidézni a nagyhatalmasságok egymás között való viszonyára, eddig szerencsére teljes mértékben megerősített nyert és hihetőleg alapos az a remény, hogy jövőre is meg leszünk kímélve e tekintetben súlyos következményű meglepetésektől. Ez bizonyára már magában véve is öröndetes momentum, amely azonban semmiképp sem gyöngítheti azt a hő óhajtatást, amelylyel a hód állapotoknak nemskóra való befejezését szeretnénk látni. Mennyiben van erre kilátás, egyelőre még bajosan ítéltető meg; minden esetre teljesen kizártnak tartom egy barátságos közvetítő akció közbenjöttét, amelyet különben csak akkor kísérhetne siker, ha mind a két hadviselő fél egyaránt hajlandó volna azt igénybe venni, ami tudvalevőleg nem áll.

Ez alkalommal arra a sokféle támadásra is óhajtok reflektálni, amelyek ugy a parlamenti képviselőtestületekben, mint más gyűlésekben és a sajtóban is a kormány ellen a semlegesség állítólagos megszegése miatt intézettek. Az e tekintetben elhangzott állításokat már ismételtén megcáfolták ugyan illetékes helyről és legutóbb nagyon kimerítően az osztrák miniszterelnök urnak a Reichsrath képviselőházában tett nyilatkozatával, mindazáltal nem mulasztatom el, hogy magam részéről is határozottan tiltakozzam a nemzetközi jog bizonyos elveinek önkényes magyarázata ellen, amely nem egyezik meg sem a betűjével, sem a szellemével azoknak a rendelkezéseknek, amelyek a semlegesség fogalmát körülírják. Egyébként fenntartom magamnak a jogot arra, hogy az esetben, ha ez a kérdés e tisztelt gyűlésnek a kebelében is hasonlóan módon hozatnék elő, tárgyilagos érvekkel kimutaszam a felhozott vádak alaptalanságát.

A költségvetési előterjesztések, amelyeket a közös miniszterium nevében a tisztelt delegáció első ülésén benyújtani szerencsém volt, a monarchia két állama pénzügyi teherviselőképességének leggondosabb figyelembevételével állítottak össze és az 1901. évre kért kiadási többlet tekintetében, a legszükségesebb kiadások keretében mozognak. Ha azonban ez az összeg is meglehetősen érezhető áldozatnak látszik, amelyet az adófizetőknek viselniük kell, másrészt figyelembe kell venni, hogy a közös kormányának annál a súlyos felelősségnél fogva, amelyet visel, mindenkör igyekeznie kell a monarchia védőképességéről gondoskodni és soha sem szabad felednie, hogy a legbékésebb konstellációk közepette is beállhatnak olyan események, amelyek nagyhatalmi állásunkat érinthetik s amelyeknek ez okból nem szabad bennünket hiányosan előkészülve találniuk. Ebből a szempontból tehát azok a követelések, amelyeket támasztunk, több, mint igazoltak és félreismerném a tisztelt delegáció hazafias érzelmet, ha nem adnék eleve is kifejezést annak az erős meggyőződésnek, hogy teljesen meg fogják érteni pénzügyi követke- léseinket.

A vezetésem alatt álló tárcá előírnyzatának a mult évi követelésekhez képest való emelése főleg konzultációnk rendszeres fejlesztésére való és megfelel a delegáció kebelében ismételtén kifejezett óhajtatásnak, úgy, hogy azokat a t. gyűlés figyelmébe még különösen is ajánlanom aligha szükséges.

A tiszteletbeli hivataloknak valóóság konzultációnkka való átalakítása és új tényleges állásoknak a krealása azokon a helyeken, ahol gazdasági érdekeink vannak, a rendelkezésünkre álló eszközökhöz és a rendelkezésünkre álló személyzethez képest következetesen folytattatik és éppen ennek a törekvésnek szem előtt tartásával, külön misszió kiküldésével gondoskodtam róla, hogy az az ut, amelyet ő felsége Donau nevű hajója ez év folyamán a nyugat-amerikai partokon tesz, arra használtassék föl, hogy az ottani viszonyok közelebről tanulmányoztassanak és hogy azok a pontok, amelyeken tényleges képviselői hatóságok krealása kereskedelem-politikai szempontokból ajánlatos volna, ki-puhattassanak.

Amidőn most még kérem az urakat, hogy az előterjesztett költségvetés tárgyalásába belemenni sziveskedjenek, természetesen rajta leszek, hogy minden fölvilágosítást, amelyet tőlem a vita folyamán kérni fognak, a lehető legkimerítőbb alakban megadjak.

A miniszter kívánságára megindult az általános vita a külügyi költségvetés, illetve a miniszter politikái felett.

(Az általános vita.)

Dr. Slama (cseh): A cseh nép delegáltjai nevében kijelenti, hogy azok a költségvetés ellen valamennyi részében állást foglalnak. *Bizalmatlanságát* fejezi ki Goluchowski és politikája ellen. Goluchowski azért, hogy *foljton beavatkozik Ausztria belügyeibe*, a belügyminiszteri címre is igényt tarthatna. Az ő közbelépése következtében bukott meg a Thun-kabinet, a Száll féle formuláért folytatott küzdelemben is Janusarot mutatott, amennyiben egy napon csupa tűz volt Magyarországról, más napon pedig csak Ausztriáért lelkesedett. A páros napokon Száll mellett, a pártatlan napokon Száll ellen foglalt állást. A külügyminiszterrel el lehetne várni, hogy ne pártoskodjék és hogy tartózkodjék minden belső ügybe való avatkozástól. Ezt az alapelvet, sajnós Goluchowski nem tartja be. Ezért forog róla közzé az a mondat, hogy 1895. óta minden osztrák és magyar kabinetnek ő volt a bábjaja és egyszersmind az anyalestálya. Goluchowskit kell a cseh nép ellen tavaly október 17-én intézett támadás értelmét szerzőjének is tekinteni. Foglalkozik Goluchowski külügyi politikájával és helyteleníti, hogy *Oroszországgal* nem keres bennsőbb közéletét. Pedig a monarchiának minden előfeltét nélkül politikusa, különösen ha magyar, meglegeződéssel látna, ha az osztrák-magyar monarchia nem követne egyoldalú politikát. Az utolsó napok eseményei és főleg azoknak sajtóságos értelmezése bizonyos tekintetben zavaróak hatnak. A Balkánon talajt veszünk. Még 7-8 év előtt voltak Szerbiában és Bulgáriában pártok, melyeket *ausztrophilóknak* neveztek. Most a monarchia ott elvesztett minden rokonszenvet. *Milán* király rokonszenve ezekért aligha nyújthat kárpótlást. Rátér az osztrák-magyar alattvalóknak Németországból való kintására. Furcsa, hogy épp a király berlini utazásának napján tömegesen utasították ki a lengyel és cseh munkásokat Németországból. Kérdést intéz a miniszterhez, *mit számolnak ki a kintasítások ellen tenni és kérni, akár-e a miniszter* represszáliákról gondoskodik azért, hogy a cseh sör bevételi vámját Németországban fűlemlték.

Gróf Dzieduszycki: A monarchia jelenlegi belső zavarai mellett nehéz Ausztria külügyi politikáját vezetni. Annál dicsegetesebb, ha ily nehéz körülmények között Goluchowskinak sikerült nemcsak Európa békéjét, hanem a monarchia nagyhatalmi állását és méltóságát kellően megvédelmeznie. A külügyminiszter politikája megvalósítja azt a mondatot, ha nem volna egy Ausztria, hát létesíteni kellene egyet. Heylesi a harmasszövetséghez való ragaszkodást, az Oroszországgal való intim viszonyt és a Nyugat-Európával szemben tanúsított politikát. Figyelmezteti a csehekét, hogy a nyelvháború a legnagyobb gazdasági károkat okozhatja. Nem szabad a belső zavarokat a külügyi politikába bevonzolni. Kijelenti, hogy a sí vis pacem, para bellum elvénél fogva meg fogja szavazni a felemelt költségelőirányzatot is.

Kozlovsky a kivándorlásokról szól hosszabban. A németországi kintasításokra való tekintettel Oppeln és Thornban konzulátusok felállítását sürgeti. A kivándorlások megakadályozására a Visztula szabályozását és a galíciai vasutak építését sürgeti. A monarchia kivitelezésének okát abban látja, hogy Triest inkább vár lett, mint kikötő.

Demel mindenben csatlakozik Dzieduszycki fejtegetéséhez. Szívesen hozzájárul mindenhez, ami a belső békét előidézheti. Goluchowsky politikája az egyetlen világos pont a mi politikai életünkben.

Gróf Goluchowsky Ageron külügyminiszter: Slama bizalmatlansága indokolt volna, ha mindaz igaz lenne, amit ellene fölhozott. De a valótlan és a tényekkel meg nem egyező tendenciózus állítás, hogy *szóló valaha beavatkozott volna a monarchia bármely részének belső ügyeibe*. Nincs semmi kedve ahhoz, hogy a cseh néppel háborút folytasson. Amit Slama az Oroszországgal való politikáról mondott, az se felel meg a valóságnak. A monarchia külügyi politikájában szem előtt kell tartani a közéletet, mely biztosítékot nyújt a valamennyi hatalommal való békés egyetértésre. Utal e tekintetben az expozéra és a tegnapi királyi beszédre. Csak ez a jó viszony képes elkerülni azt, hogy a Balkánon senkivel összetűzésbe ne kerüljünk. Majd a kivándorlások ügyéről szól és foglalkozik az osztrák alattvalóknak Németországból való kintasításáról. Slama helyteleníti, hogy Szerbiában és Bulgáriában nincsenek már osztrák-barát pártok. Ilyeneket létesíteni a miniszternek nem áll szándékában. Az Oroszországgal fennálló egyezményünknek éppen az a lényege, hogy nem avatkozunk be a Balkán-államok belső viszonyaiba. A Németországból való kintasításoknak semmiféle nemzetiségi vagy politikai tendenciája nincs. A cseh sör vámfelélése még nem befejezett dolog. Azon lesz, hogy mennél több konzulátus létesíttessék, hogy ez által a monarchia gazdasági viszonyainak hathatós támogatást nyújthasson.

Bauehem márki előadó konstatálja, hogy a berlini utazás melegsége bizonyítottan szolgálta a bécsi és berlini udvarok közti jó barátság szilárdításának. Nem érti Slama bizalmatlanságát, aki Oroszországhoz való közéletét sürget. Hiszen a külügyminiszter is erre törekszik és meg is valósítja ezt a politikát. Foglalkozik a létesítendő kereskedelmi szerződésekről, melyeknél arra kell törekedni, hogy az ipar számára hozott áldozatok kellő arányba hozassanak az elérhető eredményekkel. Mielőtt a kereskedelmi szerződésekről vivandó harcba indulunk, jó lesz a fegyvereket elcsinálni. Helyes gondolat volna az új tárgyalások megkezdése előtt az új vámtarifát elkészíteni. Ebből azonban nemcsak munkakénes, de

munkabíró parlament kellene, amely nélkül sikert alig lehet elérni. Meg kellene szüntetni a *Magyarországgal való bizonytalanságot is, mert az idegen államok képviselői, kikkel a vámszerződések tárgyalásának kell, tudni akarják, hogy mely gazdasági területtel fognak tulajdonképpen szerződést kötni.*

(Részletes tárgyalás.)

Báró Ohlmeszky a rendelkezési alpnál szám szerinti szavazást rendel el. A tétel 17 szavazattal 1 ellen fogadtatott el.

A konzulátusok tételéről

Kozlovsky ismét foglalkozik a kivándorlások ügyével, amelyekkel szemben hathatós kormányzati védelmi intézkedéseket sürget.

Slama a kiutasításokkal szemben követeli a külügyminiszter beavatkozását és intézkedését, hogy kerekedőnk oroszországi követelésüket a konzulátusok utján hajthassák be.

Gróf Goluchowski kijelenti, hogy a követelések behajtásával a konzulátusok nem foglalkozhatnak. A kiállítások ellen csak egyes esetekben lehet eljárni.

A hátralevő tetteket vita nélkül megszavazták s ezzel az ülés bevégeződött.

A legközelebbi ülés *hétfőn délután 4 órakor* lesz, napirendjére kitérték a *boszniai* katonai hitelt és a hadügyi rendkívüli költségvetést.

(A király és az osztrák delegátusok.)

Az osztrák delegáció tegnapi tisztelgéséről pótlólag még a következő részleteket közöljük: *Prade* német delegátusnak, a képviselőház első alelnökének ezt mondta a király:

— Nagyon örülök, hogy önt viszontláthatom. Az előirányzatban kevés változás van a múlt évéhez képest.

— Figyelembe vették ezzel a nép adózó erejét! — felelte *Prade*.

A király: Igen, de figyelembe kell venni az állam hatalmi állását is.

Prade: Ennek a kettőnek a helyes arányba hozatala éppen a megoldandó probléma.

A király: Igen, de éppen ez az, ami nehéz. Még érdekesebb volt a királynak a cseh delegátusokkal folytatott beszélgetése.

Pocakhoz így szólt:

— Ön már ismételt volt tagja a delegációnak.

— Igen, felség, már többször voltam.

— *A birodalmi tanácsban* — szólt a király — *eddig az idén nem dolgoztak.*

— Nem a mi hibánk, felség. — válaszolt *Pocak* — minket belekényserítettek ebbe a harcba és bele kellett mennünk, de semmiképp sem könnyű szírvél. Évek hosszú sora óta mindig szem előtt tartott lojális magatartásunk dacára elvontak népünk jogait és e jogokat nekünk meg kell védelmezni.

Az uralkodó: Az ön népet nem éri és nem is fogja érni semmi bántódás. Erről biztosítom, *de azt akarom, hogy a parlament dolgozzék!*

Pocak: Felség! Szívesen dolgozunk, de *jogainkat* kérjük és ezért felséged igazságérzetéhez appellálunk és jogaink helyreállítását kérjük. A kedélyek megnyugtására legalább a cseh hivatalos nyelvet kellene behozni.

Az uralkodó: Ismétlem, hogy önöket senki és sehol sem akarja bántani.

*Sztranzky*knak szintén kifejezte a király azt a kívánságát, hogy a parlament folytassa a munkáját. Erre *Sztranzky* így felelt:

— Felség, nem mi vagyunk annak az oka, hogy ez lehetetlen.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség titkaiból. Egy Bécsben megjelenő orosz politikai szemle szerkesztője a *becsületesség* megerősítése közli a lapjában a következő diplomáciai kulissza-titkot, amelyet neki egy tekintélyes öreg diplomata mondott el:

A török-görög háború megejtése napján, 1897. március 17-én a bécsi külügyi kormány jegyzékét intézet a berlini és római külügyi kormányokhoz, amelyben beleegyezésüket kérte *Bosznia és Hercegovina formális annektálásához*. Bécsben föltétlenül biztak a kedvező válaszban, de csalódtak. Nagy volt a meglepetés, mikor megérkezett a német kormány jegyzéke, melyben a következő passzus foglaltatott:

A hármasszövetség alakításának nem az volt a célja, hogy az offenzívát támogassa, a Balkán-félszigetet pedig semmiesetre sem szabad háborgatni.

Olaszország válasza még energikusabb volt. Így hangzott:

Ha Ausztria-Magyarország annektálja

Boszniát és Hercegovinát, Olaszország azonnal okkupálja Albániát.

A német jegyzék olyan megrökönyítő hatást keltett Bécsben, hogy ennek ellensúlyozására *Vilmos* császár 1897. április 27-ikén váratlanul Bécsbe utazott. Nemeckára reá *Ferenc József* Pétervárra utazott, amely utazás vég'elen kommentárookra szolgáltatott anyagot. Ezután merült fel az *entente cordiale* eszméje Oroszország és Ausztria-Magyarország közt, mely a főnti események hatása alatt jött létre. Olaszország tulerélyes föllépésének pedig az volt a következménye, hogy a bécsi hadügyi kormány jónak látta a *trienti és cattarói várakat megerősíteni*, amely munkálatok eddig körülbelül *harminc millió forintot* nyeltek el.

Az orosz szemle szerkesztője becsületességét veti latba arra vonatkozólag, hogy az „*öreg diplomata*” ezt neki elmondta. Vajjon a kérdéses „*öreg*” is kész volna-e becsületességével megerősíteni az elmondott epizód igaz voltát?

A háború.

Budapest, május 14.

Most következnek a végső kétségbeesett harcok: a Vaal folyó partjain először, azután pedig Pretória hegyes környékén. Előbb még egy kisebb stratégiai jelentőségű, de nagy erkölcsi erejű esemény fog lefolyni: Mafeking fölszabandítása. Az ostromlott városban már csak pöntekig van elegendő élelmiszer, de Londonban remélik, hogy Mafekinget még ma, vagy holnap fölszabandítja a repülő hadoszlop. Kroonstad eleste után *Steyn* elnök a küzdeni vágó oranjei boerokkal kelet felé fordult, hogy ott a hegyszakadékok közt egyesüljön a többi keletre toll csapatall és onnan nyugtalanítsa *Roberts* seregét, mihelyt ez a Vaal partjain összeméri erejét *Bothával* vagy egy sikeres operáció után Pretória ellen indul. A harcétről tehát valószínűleg kevés új hirt halunk holnap és holnapután, mert *Roberts* most is nagyon óvatosan halad előre. Epp oly biztosan és tervszerűen rendezték a boerok észak felé való visszavonulásukat, nem vesztettek sem ágyut, sem hadipodgyázt. A két ellenfél egyformán higgadt számításall készül a transvaali területen való mérkőzésre.

(Kroonstad eleste.)

Kroonstad, május 14.

A lovas-zászlós átadta a várost *Roberts* lordnak. A boerok visszavonultak a Vaal-folyóhoz, ahol *élsáncolják magukat*.

London, május 14.

Roberts lord olyan gyorsan termelt Kroonstad előtt, hogy a boeroknak nem volt idejük a vasut szétrombolására. Az élelmet és a municiót, amit kocsin elvihettek, elvitték; amit már nem tudtak elvinni, azt fölgyújtották. French már pönteken este Kroonstad közelében volt. Szombaton délelőtt tizenegy órakor a kroonstadai községtanács a Vaal-folyó északi partjára ment és ott átadta a város kulcsait az angoloknak. *Roberts* a szokottnál nagyobb ceremóniával vonult be a városba, ahol sok embert, köztük idegeneket is foglyul ejtett. A boerok, akiknek létszáma nyolcezer ember volt husz ágyúval, állítólag elhatározták, hogy föladják a küzdelmet. A foglyok azt mondják, hogy a szabadságukat ugys elvesztették, miért áldozzák föl az életüket is? *Roberts* bevonulásakor a holland elem nagyon tartózkodó volt. A boerok állítólag Heilbronnall nagy ellentállásra készülnek.

London, május 14.

A Times jelenti *Kroonstadból* 12-iki kelettel: Hír szerint *Krüger* elnök Lydeburgba szándékozik menni, mihelyt *Steyn* elnök, aki e hónap 11-ikén Botha tábornokkal elhagyta Kroonstadot, hozzá érkezik. Ugyanennek a lapnak jelenti *Lourenco-Marquez* föl tegnap kelettel, hogy hírszerint a pretoriai volksraad zárt ülésen elhatározta, hogy Transvaal minden lakosának, bármily nemzetiségű is, a módosított haditörvény rendelkezései szerint támogatni kell a boerokat a köztársaság megvédésében.

London, május 14.

A Reuter-ügynökség jelenti *Kroonstadból* 12-iki kelettel: *Steyn* elnök nem *Lindleybe*, hanem Heilbronnba ment és Heilbronn nyilváníttotta Oranje szabadállam fővárosának. Négyezszáznál több burgher beszoálltatta fegyverét. Kroonstadban és környékén híre jár, hogy a transvaali boerok a Vaal-folyónál koncentrállódnak.

London, május 14.

A Reuter-ügynökség jelenti *Pieter-Maritzburgból* mai kelettel: *Buller* tábornok hivatalos

távirata hírül adja, hogy sikerült kieroszakolnia az átkelést a Bigars-hegyek szorosainát. Dunde megszállását mára várják.

London, május 14.

A Mafeking fölszabadítására rendelt röpülő hadoszlopot, amelynek előrehaladását és összetételét az angolok titokban tartották, mára vagy holnapra várják Mafekingbe, ahol már csak péntekig van élelem.

A diadalmas reakció.

— Madame Gyp kalandja. —

Budapest, május 14.

Páris városának, a világ fővárosának, amint a franciák nevezni szeretik, képviselőtestületébe a mai nappal diadalmasan bevonult a klerikális nacionalista-antisemita többség, a mai köztársaságnak minden árnyalatból összeszedett, egyetemes ellensége. Harminc mandátumra ejtették mag tegnap a pótválasztást s a harminc közül az antisemita-nacionalisták huszat hódítottak el. A mult vasárnapi választáson tizenkét nacionalista és kilenc konzervatív monarchista került be a képviselőtestületbe, amelynek nyolcan tagja közül e szerint negyvenegy tartozik a reakcionárius pártokhoz.

Az ő kezében van most Páris városának a kormányzata s hogy hatalmukat éreztetni fogják a kormánnyal és törvényhozással s általában minden téren, ahol csak rombolni lehet, az több, mint bizonyos. A mai nappal komoly lehetőségé vált Yves Guyotnak az a gunyos kérdése, melyet a minap a nacionalistákhoz intézett: hogy vajon a nagy forradalom szellemi atyjának, Voltairenek a szobrát el akarják-e távolítani, hogy helyébe Loyola Ignácnak a szobrát állítsák? A megválasztott nacionalisták előzetes programmjai és utólagos beszédei némi fogalmat nyújtanak arról, hogy mi minden fog legközelebb Páris törvényhatóságában végbemenni.

Az új többség első programmpontja a kormányt rákényszeríteni, hogy Déroulédének, Buffetnek, Habertnek és Guérinnak megkegyelmezen; a második pont a Scheurer-Kestner-utca nevének a megváltoztatása. Ezt a nacionalista jelöltek mindannyian szentül megígérték. Van még egy-néhány más pont is, amelyek mind sorra fognak kerülni, több újonnan kifalándó reakcionárius dezideráttal együtt.

A kormány-statisztika azt erősíti ugyan, hogy tegnap a nacionalisták és monarchisták csak 19 mandátumot hódítottak el e szerint negyven vannak s így a többség mégsem az övék; de ez szomeru vizsgálat, mert a republikánusok ninesenek többségben.

Bármint legyen is, a tegnapi nagy reakcionárius diadalt nem csekély részben a Madame Gyp — igazi nevén Mirabeau-Martel grófnő — kalandos históriájának tulajdonítják. Az összes választó-helyiségekben sutogva és hangosan beszéltek el — számtalan toldással és cifrázással — azt a rémes kalandot, amelyet maga Madame Gyp egyszerűen (!) így ad elő:

Madame Gyp, mint a választási küzdelem óta csaknem mindennap, épp egy nacionalista gyűlésre akart elmenni s már majdnem oda is ért, midőn elibe állott egy ember s a grófnő barátjának, a mult vasárnap óta városatyává lett Barillier mérszárosnak azt az állítólagos üzenetet adta át neki, hogy a helyiség, ahol a gyűlést tartják, annyira zsufolva van, hogy be sem lehet menni s őt (a grófnőt) egy mellék-bejárásan akarják bevezetni.

A grófnő követte ezt az embert. Egyszerre csak az ember s még két társa, akik hirtelen ott termettek, megragadták, beleemelték egy zárt kocsiba s elrobogtak vele. A kocsiiban valami kabátot vetettek a fejére, hogy ne kiálthasson. Különbben is ráparancsoltak, hogy csöndesen viselje magát. A három ember közül az egyiknek fátyol takarta az arcát.

Félóra múlva a kocsit megállt valami nyaraló előtt. Madame Gypet levették a kocsiról s fölvezették egy emeleti szobába.

— Mit akarnak tőlem? kérdezte a grófnő. — Hétfőn majd kiderézzük, volt a válasz. A szoba rossz levegőjű és bűzös volt. — Adjanak legalább levegőt! — rimázkodott a rab grófnő.

Az emberek — mint ő maga mondja — nem bántották, sőt olyan galánsak voltak, hogy kinyitották az ablakokat s őt egyedül hágyták egy — derékali társaságában.

Madame Gyp, alig hogy egyedül maradt, gyors elhatározással fölkapta a derékalt, kihajította az ablakon, utána ugrott maga is és szerencsésen ráesett a puha matrácra, úgy hogy semmi baja sem esett.

Ejfélt volt. Madame Gyp csak annyit láthatott, hogy ismeretlen helyen van s futva indult a város felé. Elhaladt egy zsandár-kaszárnya előtt, de nem mert bemenni — hogy miért, azt ő tudja. Szólni nem szól róla. A

vámnál azonban megállott s elmondta esetét a fináncoknak. A derék férfiak megszánták s kocsiba ültették, amelyen ő egyenesen Paulin Méry orvosdoktorhoz hajtott, aki természetesen nacionalista s nemesak városatyja, hanem parlamenti képviselő is.

Ez a dr. Méry azután bizonyítványt állított ki neki arról, hogy a ruhája rongyos volt s hogy magát a grófnőt a szokottnál izgatottabbnak találta.

Hogy a doktor ur *visumreputuma* mennyire hiteles, tanúsítja az a körülmény, hogy ő adott volt bizonyítványt arról is, hogy a Cuesdon nevű híres szommambulista hölgy közvetlen összeköttetésben áll Gábor arkangyallal; s ő közölte mindig a Cuesdon-féle jóslásokat is.

Páris, május 13.

A mai 30 községi pótválasztáson 19 nacionalistát választottak meg, a többiek különféle pártárvallatu republikánusok, szocialisták stb. *Lucipia*, a községtanács volt elnöke, Dausset nacionalista jelölttel, a hazafiak ligájának titkárával szemben megbukott. A nacionalisták győzelmei, különösen Dausset megválasztása Lucipia ellenében, tüntetésekre adtak alkalmat. A boulevardokon temérdek antisemita gyülekezett össze. A *Libre Parole* szerkesztősege előtt tüntettek a *Ligue de la patrie française* jelöltjének megválasztása örömeire. A város még most is nyugodt. A lapok szerkesztősegei előtt kevés élénkiség uralkodik. Különféle kiáltások hangzanak, de nevezetesebb incidens nem fordult elő.

Páris, május 14.

A nacionalista és konzervatív lapok gratulálnak maguknak a párisi községi választások eredményéhez, amely a községtanács 80 mandátuma közül 40-et biztosít nekik az ő számításuk szerint. A republikánus, radikális és szocialista lapok elismerik, hogy komoly vereséget szenvedtek Párisban, ezt azonban bőven ellensúlyozzák a vidéken aratott győzelmeik.

Páris, május 14.

A radikális lapok elismerik, hogy a nacionalisták a párisi községtanácsban többségre jutottak és érzelmeiket kétségtelenül nemsokára ki fogják fejezni a községtanács határozataiban. A nacionalista lapok remélik, hogy a kamara a párisi községi választásokból le fogja vonni a megfelelő tanulságot és megbuktatja a minisztériumot. Több nacionalista községtanácsos kijelentette, hogy az új községtanács mindjárt első ülésén határozatokat fog hozni Marchand alezredes és Dérouléde érdekében, egyébként azonban főleg a város helyes igazgatásával fog törődni. — Az *Éclair* néhány új nacionalista községtanácsossal folytatott beszélgetéseket közöl. Valamennyien kijelentik, hogy csak is községi ügyekkel akarnak foglalkozni s hozzá akarnak járulni a lakosság megnyugtatásához.

Páris, május 14.

A községi pótválasztások a vidéki városokban is nyugodtan folytak le. Az eredmény nem igen változott. Algorban a zsidóellenes lista győzött. Rennesben a függetlenek vannak többségben. Általánosságban a republikánusok győztek.

Páris, május 14.

A községi választásokról kiadott hivatalos jelentés konstatálja, hogy a republikánus pártok a legtöbb nagy városban, különösen Lille, Lyon, Nîmes, Saint-Etienne, Montpellier, Tours, Poitiers, Nantes, Rochefort, Bourges és Besançon városokban győztek.

HIREK.

Budapest, május 14.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én új előfőze és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Ifjabb Köburg Fülöp herceg huszárhadnagy par napi tartózkodásra a fővárosba érkezett. — Barsay Domokos országgyűlési képviselő ma Párisba utazott, ahol mint a föl-mívelési miniszterium által kijelölt jurytag részt vesz a nemzetközi bíráló bizottság alakuló ülésén.

— Fejedelmi hírek. Az orosz cár manifestumban teszi közzé, hogy Mihajlovics György nagyherceg május 12-én Korfuban egybekelt Mária hercegnővel, a görög király leányával.

— Hegedűs miniszter látogatása. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter hoinap, kedden délelőtt 11 órakor meglátogatta a budapesti munkaközvetítő intézetet. Ez az intézet Hegedűs miniszter alkotta s a

rövid fennállása óta is igen áldásosnak bizonyult ugy a munkásokra, mint a munkaadókra. A minisztert a tisztikar élén Lélay Gusztáv nyugalmazott miniszteri tanácsos, igazgató fogja üdvözölni.

— Vilmos császár átöltözése. Hogy II. Vilmos császár mily meglepő könnyedséggel vált ruhát, arra vonatkozólag a németek közt valóságos legendákör kering. De ezen a téren még soha olyan rekordot nem ért el, mint május 4-ikén. Ime ennek a napnak kimutatása:

1. Reggel. — Ferenc József király fogadására a pályaudvaron osztrák-magyar tábornoki egyenruhában jelent meg, az aranygyapjuval és a Szent István-renddel.

2. Délután 5 óra 8 perc. — Ugyancsak a pályaudvaron, porosz tábornoki egyenruhában, az Annunziata-rend nagykeresztjével az olasz trónörökös fogadta. (Azért nem volt olasz egyenruhában, mert Olaszország nem ad idegen uralkodóknak katonai rangot.)

3. Délután 7 óra 10 perc. — A potsdami pályaudvaron a dragonyos testőrök első ezredének egyenruhájában várta unokafivérét, York herceget, mert a herceg ennek az ezrednek tisztje.

4. Este 9 óra. — A nagy esti ünnepségen ismét osztrák-magyar tábornoki egyenruháját viselte.

5. Este 10 óra 55 perc. — A friedrichstrassei pályaudvaron orosz egyenruhában fogadta Konstantin orosz nagyherceget.

— Miskolcok Széll Kálmán miniszterelnöknél.

Miskolc városa nevében Soltész Nagy Kálmán polgármester és Lichtenstein József, a szabadlevél párt elnöke tisztelettel a napokban Széll Kálmán miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél és arra kérte, hogy a város szabályozása érdekében az átíratási és örökösödési illetékekhez bizonyos százalékos hozzájárulásával e célra szolgáló alapot létesíthessen és hogy adja meg a kormány Miskolc városának az önálló törvényhatósági jogot. Az első kéreésre nézve határozott ígéretet tett a miniszterelnök, hogy teljesíteni fogja a kérelmet, ha a város bebizonyítja, hogy a szükséges kiadások városi pótdát utján nem fedezhetők. A második ügyre vonatkozólag arról biztosította a küldöttséget, hogy az ügyet figyelmes megvizsgálás tárgyává fogja tenni és bár nem mondhatja meg előre, hogyan fog a kormány dönteni, azt kijelenti, hogy valamint a multban a legjobb indulattal viseltetett Miskolc városa irányában, úgy jövőben is szívesen fogja annak érdekeit felkarolni.

— Munkácsy né a képviselőház elnökéhez.

Munkácsy Mihály özevgye köszönő levelet irt a képviselőház elnökének is azért a részvétért, amelyet a képviselőház hozzá juttatott. A köszönő levél így hangzik:

Nagyméltóságú Elnök Ur! Mély megilletődéssel és hálás szívvel értesültem Nagyméltóságodnak e hónap 8-ról kelt nagyra-becsült sorából a magyar országgyűlés képviselőházának részvényilatkozatáról, boldogult felejtethetlen férjemnek elhunytá fölött. Az ő szívének minden dobbanását forró hazaszeretete hevítette és alkalmait közben vezérlő gondolata mindig az volt, hogy nemzete dicőségének munkása legyen. Nekem végtelen fájdalomban végtelenül becses az a tudat, hogy az egész ország s első sorban a nemzet képviselete oly megható szeretettel és elismeréssel gyászolja az ő elvesztését. Fogadja és tolmácsolja Nagyméltóságod a magyar képviselőház előtt hálás köszönetemet, mely köszönetemnek kifejezését. Budapest, 1900. május 12.

Örv. Munkácsy Mihályné.

— Óváoli Vécey Tamásnak. A tudományegyetem tegnapi felavató ünnepének a többi között volt egy kiemelkedő mozzanat, amikor az ifjúság lelkesen tüntetett a tanári kar egyik kiváló tagja, Vécey Tamás mellett. Az egyetem történetét olvasta a rektor. A 48-as események regisztrálása után a felolvasó ekképp emlékezik Véceyről: Az 1849–52. szünet után 1852-ben az egyetem ünnepét ismét a régi fényvel kezdték ünnepelni. Az első nyilvános ünnep az egyetemi hangadók közül Vécey Tamás avatott doktorra, aki 1853-ban magántanárként képviseltetett s azóta folyvást működik a tanári pályán ozekre menő hallgatóinak figyelmétől és nagyra-bebecsülésétől környezetve. A rektorunk erre a szávrára az ünnepelő közönség zajos és lelkes óvációban részesítette Véceyot s szünni nem akaró éljenzéssel fejezte ki tiszteletét a szerényen megvonuló tanár iránt.

— A Park-klubból. Gróf Szápáry Pal, a Park-klub új igazgatója ma ebédet adott, amelyen gróf Galuchowski külügyminiszter is jelen volt. Kiváló hivatalosok voltak az angol és német nagykövét, valamint a magyar arisztokrácia számos tagja. Este *urak bálját* rendezett a Park-klub igazgatósága az itt időző külföldi vendégek tiszteletére.

— **A miniszter trombitása.** A szegedi kihágási bíróságnál panaszt tett egy nagy bérlés minden lakója Kohn gimnazista ellen, mivel a gyerek egész nap trombitált s trombitája hangjával fölverte a ház eszöndjét. Nem volt nyugta föle senkinek s nem használt ellene semmi. A kis Kohnt megverték, oldalba ütötték, a fület húzták, de a kis Kohn csak trombitált, egyre trombitált.

Végre föl kellett jelenteni a gyereket. A bíró maga elő citálta a vádlottat, aki így magyarázta meg viselkedését:

— Kérem alássan. Én nem vagyok rossz fiú s nem tettem semmi olyant, amiért engem szabad volna bezárni vagy föl lehetne akasztani. Én trombitás vagyok, az igaz, de nem afféle közönséges trombitás. Az iskolaminiszter azt írta a Timina tornatanárnak, hogy minden iskolának legyen egy trombitása, aki éppen olyan jól tudjon bele fújni, mint akár a katonák. A ki pedig csak egy kicsikét ért a trombitálásról, az tudja, hogy azt tanulni kell. Én tehát a miniszter trombitása vagyok. Ő parancsolta, hogy trombitáljak. Büntessék meg hát a Wlassicsot, ne engem! Szólt a kis Kohn, hazament és megint trombitált. Egyre trombitált.

— **A berlini ünnepek után.** A lelkes és fényes fogadtatás, amelyben Berlin város lakossága királyunkat részesítette, örömteljes érzéssel töltötte el a német császárt is. Urúlléből még május 8-án kabinet-rendeletet intézett a város főpolgármesteréhez és abban így ad kifejezést köszönetének:

Az a lelkes fogadtatás, amelyben a főváros Ferenc József császárt és királyt, hű szövetségársamat és barátomat, valamint a többi fenséges vendéget részesítette és a polgárságnak a nagykörűsítés jelentős ünnepében való bensős részvétele élénk meglepedéssel töltött el engemet. Az ünnepi utca és az egyes épületek díszítése, a fényes kiváltság, az utakon hullámzó örvendőz embersokaság ékesen szóló biznyságot tett arról, mily bensős rokonszert keltenek a hazában előforduló események a berlini lakosság szívében. Ezen való örömben teljes elismerésemet és forró hálamat fejezem ki Önnek, a városi hatóságoknak és Berlin polgárságának.

A trónörökös a városi tanácshoz és a városi képviselőtestületnek levelet intézett, amelyben őszinte köszönetet mond azokért a jó kívánságokért, amelyeket születésnapján olyan művészi formában juttattak kifejezésre. Azután így folytatja: Nem kevésbé szükségem érzem az alkalmakkor, hogy Berlin egész lakosságának legbensőbb hálamat fejezzem ki azért az őrméltói részvételért, amelylyel a nemrég lefolyt ünnepeknek oly kiváló fényt tudott adni. Hogy éppen Berlin városa, amely boldog gyermekkorom és ifjúságom tanuja volt, oly hűségess részvétellel kísérte életem új és fontos korszakának kezdetét, nagyon jól esett szívemnek.

— **A horvát zászló.** Triesztből táviratozza tudósítónk, hogy mikor a napokban Károly István főherceg ellátogatott Arbe szigetére, ott a főherceg tiszteletére kitéztek egy horvát lobogót. Károly István főherceg erre elrendelte, hogy vonják be ezt a zászlót. A *Dalmata* című újságot, amely ezt az esetet közölte, *elkobozták.*

— **Gróf Esterházy Mária halála.** Gróf Esterházy Mária özvegye — mint Bésből táviratozzák — férje elhunyt alkalmából számos részvételtáviratot kapott. A király főhadsegével, gróf Paarral igen meleg hangú részvételtáviratot intéztek az özvegyhez. Részvételtávirat érkezett továbbá a főhercegek nagy részétől, Széll Kálmán miniszterelnöktől és a magyar főnemesség számos tagjától. A kopsort tegnap zárták le. Ma délelőtt egész csöndben beszentelték a halottat, azután Pápára szállították.

— **Brandes György betegsége.** Kopenhágából telegrafálják nekünk, hogy Brandes György, a nagy-névű dán esztetikuss betegsége aggasztóra fordult. Brandes viszeryuladásban szenved, amely renkívül fájdalmakat okoz a betegnek.

— **Zászlószentelés Tápó-Sápon.** A monori kerülethez tartozó Tápó-Sáp községben a Függetlenségi Olvasókör tegnap tartotta zászlószentelési ünnepét, melyre a fővárosi függetlenségi érzelmi polgárság közül is számosan leutaztak. A vasuti állomásnál bandériummal és zenével fogadták a vendégeket. A szent mise után a község plébánosa hazafias beszéd kíséretében felszentelte a zászlót. A további ünnep a templom melletti térségen folyt le. Kórnai István alkalmi verset szavalt, melyet Tankó János ünnepi beszéde követett. Azután lakoma volt, melyen Lukács Gyula, a kerület képviselője mondott lelkes beszédeket.

— **A királyi bútor.** Angol lapokban olvasható a következő, nem mindennapi hirdetés:

1900. május 9-én árvizetnek el a közmunkaminiszterium helyiségeiben azok a bútorok, amelyeket ő felső a királytól használt, amikor az akirályi palotában lakott. Ezeknek a bútoroknak nemcsak hogy nagy történelmi értékük van, hanem tökéletesen újak és nevelésges ölező áron fognak eladani.

Mert a fő az üzlet...
— **Halálozás.** Dreuer Henrik magántisztviselő, aki utólagja a Bankgyesületi váltóüzletnek volt tőzsdéntezője, meghalt 32 éves korában, Budapesten.

— **A rózsaszégy-ünnep.** A gróf Karácsonyi-féle rózsaszégy-díjat az idén Vörösvárott kapta meg egy szép hajadon. Tegnap zajlott le Vörösvárott a vígságos rózsaszégy-ünnep, amelynek a befejezése persze lakodalmot von. A kitüntetett leányzó Schájer Anna, a völgegyény Koller Péter mézárósságát. Már korán reggel a fővárosból és Vörösvár vidékéről szép számmal gyűlekeztek össze a vendégek az ünnepre, amelynek védelmére özvegy Matthyók Benőnént kérték föl, aki a rózsaszégy tisztességét el is vállalta. Paraszbandérium kísérte a lakodalmos vendégeket a templomba, ahol ifjabb Angely Márton plébános adta össze az új párt. Utána a községvezető Csapó Loránt járási főszolgabíró adta át a fiatal menyecskének a hozományt szép beszéd kíséretében. Jökédvü lakoma követte az esküvőt, azután táncmulatságon maradtak együtt a vendégek késő éjjelig.

— **Koerber és a mohamedánok a karzaton.** Egy ülésen kerültek a képviselőház karzatára, így esik szó egy cím alatt Koerberről, az osztrák miniszterelnökről és Kállay néhány alattvalójáról. Az osztrák miniszterelnök akkor terelődött a Ház figyelmé, amikor úgy az ülés közepé táján megüresedett a magyar miniszterelnöki széks Szell Kálmán csakhamar az idegenek karzatán lett látható, ahol kegyelmes kollégájával együtt maradt az ülés második felében. Elénk beszélgetés közben mult az idő s a vendég miniszterelnök melabus rezignációval gondolhatott otthon hagyott parlamentjére, amelynek izgalmas esatai után valóságos üdülés lehetett a magyar parlament rondes mederben lepergő ülése. Néhány perere báró Nopcsa Elek is megjelent a miniszterelnökök között, hogy üdvözölje Koerbert, aki régebb idő óta ismerőse. Ezenközben a Ház érdeklődéséből szintegy kijutott annak a piros fezes, turbános csoportnak, amely a karzat egy másik részéből figyelte a honatyák munkálkodását. Finom ruhájú, napbarnított, igaz hitü muzulmánok voltak Boszniából és Hercegovinából, mindkét tartományból negyven-négyen. Egyenesen a királyhoz jöttek, hogy átadjanak a felségess urnak egy panaszos instanciát.

— **Izsó Miklós emlékezete.** Május hó 23-ikán lesz 25-ik évforduló a annak, hogy Izsó Miklós, a szenális magyar szobrász szeméit örök álomra lehunyt. A magyar művészek, mint halljuk, azzal ünneplik meg ezt a napot, hogy fölkeresik a *Busuló juhász* alkotójának a sírját és arra beszéd kíséretében koszorút tesznek.

— **Konfliktus egy tanulmányut miatt.** Konstantinápolyból írják lapunknak, hogy báró Giessl, az ottani osztrák-magyar attasé szombaton el akart utazni az *Auror* hajón Trapezuntba s onnan tanulmányutra akart indulni Kurdistánba és Örményországba. Minthogy azonban az attaséknak nem volt császári irádója, a rendőrség erőszakkal megakadályozta, hogy hajóra szálljon. Ekkor báró Giessl úgy játszotta ki a rendőrséget, hogy a *Taurus* nevü osztrák-magyar hadihajóra ment s annak gőzsolnaka szállította el az *Auror*-ra. A kis csónakra felhúzták a hadilobogót s így az attasé nem merték követni a rendőrt. Diplomáciai körökben — így ezöl tovább a konstantinápolyi tudósítás — ez az eset kinos feltűnést s nem kis meglepetést kellett, mert közudomásu, hogy báró Calice nagy kegyben áll a szultánnal. Azt hiszik, hogy idegen intrikák játszóttak közre s olyanok akarták megakadályozni báró Giessl az elutazásban, akiknek nem volna inyükre, ha az örmény viszonyokat valaki szemtől-szembe tanulmányozná.

— **A virtus.** A magyar virtus immár a gőzmasinát, a vonatot is megkezdí. Egy kassai távirat ilyen hősködes tragikus kimeneteléről ad hírt. *Csepegy János makranczi* ács munkás henegegyéből a tornai vonat alá fekküdt és a mozdony leszakította a vakmerő legény karját.

— **A kilencvenkétéztendő juhász érdemkeresztje.** Hetvennyolc évig terelgette nyáját Gyermán Gábor drági juhász és nyolcvanöt éstendeje, amióta a báró Wesselényi-család kényerét eszi. Mint hét-éves gyerek, elkezdte a sört lapátosztorkodással. Mikor még tírsait a mester öregbütüre fogta, ő már az apja felügyelete alatt bojtárkodott, aki 1839-ben meghalt s hivatalát áttestálta a fiára. A drági pusztá rászállt azóta apáról-fiúra s a mintszerüen investált birtokon ez a mogorva, szóvalan juhász volt a hűség, az ocsadó szolgálát és a becsületesség szinaránya. A hivatalos lap legközelebbi számában fog hird adni a nagy esetről, hogy *Darányi* földmívelésügyi miniszter előterjesztésére a király a kilencvenkét éves drági juhásznak hűségess szolgálataiért érdemkeresztet adományoz. Nagy megilletődés lesz az a pusztán, mikor Gábor bacsihoz kijönök az urak s kihirdetik a király elismerését.

— **Testvérgyilkosság.** Kassáról táviratozza tudósítónk: *Abauj-Almásón Kelesényi Mihály* agyonütötte a bátyját, *Kelesényi Jánost*. A gyilkos jelentkezett a bíróságnál.

— **... aux trois Phénomènes.** Lakik Szegeden az egyéb nevezetességek között egy asszony is, akinek szép fekete szakáll veri a testét. Közönséges napokban jóslással és egyéb svindlivel szerzi meg a kényerét részint Szegeden, részint pedig kies hazai fürdőkben. Tavalyelőtt például Előpatakban volt s a publikum azzal rémitette a rakonátlan gyereknevet, hogy a szakállas asszony emberhussal él. Meg is lett becses jelenlétének az eredménye. Olyan illedalmos urfiakat és kisasszonykákat régen látott Előpatak, mint abban a szezonban. Ez a szakállas hölgy most a szép idegenforgalomra való tekintettel keresmát nyitott Párisban. Magával vitte a másik két csodát is. Az egyik a kis lány, őt esztendő, formás kis angyalka, csekély *szedárom* kilogrammot nyom s derékban száz centiméter az átmérfője. A harmadik látványosságot szintén magyar anya szülte. A neve Németh Perkó s két méter és huszonöt centiméter magas lurkó, aki díszmagyar ruhában s a nagy galához nem igen illendő fokossal jár az asztalok között. Ime alapos francia, ez a magyar. A *villogó gatya* mintájára meg kell írni most már a javított néprajzot erről a *madianak* nevezett kakkusi *zigány fajról*, amely ez idő szerint mint Ausztria hűbérese a Rajna mentén *techiecho* életet él. A nők kicsi korukban iszonyan fejlettek, aztán meg szakállt eresztönek, a férfiak magassága pedig két és négy méter közt váltakozik.

— **A csongrád megyei szocialisták gyűlése.** Csongrádon vasárnap a csongrád megyei szocialisták népgyűlést tartottak, amelyen különösen a munkahány miatt beállott nagy inség és nyomor okairól beszéltek. Jó és igazságos közigazgatást kívántak és mert azt tapasztalták, hogy ez a törekvése a kormányknak is, elismeréseket fejezték ki *Darányi Ignó* földmívelésügyi miniszternek és *Vadnay Andor* csongrádi főispánnak a munkásokkal szemben követett igazságos eljárásukért. Végül határozatot fogadtak el, amely szerint felkérönd a kormány, hogy vegye állami kezelésbe a gyógyszerárakat, ezeknek jóvedelméből állítson fel kórházakat, tegye ingyenessé a betegek orvosi kezelését s az állampolgárok jóvedelmét és folytassa a nagybérek felosztásának üdvös munkáját, különösen pedig adjon munkát a Duna-Tisza csatorna létesítése által az éhezö népnek. A gyűlés részben folyt le.

— **Helyreigazítás.** Szilgyi Dezső tegnapi beszédének második mondatában értelemzavaró hiba csúszott be. E mondat elején a „kegyével” szó sem a beszéd fogalmazványában nem fordul elő, sem nem mondatot el, hanem a konyomatos tudósító hibájából csúszott be. Az illető passzus helyesen így hangzik: „Ezenkint mezuülő alkotmányos főfeladatainkat: a monarchia közös költségeinek megállapítását és a közös kormány működésének ellenörzését ez alkalommal is szorgos gondnal és híven fogjuk teljesíteni.”

— **A bécsi diáküntetések.** Mint bécsi levelezőnk telefonozza, a német nemzeti diákok ma délután az egyetem előtt tüntető sétát rendeztek. Hír szerint a német nemzeti diákok bizalmi férfiai elha ározták, hogy az egyetem előtti tüntető sétát most már egyelőre abbnahagyják és az egyetemi tanács elé memorandumot terjesztenek. A memorandum elkészültéig *Wiesner* udvari tanácsos prorektor megkéri, hogy érvényesítse befolyását a színviseleti tilalom megszüntetése érdekében. Ez esetben a diákok bizonyos időre minden tüntetéstől tartózkodnának.

— **A Duna-fürdők.** A legidősebbülenebb dolog a mostani télies hideg időjárás mellett bizonyára a Duna-fürdő, melyre fogvaogva gondol mindenki. De a fürdőtulajdonosok a kalendarium után indultak, már fölállították a part mentén uszoházakat. A fővárosi mérnöki hivatal a napokban megvizsgálja ezeket a fürdőket, hogy a közbiztonság és a közegészségügy követelményeinek megfelelnek-e, de megnyitáskról egyelőre szó sincs.

— **Az időről.** A legutóbbi napok kegyetlen időjárása mintha alább hagyott volna, ma enyhült valamivel a levegő. Egyébként sok helyütt esett a eső, az ország északi részén igen hűvös eső volt. Az időjelző állomás a következő jelentést adta ki:

Az idő országszerte borús és kevés kivétellel mindenütt esett az eső. Az ország északi részén igen hűvös, a déli részekben sokkal enyhébb. Egerben havazott, Nagylakon zivatar volt.

— **Házasság.** Dr. *Freischach* Izidor fővárosi orvos eljegyezte *Mandelló Emmi* kisasszonyt, *Mandelló Hugó* banyatulajdonos leányát Budapesten.

Neumann Pál fővárosi kereskedő eljegyezte *Rosenzweig Gizella* kisasszonyt, *Rosenzweig Márkus* fővárosi szabómester leányát.

Tyuskai Papp Imre kataszteri becslobiztos eljegyezte *dévaványai Halassy Margit* kisasszonyt Egerben.

Felsenfeld Izidor Wöllersdorfból eljegyezte *Falk Teréz* kisasszonyt Budapesten.

— **Huszonöt év múltán** találkozóra kéri Györffy János fővárosi tanító mindazokat, akik 1875. július havában az esztergomi tanítóképezdeben nyertek tanítói oklevelet. A találkozás a jubileumi szent év alkalmából tartandó ünnepekkel idején, augusztus 15-én lesz Esztergomban. Ertesítések Györffy János címére (Budapest, VII. Jósika-utca 23.) küldendők.

— **Az ígért földje nem ígér, hanem ad.** A homonnai járás főszolgabírája érdekes jelentést küldött a megye közigazgatási bizottságának az amerikai kivándorlásról. Ebből az írásból megítélve egész más rubrikába tartozik a kivándorlás, mint a mibe eddig soroztuk, nem vesztés, hanem nyereség. Azt mondja a főszolgabíró, hogy a kivándorlás azért olyan aránytalanul nagy mostanában, mert Amerikában tavaly óta nagy szükség van a munkáskézre és különösen megbecsültek a magyarországi munkást. Hogy miért nem volt munka eddig és hogy miért tértek vissza annyian csalódomva az állítólagos ígért földjéről, arról nem szól a jelentés, de végtelenül kell vennünk azt, amit az állapotok változásáról mond. Akik visszatérnek Amerikából, valóságilag vagyonos emberek ahhoz az állapothoz képest, a miiben itt hagyták a hazát. Első dolguk az, hogy rendezik a dolgaikat a kincstárnál, megfizetik a hátralékos adókat, aztán visszavásárolják a régi portát, telket s mintha Amerika gazdálkodni is megtanított volna őket, okosan látnak a munkához. A kis gyöngye tehénnek helyett erős igásállatot szereznek, a házaikat egymás után bontják le s újat, magasabbat, tágasabbat építenek helyébe, több gondot fordítanak a ruházatukra s az élelmiszerekre is. Szóval Amerika az idő szerint a nyomorúságból rántja ki a Felvidéket. Van olyan ember is a járásban, aki háromszor-négyszer megjárta Amerikát az utolsó két esztendőben. Amint egy kicsit megszédítte magát odaát, hazahozta a pénzeszközeit. A posta is azt bizonyítja, hogy sok pénz jön mostanában Amerikából az itthonvalóknak. Tavaly majdnem nyolcszáz ezer korona érkezett a homonnai járásba, az idén pedig az év első fertályában több mint negyedmillió.

— **A fogadott fia.** Furfangos családi ügy fozalkoztatja a rendőrséget. Egy vagyonos házaspár örökre fogadott egy fiatalembert, valami rokonnak s a rossz útra tévedt fiatalember most ki akarta fosztani jövevőit. Egy egész banda szövetkezett ennek a tervnek keresztülvitelére, amíg most a véletlen kipattantotta a titkot. A Jókai-utca 8-ik számú házban lakik Weiler Hugó műkertész a feleségével. Weilerék vagyonos emberek s gyermekük nem lévén, az asszony nővérének András nevű fiát örökbe fogadták. A fia hamarosan megnősült, maga és családja számára teljes ellátáson kívül havi harmincöt forint előnyt kapott neveléséül; ez azonban nem volt elég; az öregeket folyton zsarolta, amíg végre most egy cspással teljesen tönkre akarta őket tenni. A múlt hét elején ugyanis dr. Stamberger Ferenc közjegyzőnek az Erzsébet-tér 15. szám alatt lévő irodájába beállított egy éltebb asszony egy fiatalemberrel. Az asszony a közjegyző előtt Weiler Hugó Jókai-utcai gazdag műkertész felesége gyanánt mutatkozott be.

— Ez pedig itt a fogadott fiam!
Azt mondta azután a közjegyzőnek, hogy a fogadott fia számára korlátlan meghatalmazást akar adni, hogy az ő ingatlanaira kölcsönt vehessen fel. Mielőtt kiállították volna a meghatalmazást, természetesen igazolni kellett az asszony személyazonosságát. Erre két uriember vállalkozott, akit a közjegyző ismert s akik együtt érkeztek az asszonnyal és a fiatalemberrel. A dolog rendben lévén, a közjegyző kiállította a meghatalmazó írást. Mintegy a végzőra, megérkezett egy Lóvi nevű pénzügyes, aki látván a meghatalmazó levelet, kilencz ezer forint kölcsönt adott kötelezőnyre a fiatalembernek.

— A többi majd akkor adom át, ha a kölcsönt betábláztam fogadott anyja ingatlanára, mondta Lóvi.

A társaság a közjegyzőtől dr. Grósz Lipót ügyvédhez ment, aki teljes jóhiszeműséggel készítette el egy 6600 koronás kötelezvényt, amelyet Weiler András írt alá. Az ügynek pedig előlegképpen 900 forintot adott át neki. E közben pedig más nagy kölcsönök fölvételén dolgoztak és egyebek közt dr. Főcsy Mór ügyvédnél is aláírt egy tíz nétezer koronás kötelezvényt. ezt az összeget azonban mindeközéig nem folyósították. Az igazi Weiler-pár csak e napokban értesült Weiler András szelhámoskodásairól. Május 8-án Weiler Hugó és neje fölkeresték Stamberger közjegyzőt. Képzelték a közjegyző meglepetése, amikor egy másik asszony mutatkozott be előtte Weiler Hugónak. Természetesen hamar belátta, hogy itt család történt és figyelmeztette őket, hogy forduljanak szonnal a rendőrséghez, ahol még idejekorán elejét vehetik az újabb szelhámoskodásoknak. Weilerék természetesen rögtön a főkapitányságra siettek, feljelentették a szelhámos fogadott fiút s büntetését. A rendőrség nyomban megindította a nyomozást, melynek vezetésével Arányi Taksony kapitányt bízták meg.

A kiküldött detektívek elsőnek Weiler András vitték be a főkapitánysághoz, aki rövidesen bevallotta a csalást. Elfogták azt az asszonyt is, aki paraszto-

san öltözve Weiler Hugónak mondotta magát a közjegyzőnél. Nagyon előkelően volt öltözve, vastag aranylánc és sok ékszer volt rajta, fejét nagy tollas kalap díszítette. A közjegyző, akivel szembesítették, alig ismert rá. Megállapították, hogy a csaló asszony övegy Ibi Dezsőné; szelhámoságukban még számos notórius gazember támogatta őket.

Azon a napon, amikor a csalást elkövezték, Weilernek a vásárosnokban árult, míg férje odahaza volt. Hogy Weiler is eltüntesse hazulról, a fiatal ember egy hamis idézést kézbesített neki, amelyben a VIII. kerületi kapitánysághoz idézte. Az öreg eltávozott hazulról, mire a ravasz fia behívta a házba a közelben tartózkodó büntetését, az éltes asszonyságot, aki költényt köve megal, egész otthonosan érezte magát. A fiatal ember ezalatt előkerített két uri embert — a két tanut — s elbátte velük, hogy ez a nő az ő anyja. Az asszony azután megkérte őket, hogy fáradságuk el vele a közjegyzőhöz, ahol igazolják a személyazonosságát. Így játszották ki a közjegyzőt a két uri ember jóhiszeműségével.

Weilernek elpanaszolta a rendőrség, hogy fogadott fia egyziben az életükre is tört. Ugyanis mérgezett palinkát küldött nekik. Sőt állítólag bérenceket is keresett az öregek meggyilkolására, hogy annál gyorsabban jussan az örökséghez.

A rendőrség az ügyben folytatja a vizsgálatot és még újabb letartóztatások várhatók.

— **Gyufatílalom.** A kénkőves gyufa magyar találmány s becsületes jó holminak bizonyult, amíg jobbat nem csináltak helyette. Jól állja például a szelét Kocsin utazó pipás embernek megbecsülhetetlen, aztán meg igazán szegény embernek való gyufa. Egy zsákkal adnak belőle egy krajcárért, ha nagyon alkuszik az ember, talán két zsákkal is. És magyar gyufa. Parajdon például olyan pakkokat csinálnak belőle, aminek nemzeti színi a teteje. És mi a büne ennyi erőny mellett? Hogy egy kicsit bűdös. Az szolgálja, aki veszi. Mindazonáltal a kereskedelemügyi minisztériumban mégis tulontul haragszunk rá s arra készülnek, hogy egyszer s mindenkorra bevágják az utját annak, hogy ilyen gyufa is legyen a forgalomban. Azt mondják, hogy ő az oka a legtöbb tüvésznek. Hát miért nem a kakas gyufa? Vagy a többi, amely szintén meggyul akármicsoda dörzsölésre is. Ha mindre kiadják majd a tilalmat s az lesz a parancs, hogy ezután csak svéd gyufát szabad árulni, annak lesz értelme, de semmi szükség arra, hogy csak így magában itéljék halálra a kénkőves gyufát. Az ítélet különben meg nincs is aláírva. De már fogalmazzák az íródiákok.

— **Koporsóból amulett.** Libits Adolfnak, József főherceg jószágigazgatójának a sors hosszú életet jósol, mert már a koporsóját is elkészítették legutóbbi betegsége alatt. Ebből a koporsóból amulettet kapott József Ágost főherceg annak a palermói szállodának tulajdonosától, akinél a főherceg beteken át ápolta Libits Adolft. Libits állapota már oly valóságos volt, hogy József Ágost főherceg a szállodatulajdonos utján koporsót rendelt, aki azonban csak a koporsónak való fat készítette elő. Mikor Libits jobban lett s a főhercegi családdal elutazott Palermóból, *Taguza*, a *Hotel des Palmes* tulajdonosa, a főhercegnének pompás virágokbokrétát, a főhercegnek pedig a koporsó részére elkészített fábl egy amulettet adott át ezzel a felírással: *Porte bonheur souvenir de l'Hotel des Palmes Marc. 1900.* József Ágost főherceg köszönettel fogadta az emléket s a napokban megírta a szállodatulajdonosnak, hogy Libits már a gyógyulás utján van s egyuttal még öt darabot kér a koporsó fájából, hogy mint amulettet a családja tagjainak fölajánlhassa.

— **A Telefon Hirmondó Párisban.** A párisi világgiallítás még nem készült el egészen, s ezért látogatottsága sem oly nagy, mint azt remélték. Azok a részek, amelyek elkészültek, s ezek között különösen a magyarországi kiállítás a sok dicsőítő szó mellett, mit róla írtak, egyike a kiállítás vonzó erőinek. A magyar rész kiállító között van a *Telefon Hirmondó* is, mely annyira megnyerte a kiállítást látogatók tetszését, hogy egy párisi előkelő lap még a kiállítás tartama alatt a beszélő uságot meg akarja Párisban honosítani. E célból a lap igazgatója néhány nap óta *Budapestien* időzik, a *Telefon Hirmondó* műszaki és adminisztratív berendezésének tanulmányozása céljából.

— **Százttizenkét évi börtön.** Tegnapelőtt ítélték el Párisban Nicolas G. urat — negyvenkettőszáz. Valami kis lopás miatt történt ez az elítélés, amelyet a derék aggastyánra eddig rótt büntetésekhez számítva, kiűl, hogy összevissza 112 évet kellene börtönben töltenie. A 42 büntetés közül huszonegyöt katonai bíróság, tizenhetet polgári bíróság rótt rá. Volt már gyilkos, tolvaj, lázadó, rabló, végigjárta az egész büntetőjogi skálát. Először 1859. december 6-ikán ítélték el, s így röpké negyven év alatt sikerült százttizenkét évre szóló börtönt összeszednie. Ha a köztársaság elnöke nem lett volna iránta több ízben kegyelmes, halála pillanatában még

néhány évtizeddel tartoznék a földi igazságszolgáltatásnak.

— **Lefcoester küldöttel Budapest.** Tegnap este a bécsi hajóval fővárosunkba érkezett *Leicester* angol városnak a párisi kiállításra készülő 14 tagú küldöttsége. Az angolok, akik a főváros vendégei, az itteni villamos vasutak üzemet tanulmányozzák s ma délelőtt a közúti és városi villamosvasut vonalait járták be *Jellinek* és *Wörner* igazgatók és *Fockh* fővárosi mérnök kíséretében. Dében *Jellinek* igazgató megvendégelte a társaságot, amely azután megnézte a Ganz-féle részvénytársaság villamos gyárat. Este a Hungáriában bankett volt az idegenek tiszteletére, akik holnap este Párisba utaznak.

— **Robbantások a Gellérthegyen.** A Gellérthegy sziklái nap-nap után serényen robbantják. A munkálatok esténként 12 óra előtt valamivel kezdődnek, s tartanak 5 óráig, amely idő alatt a *Ferenc József* hidtól a *Rudasfürdőig* terjedő utvonalon nem lehet közlekedni sem gyalog, sem kocsin. A robbantással igen szépen haladnak előre, mégis eltart pár hétig, míg azzal teljesen elkészülnek. A robbantással hatalmas sziklatömbök esnek alá a deszkából készített védőfalak mellé, amelyek most már két ízben oly erővel váltak le, hogy a falat áttörve az uttestre gördültek. Természetesen a falat nyomban megerősítettek, a szikladarabokat pedig a közlekedés megnyitása idejére elhordták. Miután a leválasztott sziklák után a törmelék egyre hull, a rendőrség eltiltotta az utvonalt a Gellérthegy melletti gyalogjárója használatát s ott állandóan több rendőr áll őrszemet.

— **Egy övegy tragédiája.** *Lipcsében* egy előkelő urhölgy, dr. *Diericz* övegye, ma késégrebesett tettet követett el. Az övegyasszony ma reggel harmadik emeleti lakásának ablakából ledobta az utcóra a leányát, azután maga is leugrott. A leány halva maradt, az anya veszedelmesen megbesült. A tett okát nem tudják.

— **Szétrobbant viharágy.** Tegnap délután *Hejhal* Sándor Óbudán, a Wittinger-féle vendéglő mellett elterülő térségen egy viharágyut akart működésé közben bemutatni. A gyújtókáncóit rövidre vágta, hogy a robbanás hamarabb bekövetkezzék. A káncó azonban oly gyorsan égett végig, hogy a löveg szétrobbant, mielőtt még *Hejhal* kezét visszarántotta volna. A szerencsétlen ember kezét annyira összeégette, hogy a segítségül hívott mentők súlyos sebével a Rókus-kórházba szállították.

— **Szatmármegye közgyűlésén,** mint nagykarólyi tudósítónk táviratozza, elhatározták, hogy *Szell* Ignác államtitkár kintüntetése és *Gulner* Gyula államtitkár kinevezetése alkalmából üdvözlik Erdődi szolgabíróvá *Domokos* Ferencet választották meg 75 szöbbséggel *Komoróczy* Ivan ellenében. *Kállay* Ödönt szolgabíróvá, *Almássy* Ignácot tiszti alügyészé választották.

— **A zental csata.** A legrövidebb idő alatt a fővárosi közönségnek alkalma nyílik egy kiválóan érdekes történelmi látványosságban gyönyörködni. Ez egy óriási sakkmezőn felállított élő sakkjáték, melynek alapjául a híres, győzelmes *Zentai csata* történelmi adataival és motívumaival szolgált. A csatájátéket 360 személy, 20 ló, 4 ágyú és 2 zenekar alkotják, mind korhű jelmezekben és fegyverzetben és szerint a legnagyobb látványosság, a lengyel király, *Szobjeszk*, történelmileg híres élő sakkjátéka óta.

— **A legkintűbb magyar ásványvíz,** amely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmazhatik, késztelenül a *solyvai gyógyforrás*. Ez a gyógyvíz, amely elsőrangú élvezeti ital is, már Rákóczy korában volt ismeretes. Dr. *Than* Károly egyetemi tanár összehasonlítván a *solyvai* és *potenai* gyógyforrásokat az elsőrangú külföldi vizekkel, a következőleg nyilatkozik: „A *solyvai* víz csaknem háromszor koncentráltabb, mint a *giesshübli*, ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem hatszer annyi nátriumot és mintegy negyvenannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a *giesshübli*. A *solyvai* víz ennél fogva határozottabb mint gyógyvíz.

(x) **Az első budapesti fordító-, másoló-, gépiró- és sokszorosító-iroda,** Andrassy-út 51., Októgon-tér, az eddigi hasonló irodák arányát jóval olcsóbban elvállal bármely európai nyelvre fordításokat, kéz- és írógéppel való másolásokat és azok géppeli sokszorosítását.

(x) **Vásároljon osztályorsjegyet** *Lukács* Vilmos bankháznál Epest, V. Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nek 1 kor. 50 fil.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **Szerencsés beszerzési forrás osztályorsjegyekre** *Patiz*-*Kertész* Lujza dohánytözsége Budapest, a Kristó-tér és Bécsi-utca sarkán.

(x) **T. olvasóink** b. figyelmébe ajánljuk a világhírű *Stikarovszky* céget, Erzsébet-kört 16., hol legfinomabb és legjobb minőségű posztókat, maradék voltuk miatt hirtelen olcsó aron arúsítanak.

A költő és a komponista.

(Két interjú.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Milánó, május 12.

Százszázéval jönnek az idegenek, hogy a modern Olaszországban a klasszikus kor műemlékeit és a reneszánszvilág megmaradt csudáit megnézzék és hogy a sötét ciprusok között elmerengjenek az olasz égen. És a legkevesebben látják meg a modern Olaszországot.

Ennek a korszak lép elének abból a két beszélgetésből, amelyet egy Milánóban élő francia újságíró a modern Olaszország két igen emlegetett emberével folytatott. Az egyik: *Gabriele d'Annunzio*, a költő, a másik *Lorenzo Ferrosi*, az egyházi komponista, — két férfit, aki annyira különbözik egymástól lelkület, művészi irány, jellem, hivatás és életmód dolgában, abban találkozik, hogy egyformán vannak kitéve honfitársaik támadásának és gyűlölségének.

I. D'Annunzio.

A minap a *Tüz* szerzője néhány órát töltött Milánóban, akinek névjegyén mostanra ez áll: az *ortovei kerület képviselője*. Rómából Svájcba való utaztában „két vonat között” fölkereste a francia újságíró, régi barátját, hogy kiánthassa előtte szívét.

Fölkerestek egy régi templomot és utközben *d'Annunzio* sokat beszélt azokról a támadásokról, amelyek az utóbbi időben érték. A költőből szocialista képviselő lett és a szocialista képviselőből egy bucsuzó szerelmes, aki regényben mondja el a világ-nak az elmúlt kalandot.

— Nagy krízisen mentem át, — mondta *d'Annunzio*, — úgy hiszem, legnagyobb krízisen az életemnek.

— És bizonyára nem az utolsón.

— Meglehet. Akinek a benső élete gazdag, arra mindig újabb krízisek várakoznak.

— Hát szocialista lett?

— En? — kiáltott föl haraggal a költő. — Ki hitte ezt el rólam? ! Vagyok, aki voltam. Köztem és azok között átindalhatatlan úr tárog. Individualista vagyok a végtelenségig. Egyszerűen kedvem szottyan, hogy egy pillanatra belejérek az oroszánok barlangjába, de első sorban oda kergettem az utálat, amely a főbbi párt láttára elfog. Abszurdum Olaszországban a szocializmus! Az egyetlen politika, amely nálunk lehetséges: rombolni! Mindaz, ami mostanság van, rothadás és halál, amely pusztítja az életet. Fül kell forgatni mindent, és mondatom, eljön az ideje annak, hogy az utcán barrikádokat emeljek.

Az arisztokrata művészember, mint anarkista, — érdekes látvány.

— Olvasa *A tűz*et? — kérdezte hirtelen *d'Annunzio*.

— Igen.

— És megértette? Igazán megértette? Egészen? Akkor maga nagyon okos ember, — jegyezte meg keserűen a költő, aki indiskréciója miatt most annyira támadásnak van kitéve. — Mert lássa, az olaszok azt mondják, hogy érhetetlen, hogy egyáltalán nincs olaszul írva. Mit szólnak ezekhez a kutyákhoz?

— Azt, hogy nagyon szerények, mert bevallják, hogy nem értik a regényt.

— Nem értik, de kritizálják! — kiáltott föl a dühtől rekedten *d'Annunzio*.

*Dusé*t nem említette.

II. Perosi.

Perosi, az egyházi komponista szintén nincs megelégedve honfitársaival, de persze a szolid pap nem ad a keserűségének olyan dühös kifejezést, mint *d'Annunzio*.

— Hogy van megelégedve sikerével? — kérdezte a francia.

— Oh uram, ebben az országban még az oratóriumokat sem ítélik meg művészi szempontból, még ezeknek a sorsát is a politika dönti el.

— Különös, de hogyan?

— Műveim kritikája vagy klerikális, vagy anti-liberális. A dícséret épp annyira fanatikus és ostoba, mint a gáncs. De a kritika skárhánszor durva is, meg sértő. Ám mondják, hogy műveim rosszak és érthetetlenek, — ehhez joguk van. De türelmetlen, hogy a becsületemben gáznak. Azt írja az egyik újság, hogy Krisztussal spekulálók. Hát nem csunya dolog ez? Mért bannak így velem az olaszok? Hát nem valom magamat büszkén olasznak, aki boldog, hogy hazájának némi dícsőséget szerez? Reméltem, hogy bekövetkezik ebben az országban a zenei újjászülés. Szó sincs róla, — belátom, hogy Olaszországban semmit se lehet csinálni. Mert igazán és őszintén senki sem érdekli nálunk a művészet iránt...

Ekként nyilatkoztak honfitársaikról az epikuri költő és az askéta zeneszerző.

A jól értesült iparosok.

Egy derék budapesti szabómester, egy derék budapesti nyomdász-mester és egy derék budapesti cipész-mester ma bejelentette *Gajari Ödön*, *Münich Aurél* és *Lánczy Leó* összeférhetlenségi esetét. A följelentések csudalatos módon világosak, alapos jogi készlettel és különösen közjogi tájékozottsággal vallanak. Ezért határozott dícséret illeti kitűnő iparosainkat, akik bizonyára maguk látták meg a főttebbi összeférhetlenségi eseteket. Csokélyiséget azonban módolett megdöbbenetette ez a korrek közjogi hang, amelyet például saját cipészmentől és szabómtól még soha sem volt szerencsém hallani. De ha így van, örülök neki. Ide is iktatok egy kis beszélgetést, úgy, ahogy ezek után iparosaink vacsora utáni csevegését elképelem. Ime:

Személyek:

Egy tömöntő.
Egy csizmaványoló.
Egy görbléc-asztalos.

A tömöntő: Jó estét, ványoló ur!

A ványoló: Üdv, tömöntő pajtás.

A tömöntő: Mi ez újság?

A ványoló: Hallatlan ez a Lombroso. Mindig mondtam, hogy ez a modern pszichológiai iskoláskola humbug, összes antropometriai méréseivel egyetemben!

A tömöntő: No de Garofals azért helyes elveket penet a *Criminologia* című művében. A telepités például...

A görbléc-asztalos (megérkezik): Szervuszok, pajtások! Hallom, hogy az új büntetőjogi iskoláról van szó. Én csak a bűnkíséret megítélésénél nem tartok velük...

A ványoló: Te mindig olyan *à part* ember voltál. Megvan a *parti pris*-s nem engedsz belőle!

A tömöntő: Jól teszi! Igen helyesen gondolkozik. Például a hatványléc negyvennyegyet is jól ítéli meg. Azt nem lehet végrehajtani...

A ványoló: No hiszen, szép nemzetiségi törvény!

A görbléc-asztalos: Apropó — bejelentetted már inkompatibilitás eseteidet?

A ványoló (együtt): Be!

A tömöntő (együtt): Be!

A görbléc-asztalos: Helyes. Ez illik, illik, illik, ez illik, illik, illik, egy magyar iparoshoz! (Nyugodtan aludni térnek.)

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A középítési igazgató Párisban. *Hauffel* Adolf középítési igazgató ma Párisba utazott, hol a világiállás zsűriében fog részt venni, mint a székesfőváros részéről kiküldött bírói bizottsági tag. A középítési igazgatót távolléte alatt hivatalában *Martin Ottó* műszaki tanácsos fogja helyettesíteni.

(*) A széplűk Fuda. A királyt verő budai Vigadó környékének rendezését már nagy részt befejezte a mérnöki hivatal. A Vigadó környékén a Fő-utcat feltöltötték és szépen kikövezték és a láncidől már rendezett út vezet a Vigadóhoz. A Vigadó előtt levő Korvin-teret részben kivájták, részben pedig feltöltötték, úgy hogy kocsi is közlekedhetne a Korvin-teren. A Vigadó előtt pedig kis partot írtelnek. A feltöltés következtében az újabb házak, melyek eddig az utca vonala fölött állottak, az utca vonalába jutottak, míg a régi házakba lépcsőkön kell lemenni. A régi házak előtt meghagyták a régi alacsony gyaloglárót, a magasabb kocsiút szélén azonban esinos takorított alkalmazták, hogy a kocsi esetleg le ne zuhanjanak. A Vigadón innen az új utca vonalába jutott a kapucinusok temploma, a Vigadón túl pedig a pénzügyminiszterium palotája. A budai közönség régi óhatása, a bomba-terti vásárosarnok számára kisajátított házak lebontását a napokban már megkezdették és hamarosan hozzáfognak a hatalmas arany vasárosarnok építéséhez is.

(*) A főváros áprilisban. A közigazgatási bizottság *Márkus József* főpolgármester előkötlete alatt tartott ülésén, a szokásos jelentéseket terjesztették elő. Az adófelügyelő jelentése szerint a múlt hónapban 2,088,486 korona adót fizettek, 219,944 koronával kevesebbet, mint tavaly áprilisban. A rendőrség jelentése szerint a közbiztonság a múlt hónapban kielégítő volt. A múlt hónapban 1427 büntetésben folytatott a rendőrség vizsgálatot, 86 embert letartóztatott. A tononhabza 1836 ember került. A főváros területéről 66-ot tiltottak ki s végül 265 koldust vezettek elő. A tisztifőúrvas a közegészségi állapotot kielégítőnek mondja. A ragadós betegnek száma 240-nel csökkent, a halálozás azonban 43-mal emelkedett. Sok volt a múlt hónapban az influenzás beteg. A tifusz a minimura csökkent. Tavaly áprilisban 91 tifuzos eset volt 22 halálozással, a múlt hónapban pedig 6 tifuzos eset egy halálozással. 1832 óta, amióta a tifuzos megbetegedést nyilvántartják, a múlt hónapban volt a legkevésbé tifuzos beteg. A múlt hónapban született 2155, meghalt 1440. A kórházakban 8829 fekvő és 10,884 járó beteget kezeltek. A hajléktalanok menedékházában 24,182 embernek adtak szállást.

(*) Vasuti ügyek. A közúti vaspálya-társaság — a fővárossal kötött szerződése értelmében — kötelez most már létesíteni a nemi és budai belső körúti közvetlen körforgalmat. Fel is hívta erre a társaságot, amely azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy addig, amíg a budai dunaparti rakpart villamosvonala képtelen minosen, a szerződés értelmében nem kötelezhető a körforgalom létesítésére. A tanács ezt az álláspontot nem fogadta el s főlészlított a társaságot, tegye meg javaslatát a körforgalom berendezésének módozataira nézve. A társaság ennek meg is felelt, beterveztette a forgalom berendezésének módojait, a taritást és a szakaszokat. A közlekedési bizottság ma szűkebb bizottságot küldött ki azzal az utasítással, hogy a körforgalom ügyét tárgyalja és a bizottságnak újabb előterjesztést tegyen.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Egy kis csufolódás a művészekről. Színeszón, színészen, színházban, közönségen és vendéglátó házigazdáján végező ma este csufolódásait *Bródy Sándor* az Urániában. Csufolódásnak ő maga nevezte el a szabad előadását, pedig nem is volt mind csufolódás, amit mondott. Beszélte vagy háromnegyed óráig a színpadon, egy szalóban, amelyben aranyos asztalka, piros plüs-garnitúra, zongora és néhány nipp volt. Egy fötelben ült az Uránia érdekes vendége. A meghívott közönség, előkelő, köztöltük sok érdekelt művésznő és művész — tapssal üdvözölte, mikor némi elfogódottsággal megtette első színpadi lépéseit. Azon is kezdte, hogy ma délután megretent arra gondolván, hogy este színpadon fog szerepelni. Meg is kérdezte sorjában Ujházitól, Német Józseftől s Szirmai Imrétől, hogy mitévő legyen. És valamennyien azt mondták: — Tégy úgy, mint én szoktam! — Csak éppen Ujházi figyelmeztette a veszedelemre, hogy a közönség láttára el fog süllyedni... — Valami ilyet is érezek... — vallotta be *Bródy*, aztán szétnézett a publikum között és kikezdett a páholylyal, a zárt-székekkel egyaránt. A színházi szezon kritikájának a keretében megemlékezett a nagy és a különböző színházi eseményekről: *Jászai Mari* asszonynak a Nemzeti Színházról való távozásáról, *Dusé*ről, az új *Nóráról*, *Márkus Emiliáról*, *Novelliról*, a Nemzeti Színház bajáról, a *Vigszínházról*, a *Népszínházról* és de rebus omnibus et quibusdam aliis. Vagdal-kozott jobbra, balra az ötleteivel, a szellemes improvizációival, irónikus és satirikus megjegyzéseivel, közben pedig kritikát is mondott, komolyt és alaposat, a maga impresszionista modorában. A közönség pedig majd mosolygott, majd kacagott, majd pedig komolyan hallgatta a komoly dolgokat... És végezetül megcsipkedte *Bródy* még a vendéglátó Urániát is.

— A színházakban — mondotta — sehol sem látom Budapestet a színpadon, Budapest társadalmi nyavalyait. Álmodom, hogy még valaha ebben a kis színházban Budapest társadalmát játszszák majd... Igaz, tudományos ez a színház. És szép, szép a tudomány, de nem lehetne azt délelőttre hagyni?...

Aztán komoly pózzal fölemelkedett *Bródy* és papírról olvasta le, hogy mennyire hálás ő azért, hogy hallgatták figyelemmel, miközben ő elvesztette színpadi ártatlanságát... Persze megint kitört a kacagás és a művészi csufolódások elkövetőjének nyolcszor egymásután kellett a lelkes tapsokra a lámpák előtt megjelennie. Ekképpen szerezte meg *Bródy Sándor*, a tömérdék irodalmi siker tulajdonosa, az első színpadi sikert. Fogják is érte bántani, de hát ez már hozzá tartozik a sikerhez, különösen a színpadihoz. (H-u.)

** *Kont* József köszönete. *Kont* József a következő sorok közlésére kért föl bennünket:

Huszonöt éves művészi jubileumom alkalmából a megbecsülési számtalan jelével halmozott el jóakaró barátaim. A fővárosi és vidéki színházak, a zené-intézetek, a filharmóniai társulat s különösen a sajtó lényeges halála köteleztek, amiért oly módolett kitűnő módon adtak kifejezést szerény érdemeimet meghaladó elismerésüknek. Fogadjak mindnyájuk legbőszőbb köszönetemet. Mint eddig, ezután is legfőbb vágyam lesz, hogy becsülettel és sikerrel szolgálhassam magyar hazám kulturáját és zeneművészetét. *Kont* József.

** *Novelli*. A *Vigszínház* holnapi, keddi *Novelli*-estéje iránt joggal rendkívüli az érdeklődés. A világhírű művész három fényes alakítását mutatja be: a *Plautus* vigjátékában, a *Füvészenben* (*Aulularia*), a *Felvonások* című vig monológjában és a *Don Fietro Caruso*-ban. — *Szerdán* *Novelli* először játszik *böhdzati szerepet* Budapesten, még pedig a *Felcséggem nem síkkes* (*Mia moglie non ha chic*) című kacagató francia böhdzatonban, melyben a híres vendégnek fényes alkalma van, hogy ragyogó művészetét nálunk eddig nem ismert oldaláról is bemutassa. *Novelli* *csütörtökön* bucsúzik a *Fuva Lebomardban*.

Magyar Színház. A Magyar Színházban ma este A Gyurkovics-lányokat adták két vendéggel: Turchányi Olgával, aki Mici szerepét és Palásthy Sándorral, aki Radványi Gidát játszotta. Az elsőről már megmondunk véleményünket; a másodikban, Palásthy Sándorban, aki kedvelte a kassai közönségnek, nagyon talantumos és intelligens színészteljesítést ismertünk meg. Szimpatikus organuma, meleg kedélye van s játékmódora ment mindattól, amit tudóképességnek szoktunk mondani. A közönség a legrokonzenesebben fogadta a vendéget.

Bárkány Mária Párisban. Már tettünk említést arról, hogy Bárkány Mária, a magyar születésű német tragika, a kiállítás tartama alatt, társulatot viz Párisba és Norma Agneshez hasonlóan, bemutatja művészetét a franciáknak. A művész a Gymnase-színházban fog játszani s a jövő héten maga megy Párisba, hogy a színház kibérlésére már megkötött szerződést aláírja.

Fedák Sári vendég szereplése. Fedák Sári, a pozsonyi színház tagja, szerdán e hó 16-án lép föl először a Népszínházban a Toleda operett szerepében. A vendég ez alkalommal Huszka Jenőnek egy szerzeményét fogja betétül énekelni. A betét, melynek a címe Dal a gummikerekű kocsiól, Beőthy Lászlónak és Huszka Jenőnek a Népszínház számára készült új operettjéből való, s szerzője ez egy alkalomra engedte át. Szövegét Mérei (Merk) Adolt írta.

Matiné. A László-féle főgimnázium és nevelő intézet ifúsága szépen sikerült matiné rendezést tegnap az intézet dísztermében, amelyen nagy számú előkelő közönség volt jelen. Az intézeti zenekarok kívül közreműködtek Kunze László ügyes cimbalomjátékával, Komáromy Zoltán zongorán, Marschall Frigyes fuvolán, Spiller Aladár hegedűn, Empert Gyula és Buzitska Gyula zongorán. Galambos Károly, Sárossy Oszkár, Zuffa Odón és Rézler Ervin pedig szavaltak. A szereplők mindegyike sok tapsot kapott.

A nagyváradi színház neve. A nagyváradiak meg vannak akadva azzal, hogy milyen névre kereszteljük az új színházukat. Városi Színház — Nagyváradi Nemzeti Színház — Nagyváradi Népszínház — Szigligeti Színház — ezek közül az elnevezések közül nem tudnak választani és nem tudott a legutóbb tartott városi közgyűlés sem. Kétszegtelenül elismerjük, hogy Nagyvárad érdemes városának jogában van annak nevezni el a színházat, aminek akarja s éppen sággal nem azért szólnak bele a névkérdésbe, mintha egyiket vagy másikat oktrojálni akarnák, de a magunk véleménye megvan a dologban és azért nem késünk kimondani is. A Nemzeti Színház elnevezés nagyon kecségtelős cím, mert benne lükten a nemzeti szellem és mert nagyon alliterál — a budapesti Nemzeti Színház nevére. A vidéki városok tehát szívesen keresztelik színházait erre a névre. De Nagyváradnak — Szigligeti Edője van! Szigligeti egyik legérdemesebb utóörje nemcsak a magyar színpadi irodalomnak, de mint éveken keresztül a budapesti Nemzeti Színháznak igazgatója, a magyar színpadi művészetnek is. Ha egy városnak ilyen szülőlte van, akkor nemcsak magamagát tiszteli meg vele, ha nevével disziti fel színházát, hanem művészet- és irodalomtörténeti súlyt is ad ezzel egy nagy fiának, mint a színháznak is. Szébb és méltóbb neve, vélekedésünk szerint, alig lehetne a nagyváradi színháznak, mint ez: Nagyváradi Szigligeti-Színház.

Elmaradt próbára. A Magyar Színházban holnap kellett volna lennie Heltai Jenő és Makai Emil El Párisba! című zenés bohózatának nyilvános próbájának. A mai próbán azonban a látványosságoknál alkalmazott gépek egyike eltörtött, úgy, hogy a főpróbát nem tarthatják meg. Szerdán elkészülnék az igazítással és így a szerdai bemutatónak mi sem áll utjában.

A Városligeti Szinkörben holnap, kedden este nyitják meg az idei nyári szezon. Megnyitó előadással, amely egyszerűn prémier is, Sziklai Kornél három felvonásos énekes bohózatát, A betűről került színe. A legközelebbi napok műsorát úgy állította össze az igazgatóság, hogy úgy a drámai, mint az operette személyzetnek kellő alkalma legyen bemutatkozni. Előadásra kerülnek: A vasgyáros, Clair szerepében Föld Irénnel, A bőrgérek. A próbáhozasság, Nebántsvirág és Az örök mátkája. Föld Mátyás új látványos, parodosztikus énekes bohózatának, az Új Szulami, vagy Abszolt Jakab, Jeruzsalem fia előkészületei már javában folynak. A bohózat bemutató előadása május 24-én, csütörtökön lesz.

Rostand új darabja. A párisi Figaro azt az érdekes hírt közli, hogy Edmond Rostand betegsége alatt, Sarah Bernhardt segédkezése mellett új darabot írt, amelynek Nero a címe s amely Rómában, a keresztényüldözések idejében játszik. A darab hősnője, akinek szerepét természetesen Sarah Bernhardt fogja játszani, egy fiatal keresztény leány, aki egy rajongó keresztény ifjuba szerelmes, akinek a császár parancsából az arénában kell meghalnia. Az ifju szerelmei egy agg püspökkel együtt vezetik az arénába, hogy egy oroszliának a körmei közt elvérezzenek. A leány az utolsó pillanatban egy csel segítségével a császár palyóyába és innét az arénába jut, ahol kedvese és a vaddalit közz veri magát. De hiába, mind a kettőt szétmarcangolt kebbel viszik ki az arénából s a két halott fölött a csodaszertlen megmenekült agg püspök mond imát, Romantikusnak eiaz romantikus történel!

Kisfaludy Színház. A kut és a vadmacska című Szulamith-paródiának csütörtökön lesz a bemutatója a Kisfaludy-Színházban. Az igazgatóság egész új kiállítással adja a bohózatot, melytől nagy sikert remél.

Vidéki színészet. Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház széphelettségű fiatal tagja a nyáron keresztül Krescsánynek Marosvásárhelyt működő társulatánál vendég szerepel. A minap lépett fel először a Kaméliás hölgyben s Armand szerepében nagy, zajos sikert aratott. A közönség a darab végén is kitapsolta Kápolnay Juliskával együtt, aki a címszerepét játszotta.

Orosz daltársulat a kolozsvári színházban. Slavianszky Nádia ismert orosz daltársulata ezidő szerint a kolozsvári Nemzeti Színházban vendég szerepel. A társulat negyven tagból áll s XVI—XVII-ik századbeli orosz énekeket ad elő. A társulat legközelebb Nagy-Varadon is fellép.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma este a Telefon Hírmondó állomásain az Operaház előadása lesz hallható. Színe kerül az Otello, Verdi nagy operája, a címszerepben Signorini Ferenc ural, operánk vendég-tenoristájával. Az operaelőadás után érdekes hírek olvastat fel a szerkesztőség, azután pedig 11 óráig katonas- és cigányzene lesz hallható.

Morte civile.

— Novelli vendégjátéka. —

Budapest, május 14.

A Morte civile nem kell ismertetnem, mert ezt a négyfelvonásos olasz drámát minden utazó művész játszotta nálunk.

Ernesto Rossi volt az első, aki bemutatta. Azután jött Salvini Tamás, a nagy Salvini. Salvini Tamás után Salvini Gusztáv (a kis Salvini) játszotta el Corradót. Két évvel ezelőtt Zaccominót láttuk a szerepet. És ma este Novelli tisztelte meg a szerzőt, Paolo Giacometti-t azzal, hogy föllépett ebben a hazug, lermoyános darabban.

Van-e borzasztóbb, mint végig nézni egy ártatlan ember martiriumát? Végig nézni: miképpen csipdesik az eleven husát tüzes harapófogóval, miképpen döfnék a testébe hegyes töröket, miképpen török kerékbe és végül — mert még lélekzik a szegény — miképpen ütök le a fejét hóhér-pallossal. A leggonoszabb, legbűnösebb rablógyilkos kivégzésének a látványa is fájdalmas, bár a törvény jogosan írta ki az élok sorából. Hát még amikor ártatlan embert macerálnak és végeznek ki ilyen utálatos, kegyetlen raffineriával!

Mert Corrado nem bűnös, csak szerencsétlen. A féltékenység egy rohamában halálra késel valakit, akit a felesége kedvesének gondol s akit megleg a saját lakásán. Kísül, hogy az asszony bátyját döfte le, egy elzúllott embert, aki csak titokban látogathatta meg a nővérét. Corradót tizenhárom évi gályarabságra ítélik.

Corrado tehát embert ölt, de milyen okból? Kiszámított gonoszság vitte rá? Rabolni, lopni akart tőle? Nem. Szenvedélyes ember volt (művész ember, festő, a vér és fantázia rabja) s egy fatális pillanatban, egy fatális tévedés következtében megölte azt, akit becsülettel meggyaláztatának vélt. Ezt az embert a törvényt elítélhetted, de mi csak a végzet áldozatának tarthatjuk. Bűne nem diffamáló.

És mégis mi történik? Corrado kevéssel a büntetés lejártá előtt megszökik börtönéből. Irítzatosan bűnhődött azért a megmondatalanságért, amit elkövetett. De eddigi szenvedése gyerekjáték ahhoz képest, ami most várakozik rá. Ráakad a feleségére és a leányára egy doktor házában. Kárpótolni akarja magát családi boldogsággal, de a feleség a doktor szeretője, a leány szintén — a doktor leányja. Mert az övegy doktor a saját gyermeke halála után a Corrado leányát adoptálta és a kis leánnyal a Corrado felesége, a jó asszony, elhitette, hogy az igazi apja meghalt. Szégyelte a legitim apát és eltüntette a föld színéről. Miért szégyelte? Hiszen miatta ölt, szerelemből gyilkolt! Éppen ez a felháborító gyalázatosság. A szerzőnek szüksége volt Corrado megkínosására és nem törődött se logikával, se emberi érzéssel.

Corrado most már ott vonaglik, vergődik a színpadon három felvonáson keresztül. (Az elsőben szerencsére nem fordul elő.) A felesége durván a szemébe vágja, hogy meghalt, mert vétkezett. A doktor elmésen megmagyarázza neki, hogy Uraságod erkölcsileg nincs már az élok sorában. A kis tizenhat éves leánya pedig elrémül és sirva fakad, amikor Corrado meg akarja ölelni s amikor a nagy-lelkű doktor így szól hozzá: *Tegyük föl, hogy az a jövevény itt a te apád! — Isten ments!* sikolt a kis leány és gyorsösen átöleli a doktort: *Te vagy az én papám!* Töled eltánni nem akarok soha!

Mindaz a szegény apa előtt történik, aki családi boldogságot keres. S az ember ne haljon meg szív-szélütésben, amikor ilyeneket tapasztal!

Világos, hogy ezt a hóhér-dramát nem a költészet és nem a költői igazságérzet termelte, hanem

megrendelésre készült egy virtuóz-színész számára, aki parádés szerepet akart. A parádés szerepet egyik nagy színész átvette a másiktól, mert a legnagyobb színészek sem törődnek az igazsággal, amikor a saját művészetüket mutogatgatják bravuros világitásban, a színpadi hatás bengáli fényében.

Novelli sem akart különb lenni Rossinál, Salvini Tamásnál és Zaccominál és ma este ő is meggyötört bennünket a szerencsétlen Corrado vértanúságával.

Mit mondjak róla? Annyi bizonyos, hogy csodálatosan mondta el szökése történetét és játéka tele volt invecióval, amikor szemrehányást tett a feleségének, amikor visszekövetelte a leányát s amikor belátta, hogy legjobb lesz, ha nem alkalmazkodok többé, hanem udvariasan elpatlok.

Novelli nem a strichnint választotta, mint Zacconi, hanem megmaradt a szív-gutánál, mint Rossi és Salvini Tamás. Agóniája közben éppen úgy csuklott, mint Salvini Tamás és gyönyörű mozdulattal roskadt az előtte térdelő kis leány bal vállára s onnan le a földre. De a modern igények szempontjából a strichnines bevégzés, a tetanus-tünetek, a rángatózó göröcsök talán mégis hatásosabbak és méltóbbak a jeles dráma színvonalaéhoz.

Taps így is volt bőven és a kihívásokat alig lehetett megszámlálni. Az ensemble ezuttal kitűnő volt. Orlandini a doktort nemes, férfias színekkel enyhítette és Grossi kisasszony nagyon bájosan játszotta a kis leány szerepét.

A. E.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Nagy Lajos és Petrarca. A Magyar Tudományos Akadémia ma délután ülést tartott, amelynek főtárgya dr. Frankó Vilmos üléspük Nagy Lajosról és Petrarcaról írott tanulmányainak a bemutatása volt. Petrarcanak a XIV. század a jeles költőjének két ízben volt magyar vonatkozású szerepe. Az egyik, mikor VI. Kelemen pápa Nápolyba küldötte Johanna és Endre magyar királyi herceg udvarát. Petrarca a levelekben, amelyekkel onnan írt, a tisztelet és rokonszenv hangján szól az ifju királyfi felől, ellenben kemény kifejezésekkel bélyegzi meg az udvar romlottságát. Amikor azután két évvel utóbb, Endre szerencsétlen halálának hírért vette, ékes írásban siratta meg őt és fejezte ki fölháborodását a diadalmaskodó armány felett, „melynél gonoszabbat a görög drámaírók fantáziája sem tudott kigondolni.” A másik szerepe Petrarcanak ugyancsak VI. Kelemen pápa megbízásából az volt, hogy Soia Martinóval, Verona egyik hatalmas urával akadályoztassa meg Nagy Lajos seregének Veronán való átvonulását. Az ajánló-levél, amelyet a pápa Martinónak küldött, így végződik:

— Mindazt, amit ebben az ügyben kedvelt fiunk, Petrarca Ferenc, fiórenci klerikus részünkről előterjeszt, elhinni és sikerre vezetni el ne mulassz. A terjedelmes tanulmányt, amelynek itt csak egy kis részletét vázoljuk, nagy tetszéssel fogadták.

○ Tiszaháti dolgok. Tárókák, költemények és gondolatok találhatók a Tiszaháti dolgok című kis kötetben, amelyet „mélitálás végett” küldött be hozzánk a szerzője, Szentmiklósi József. A méltatást mi rábizzuk az olvasóra; az alábbi szemelvények megmutatják, hogy olcsó-e a kis könyv, a melynek két korona a bolti ára.

A költemények keletkezését így mondja el a költő:

— ... Csendes ősi estén, amikor rég aludni tértek a földi emberek, kis szobámban magas vendéget fogadtam — a költészet Istenasszonya tisztelte meg egyszerű lakom. Leült mellém a puha kerevetre, fülembé sügött édes, mézes hangján — fülembé csengett egy-két kedves dalt; majd homlokoma bucsucsókat nyomva, nesztelenül — amint jött, távozott.

Az Istenasszony pedig többek között ilyen csalafintaságokat sugott a poéta fülebe:

Metamorphosis.

A századvégi iroda
Modern nem is lenne,
Ha „Remington” nem állna,
Nem dolgozna benne.
Az írógépnek természetes —
Szüksége van órra,
Szüksége van egy aranyos
Kis gépirónőre!

Kipeg-kopog a billentyű
Rózsás ujjak alatt,
Villámgyorsan megy a dolog
A munkája halad
S az irodában csakhamar
Megváltozik a kép
Az úde lányka eltűnik
És lesz belőle — gép!

A könyvecske *Gondolatok* című részéből íme mutatón néhány gondolat:

Mi a boldogság? „Elvont” fogalom.

Mi a nyomor? Századvégi „jelző”

Őrizkedj a — jó barátoktól!

„Aranyos” élet — „rozsdás” emberek.

A kicsi lenézett „fillérek” alkotják a „koronát.”

Aki a tárakra is kíváncsi, az vegye meg a könyvet...

EGYESÜLETEK.

(Magyar Írók Segélyegylete.) E negyven esztendő óta jótékonyan működő egyesület mult 1899-ik évi számításait az ellenőrködő bizottság, amelynek elnöke báró Lévay Henrik s tagjai: Brády Kálmán és Emich Gusztáv, e napokban megvizsgálta s a legteljesebb rendben találta. E számítás főbb adatai szerint a segélyegylet vagyona a mult év végén 322.655 forint volt. Az utolsó évben a tőke 5353 forinttal gyarapodott. Leírni kellett mint behatárolt alapítványt és kamathatárolt 3590 forintot. Adomány az egész éven át mindössze 35 forint érkezett. A közoktatásügyi miniszter az állami javadalomból 1500 forintot adott. Az egyesület a mult évben rendes és rendkívüli segélyezésre 10.547 forintot fordított.

(A fővárosi V. kerületi Népkönyvtár-Egyesület) tegnap tartotta meg Mezey Lajos előjáró elnöklele alatt rendes évi közgyűlést. Az elnök előterjesztette az évi jelentést, amelyből kitűnik, hogy 40.000 ebédet osztottak ki díjtalanul s 38.000 koronára rug az egyesület vagyona. Elnökké ismét Mezey Lajost, társelnökké úv. Herich Károlyt, alelnökké dr. Adler Zsigmondot és domonyi Brüll Miksanét, pénztárossá pedig Lundenbaum Mórt választották meg.

(A Pesti Izraelita Nőegylet) ma délután tartotta meg Herzl Antalné elnökletű közgyűlést XXXIV. rendes közgyűlést. Heidlberg Morné és Deutsch Lajosné választmányi tagok lemondását sajnálatlalt vették tudomásul és Heidlbergnél az egyesület tiszteletbeli tagjává választották meg. Sajnálattal vették tudomásul dr. Szűcs Adolt egyesületi jogtanácsos lemondását is, aki huszonöt éven át az egyesület érdekeit őszintelen odaadással mozdította elő. Az évi jelentésből is kiviláglék az egyesület áldásos működése. Tavaly 199.681 koronát adtak ki nagyrészt jótékony célra. Az egyesületi vagyon a mult évben ismét 27.315 kor.-val gyarapodott. A részletes jegyzőkönyv felolvasása után a választások következtek. Elnökké úra egyhangulag Herzl Antalné, alelnökké: domonyi Brüll Miksanét és gárdonyi Neumann Frigyesné választották meg. A választmány a régi maradt.

Nyitlér.

Természetes PARÁDI ARSEN és vastartalmu könnyen emészthető GYÓGYFORRÁS SPECIFICUM.

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: sápkór, vérszegénység ellen, női betegségeknél, ideg- és bőrbajoknál, valamint görvélyesek esetében.

Gróf Károlyi Mihály,
uradalmi felügyelője Parád.

Egy postaláda 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postahálómsáira 5 korona 50 fillérért bérmentesen szállít a

Főraktár: Édeskuty L. Budapest
cs. és kir. udvari szállító

V. ker., Erzsébet-tér 9. szám.

Kapható minden gyógyszerárban s megbízható fűszerkereskedésben.

Orvosi tekintélyek a

SZOLYVAI

gyógyvizet kiválóan ajánlják: köszvény, hólyag, vizeleti szervek bajainál, cukorbetegség, vesebajok, gyomormegbetegedések, torok és tüdőszervek bántalmi esetén

Kitűnő ízű és igen üdítő asztali víz

LUH-ERZSÉBET gyógyforrás

Legkiválóbb hazai gyógygyógyviz; gyomor s tüdőbántalmak ellen Specificum. Kapható a jobb ásványvizezintekben és az uradalmi ásványvizek bérletességénél Szolyván, Bereg-m.

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmadrt, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

.. **A mai csikóárverés.** A sportsmanek szokatlan nagy érdeklődése mellett tartották ma meg a Tattersallban a szokásos csikóárverést. Jelen voltak csaknem az összes aktív sportsmanek s egyes csikókért horribilis árat fizettek. A legerősebb árverezők voltak: Szemere Miklós, báró Springer Gusztáv és gróf Degenfeld Imre; Péchy Andor és Úchirtiz Zsigmond ezuttal alig vettek részt az árverésben, báró Kénigswarter Hermann pedig, az utóbbi évek árveréseinek hőse nem is konkurált a lovakra, miután ő együttesen megvette a monostori ménes öszes éves csikóit. A legdrágábban a mostanság formában levő Semperidémnek a feltösvére (Bonavista — Szende) keit el: 20.000 koronáért vette meg Szemere Miklós, aki még a drága csikók egész sorát, csaknem az összes Bonavistákat megvette: A Bonavista csikók egytől-egyik remek példányok. Sokat vásárolt a tegnapi Királydíj szerencsés nyertője, gróf Degenfeld Gusztáv. Így ő vette meg Lebaud versenyéből a Kegury — Réve d'Amour csikót 15.200 koronáért s a Xantrailles-Janetta csikót 8000 koronáért. Értékes anyagot vett meg csetei Herzog Mór és lovag Mautner Viktor. Érdekes, hogy Luczenbacher Miklós nem állította árverésre pettendi ménésének bejelentett lovait, úgy látszik, egész anyagot ő maga fogja a versenyekben kihasználni.

.. **Don José nem futott.** A bécsi Derby német favoritjának ma kellett volna futnia ez idén először Berlinben a Hoppegarten jubileumdíjában, nagy meglepetésre azonban nem futott. A Don Joséról keringő rossz híreket ez a körülmény megerősíti. A verseny reánk nézve nemcsak ezért érdekes, hanem azon a réven is, hogy győztese magyar származású ló, a Talpra Magyar ivadék Xamete lett. A verseny eredményéről a *Sportörtestítő* következő távirata szólnol:

Berlin, május 14.

Hoppegarteni Jubileumdíj. Díj 16.000 márka. Távolság 2400 méter. Herceg Hohenlohe-Oehringen Xameteje (Warne) első, Tiele Winckler W. Missourija (Jones) második, May V. Petrarcaja (Smith) harmadik, aztán Yvonne, George Goulet. Totalizátor: 10: 19. Helyrefogadások: I. 20: 24. II. 20: 25.

.. **Tavaszi lövésznek.** A holnapi verseny nap a csöndesebbek közül való, mivelhogy maga a főszáma is csöndes, teljesen érdektelen tufesemény lesz. Kis és nem is nagyon válogatott társaságot várunk a kettős ivadékverseny startjához: *Clairvett, Remekét, Duennát, Waterloo* és *Antonist*. Mint két éves, Duenna volt tavaly a verseny győztese, nincs kizárva, hogy holnap megismétli a tavalyi győzelmét. Kivüle *Waterloo* és *Antonius* jönnek száma. A holnapi nap jobb crackjei ezek:

- I. Fakir — Oriental.
- II. Testör — Táblabíró.
- III. Duenna — Waterloo.
- IV. Vivó — Szeszély.
- V. Néha-Néha — Bruce Lowe.
- VI. Königsquarter-istálló — Herzog-istálló.
- VII. Patlog — Majoi.

.. **A budapesti lövésznek eredményéről** leggyorsabban a *Telefon Hírmondó* útján értesül a nagyközönség, amennyiben a Hírmondó rögtön a futamok lefutása után részletes referátát olvastat fel.

TÖRVÉNYSZÉK.

.. **Seper Kajetan.** Ez az immár országserző ismeretes név csakugyan irodalmi munkásságnak köszönheti elterjedését. Seper Kajetan sok nagy törvényezési szereléseinek ősi kutatóra egy könyv, egy okos és finom könyv, amely ezt a címet viseli: *A kúpesti gazemberek.* Hogy finom, ezt a cím eléggé igazolja, hogy okos, ezt kollégekpen átérzi az ember, mivelh tisztaiban van a céljával. Seper unak ugyanis az volt a célja, hogy ezzel a könyvvel kúrta a korrupciót a megye területéről. Ezt az irtó munkát úgy kezdte el, hogy *Daly* Béla megyei főszámvévót avval váltota, hogy Pest vármegye alispánjának adta ki magát s így szélahomokodott. *Baky* főszámvévó rágalmazásért és becsületesért sájtópért indított Seper Kajetan ellen, melyet ma tárgyalnak. A tárgyaláson *Leuk* Gyula tábái bíró elnökölt. A panaszost dr. Admetó Géza képviselte, védő dr. Gál Jenő volt. Az esküdtészek arra a kérdésre, hogy büntös-e vádolt a rágalmazás vétségében, nemmel felelt, de a becsületesítésben büntösnek találta a vádoltat. A verdikt alapján a sajtóbírószék Seper Kajetan *nyolc nap* fogházra és ötven korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen Seper semmiségi panaszt jelentett.

.. **Ítélet a Tausanovics-pörben.** Bolgrádi tudósítónk táviratozza, hogy a részvényhamisítással vádolt egykori miniszter, Tausanovics Koszta pörben ma hirdették ki az ítéletet. Maga a vádolt a tárgyalás izgalmai folytán megbetegedett s ott sem volt az ítélethirdetésen. A törvényszék Tausanovics Kosz-

tát a büntetőtörvénykönyv 148. §-a alapján okirathamisítás miatt könnyű rabláncon eltöltendő öt évi börtönrre ítélte. Tausanovics most kilenc évi fogházbüntetését illi, miért is ezt a büntetést rövidebb időre, de súlyosabb büntetésre változtatják át a törvények szerint, úgy hogy most Tausanovics ötszázötven tizenegy évi könnyű rabláncon töltendő börtön.

.. **Az Ika katasztrófája.** Piumei tudósítónk táviratozza, hogy az ottani törvényszék előtt ma kezdődött meg *Forempoker* Romauli tengerészkapitány bűnpöre, akit a büntetőtörvénykönyv 455 §-a alá eső vétség miatt helyeztek vad alá. *Forempoker* kapitánya volt az Ika nevű gőzhajónak, amely 1897, szeptember 21-én este összeütközött a kikötőből kiinduló *Yria* nevű angol gőzössel. Az összeütközésnek az lett a következtése, hogy az Ika elsüllyedt s utasai közül huszonketten, a hajószemélyzetből pedig egy ember vízbefutott. A tárgyalást *Thierry* lovag törvényszéki elnök vezeti, a vádoltat dr. *Farsies* ügyvéd védi. A vádolt avval védekezik, hogy ő a kötelességgel gondoskodott nem mulasztotta el, de abban a dühöngő börtönben nem hallhatta meg a Tiryá hajó jelzéseit. Tagadja, hogy ő azt parancsolta volna, hogy teljes erővel előre! Ezt valamelyik megjárd utas kiálthatta. A tanúk közül *Domines* Giovanni azt vallja, hogy a hajó keresztülhaladt volna, ha a kapitány nem fordította az Ikat keresztbe. *Franko* révkalauz is azt vallja, hogy az angol hajó szabályosan indult ki a kikötőből. A tárgyalást holnap folytatják s valószínűleg ítéletet is hoz már holnap a törvényszék.

TÁVIRATOK.

München, május 14. *Ferenc József* király július 2-án ideérkezik *Rupprecht* herceg esküvőjére. A német császárt a trónörökös fogja képviselni.

Bozen, május 14. *Gróf Lónyay* Elemér a feleségével *Brixenbe* utazott. *Erzsébet* főhercegnő a vasúthoz kísérte anyját. A gróf pár *Kalksburgban* fogja tölteni a nyár egy részét.

Bécs, május 14. *Döhlm-Taverek* pénzügyminiszter ma Budapestre utazott. *Rezek* miniszter a csehországi *Neubausba* utazott súlyos beteg anyjának látogatására.

Genf, május 14. Az osztrák származású *Balsanek* Adolf kocsifényező, itteni lakos lezuhant a *Mont-Salève*-ről; szétzúzott tagokkal halva találták meg.

Páris, május 14. *Ferdinánd Károly* főherceg ma meglátogatta az osztrák, a magyar és a boszniai kiállításokat.

London, május 14. *Oszkár* svéd és norvég király meglátogatta a cambridgei egyetemet, ahol nagy lelkesedéssel fogadták. Az egyetem a királynak a jogtudori címet adományozta.

Lex Heinze.

Berlin, május 14. A centrum követeli, hogy még a flotta-javaslatok második olvasása előtt tárgyalják le a *lex-Heinze*-t. E miatt valószínűleg komoly komplikációk lesznek. *Ballestrom* elnök el van tőkélve, hogy pártja kívánságát keresztülviszi. Valószínű, hogy már esőtörtök napirendre tűzik a *lex-Heinze*-t. A centrum el van készülve a leghevesebb obstrukcióra.

Közgazdasági táviratok.

London, május 14. (*Gabonapia*.) Angol buza 6 p.-vel olcsóbb. Tengeri 6 p.-vel olcsóbb. Liszt lanya 3 p.-vel olcsóbb. Zab bányadt 3 p.-vel olcsóbb. Városi liszt 28—28 sh., repceolaj 28 sh. 9 p. Behozatal: buza 60.000, árpa 24.000, zab 180.000 qu

New York, május 14. (*Terménytőzsde.*) (*Záralt*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 3/16. (9 7/8) júliusra 9.57. (9.66). augusztusra 9.40. (9.43). New-Orleansban helyben 9 3/8. (9 3/8). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 8.60. (8.70). Stand white Philadelphianban 8.55. (8.55). Refined in Cases 10.90. (10.90). Credit Balances at Oil City 140. (140). — *Zsír:* Western steam 7.30. (7.25). Rohe és Brothers 7.40. (7.40). — *Tengeri* irányzata állandó. Májusra 41 1/8. (41 1/8). Júliusra 42 1/2. (42 3/8). Szeptemberre 42 7/8. (42 3/8). — *Buza* irányzata igen szilárd. Páros 6szi helyben 79 3/8. (78 1/8). Augusztusra 70 3/8. (69 3/8). Júnusra —. Júliusra 71 3/8. (71 1/8). Szeptemberre 72 3/8. (71 3/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 3/4. (3 3/4). — *Kávé:* fair Rio T. sz. 7 1/2. (7 3/8). Júnusra 6.35. (6.40). Augusztusra 6.45. (6.50). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.65. (2.65). — *Cukor:* 3 1/2. (3 1/2). — *On:* 28.50. (28.70). — *Réz:* 16.75. (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 14. (*Terménytőzsde.*) (*Záralt*) *Buza* irányzata igen szilárd. Májusra 65 1/8. (64 1/8) Júnusra —. (—). — *Tengeri* irányzata állandó. — Júliusra 37 1/4. (37 1/4). — *Zsír:* Májusra 6.85. (6.82). Júnusra 6.87. (6.87). — *Szalonna short clear* 7.—. (7.—). — *Sertlúshus:* Február —. (—). — Májusra 11.50 (11.45). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLONFÉLÉK.

Örök éjszaka.

Ki kell hűlni egykor ott fenn a napnak,
Ha elmúlnak millió és millió évek,
Mint a szeretők szívek ellobognak,
Melyek hevültek, forró vágyban égtek.

És sötétség lesz akkor a világon,
Virágok, rózsák többé nem teremnek,
Örök éjszaka lesz, de nem lesz álom
S még sírja sem marad a szerelemnek.

A legutolsó ember is kiviyta
Addigra már a rárótt földi harcot
És az élet tenger gyötrelme, kinja,
Minden időkre eltűnt, elvihartott.

Micsoda gyász lesz az, mily véghetetlen,
Midőn már nem fog szomorkodni senki,
Kietlen éjszakán virrasztva ketten,
A nap és föld fogják a gyászt viselni.

S az elírt könyvek óceánná gyűlve,
Borulnak rá a rombadólt világra
S itt maradnak megfagyva, megkövülve,
Mérhetetlen jégsivatagra válva...

Veszeli Károly.

+ **Bismarck herceg egy levele Busch könyvéről.** Nagy feltűnést keltett annak idején az a könyv, amelyet Busch Móric, Bismarck herceg megbírt embere adott ki: „A mi birodalmi kancellárunk” cím alatt. Bismarck herceg tudvalegleg megcáfolta sok részét ennek a munkának, amely már a megjelenésével is sok bosszúságot okozott neki. A „Deutsche Revue” májusi füzetében egy level van, amelyet Bismarck 1884. február huszonötödikén írt ebben a dolgban Reuss herceg bécsi nagykövetnek. Ez a levél így szól:

Busch könyvének megjelenésében ártatlan vagyok; megpróbáltam, hogy megakadályozzam a megjelenését, de eredmény nélkül, ha csak nem megyek bele pörökbe, amelyeknek csak még több indikáció lett volna a következménye. A szerzőnek bizalmas sajtóügynöki állásában és mint bajárságnak a küzelemben éjjel-nappal alkalma volt arra, hogy házamban időzzék és mindenféle eseményekről, kijelentésekről és más dolgokról jegyzeteket csináljon. Ezeket a jegyzeteket pénzügyileg értékesíteni akarja; s én egy könyvkereskedő spekulációjával állok szemben, amelyet nem akadályozhatok meg. Hogy Busch ur közléseiben sok a helytelen, az annál inkább érthető, mert a mellett, hogy sem elég társadalmi tapasztalata, sem politikai tapintata nincsen meg, megjelenésénél nagyobbot is hall, ami ugyancsak megakadályozta abban, hogy a részemről és környezetem részéről mondatokat helyesen megérintse. A könyv némely helyén, amelyre vonatkozólag Busch a véleményemet kérte, helyreigazítottam a tény-

beli tévedéseket, hanem nyilvánvaló, hogy az egész könyvnek korrigálása és revíziója rám néve teljesen el volt zárva. Megkértem rá, de nem vállaltam el, mert ekkor az egész könyvet újra írhattam volna.

+ **A norvég himnusz leleplezése.** A norvég himnusz eddig egy rendes himnusz volt, amelyet áhitatos szívvél becsületesen énekeltek a norvégok sok hazafias és ünnepes alkalommal. Hanem most már baj van a norvég himnusz körül. Kisült, hogy plágium. A krisztániai Morgenbladet sütötte ki legutóbb. A költemény Björnsterne Björnson műve, amelyhez Nordraak Rikárd dallama pompásan illett. A himnusz rövidesen hihetetlen népszerűségre tett szert és Nordraak híveinek kezdeményezésére elhatározták, hogy szobrot emelnek a népszerű zeneszerzőnek. A gyűjtés országszerte nagyban folyt, de még mindig nem ismerték Nordraaknak egyéb zeneszerzői érdemeit. Kutatni kezdtek és e közben mint a Morgenbladet írja, kitűnt, hogy még a himnusz dallamát sem Nordraak írta, hanem egyszerűen lemásolta Haydnnak Large cantabile 3. vonós koncertjét. A szoborra való gyűjtést arra természetesen beszüntették.

+ **Vademberek temetkezése.** A Salamon-szigeteken egy esztendő óta a Mariánusok végzik újra nagy buzgósággal a missziót. Ezeknek a szigeteknek a népe igen vad, még az emberhúst is eszi néha, többnyire gyermekeket áldoznak fel a saját vérükből. A fehér ember husáról azt mondják, hogy nagyon szivós és sós. Felöltöttek nagyobbára természetes halállal mulnak ki, ezeket azután igen egyszerűen temetik, ha szegény emberek voltak. A cápáknak vetik őket a tengerbe. Ha azonban valamelyik főnöküket ragadja el a halál, annak a temetése már sokkal körülményesebb. A forró éghajlat ellenére is néhány napig tartják ravatolon a holttestet, amelyhez a rokonok és ismerősök messze földről összegyűlnek. Sirató asszonyok borulnak a tetemre, hogy hangos szóval hirdessék a rokonság gyászát. A férfiak hosszú egyes-sorban az erdőbe vonulnak lát vágni. Azután máglyát raknak az udvaron és meggyújtják. A máglyát asszonyok táncolják körül, míg föl nem lobog a tüze, akkor fölibe helyezik a halottat és ugyancsak melléje fektetik a feleségét, akit előbb, miután kijelentette, hogy férjével együtt kíván az örökévalóságban vándorolni, agyonlőtték. Miután elégték a tetemek, jésztőfákat tűzköndnek a máglya köré, hogy a holtak szabaduljanak szellemi elírászáok. Nagymennyiségű élelmiszert is hordanak az üszkös máglya fölé, hogy a holtak abból étkezzenek és ne kívánják meg az élők házi állatait. Ezután fölkeredik az egész falu és kivándorol a halál színhelyéről, mert félt a holtak hazajáró lelkétől. A gyász esztendőig tart náluk és kemény böjtölésben nyilvánul, amit az-

tán ünnepi dus lakomával rekesztenek be, amikor a gyermekek husa kerül tálalásra. Lakoma után várársított isznak és azzal meg is mossák át érzékszerveiket, hogy az elhunytak lelkei hozzájuk ne juthassanak.

+ **Szellemes kérdések.** Mac-Mahon francia köztársasági elnök egy katonai szemle alkalmával észrevette a francia hadseregben szolgáló egyetlen szerezsen katonát. Hozzálovgolt és megszólította:

— Ön a szerezsen?
— Igen, elnök ur!
— Jól van, csak folytassa.

Körülbelül ilyen dolgot művelt most Millerand francia kereskedelmi miniszter is. A miniszter ugyanis jelen volt a magyar kormánybizt: stélyen és nagy kegyesen megszólította Urbán szegedi cigányprimást. Ezt kérdezte tőle:

— Tudja-e, hol van most?
— Tudom, méltóságos uram, nagy urak közt — felelte a primás.

A miniszter meglegedetten mosolygott és tovább ment.

+ **Utcai lámpás-avatás** Biberach német városka szerénységéről élénk képet ad a következő kis tudósítás: Ritkán nyilvánul még olyan nagy öröm egy utcai lámpás felállításánál, mint tegnap, amikor Birkendorf külvárosban a Meltenberg-ut lakónak beadványára egy lámpást felavattak. Alig készült el a lámpás, virágfüzerekkel díszítették fel, s este, mikor a lámpást legelőször meggyújtották, száznál nagyobb főnyi közönség ösznöltte körül. Zene szólt, tűzijátékot rendeztek, s hirtelen előkerített sörös korsók jártak kézről-kézre. Üdvöző beszéd hangzott el, s lelkes eljénzés harsant fel a beszéd nyomán.

+ **Szivar papírból.** Amerikában legújabbban nagy sikerük van a papírból készült szivaroknak. Ezek a szivarok szösz szerint véve papírszivarok, mert hosszabb ideig erős dohánylében áztatott papírlapokból készülnek. Ezeket a papírlapokat aztán összeréselik, s rendez alakú szivarokat gyártanak belőlük.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

Z. A. Kun-Szent-Márton. Ha megismétli a kérdést, szivesen válaszolunk reá. Akkor is válaszoltunk, de úgy látszik kikerülte az ön figyelmét. Most pedig már nem emlékszünk a kérdésre.

S. Iren. Őszintén sajnáljuk, de kérelmét nem teljesíthetjük, mert erre szerkesztőségünknek semmiféle alapja nincs.

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(85)

Most ott állott az áruasztalnál. Kopott, viseltes fekete ruha volt rajta. Ebben a pillanatban az jutott Tidemand eszébe, hogy talán Hankának nincsen elég pénze s hogy nélkülözni kénytelen. Miért hordana különben ilyen ruhát? Hisz erre senki sem kényszeríti; ő egyre több pénzt küldött neki, hála Isten, tehetta. Igaz, hogy kezdetben nem igen küldhetett nagyobb összegeket, igaz, nagyon fájts is akkor neki ez s minden pénzküldeményhez levelet esatolt, melyben bocsánatot kért tőle. Hogy csak figyelmetlenség ő tőle, a hét folyamán majd kárpótolja, csak feledékenységg — ezt írta — elmulasztotta s nem szerezte be a pénzt a kellő időben. Hanka pedig ezt is megköszönte s minden küldemény után azt írta, hogy a néz elég volt, hogy nem is tudna mit csinálni tőbbel. Hogy hiszen egész halom pénze van ugyanis, higgye el.

Dehát akkor miért járt ilyen ruhában? Hanka most elfordult tőle; megismerte Tidemandot a hangjáról, mikor az üzletbe belépve köszönt. Egy percig csend uralkodott az üzletben.

Tidemand zavariban volt s mosolyogva köszönt Hanka felé. Hanka elpirult és viszonzotta férje köszöntését.

— Igen, köszönöm, maradhat — mondta halkan a segédnek — a többi majd visszaadhatja máskor.

Sietve fizetett s összeesomagolva holmiját, távozott. Tidemand utána nézett. Lehajtott fővel ment a szegénytelenül állt meg az ajtóban.

Zavarában lejtett egy kis csomagot. Tidemand gyorsan odalépett, fel akarta emelni. Egyszerre hajoltak le utána, Hanka dadogva mondta: Köszönöm! Köszönöm! Keble hullámszott, felnézett a férjére s aztán eltűnt az ajtóban. Tidemand megállt; betette utána az ajtót. Azt sem tudta, hogy mit eszelepszik.

VII.

A napok multak, a város csendes volt, minden csendes volt.

Irgens még mindig esodálalatot keltő ember, az általános figyelem és tisztelet tárgya. Egy darabig nagyon levert volt, adósságai gyötörték, semmit sem keresett s senkisémet segített rajta. Most a tél is a küszöbön volt már. Irgens nagy nyomorban volt s a gondviselés olyan ritkán nézett reá, hogy végül kénytelen volt két tavaszi ruháját viselni.

Most hirtelen azzal lepte meg az ismerőseit, hogy egy napon tetőtől-talpig új ruhában, világos keztüvel jelent meg a sétáuten, régi barátai között. Nagyon finom volt megint, a régi Irgens, akinek pénz esörög a zsebében. Az emberek bámulva néztek reá. Ördögös fickó! Hogy ragyog, hogy sugárzik! Ugyan miféle gyémánt-barlangba pottyant? Oh nagyszerű ember volt ő, valóságos tehetség. Igaz ugyan, hogy thranes-utí háziasszonya felmondott neki; de ez csak nem volt fontos dolog! Most a villák között bérelt egy kétszobás lakást, melynek ablakaiból gyönyörű kilátás nyílt az utcákra, a városra. Finom szobái voltak, dísznőbörös butorral. Sehogysem bírta már abban a régi lakásban, ahol meg volt repedezve a padló s nagyon piszkos volt a feljárát. Ez az ocsmány lakás elvette minden munkakedvét, elrabolta hangulatait, ha valamit írni akart, elébb meg kellett szabadulnia ennek a környezetnek a nyomása alól. Most azonban elviselhetőbb volt az állapota. Mult héten Lynum kisasszony is visszatért s egy darabig a városban akart maradni. Agota volt az oka, hogy Irgens egyszerre új ember

lett. Milyen rózsás lett az a város, hogy sugárzott minden, amióta Agota visszatért.

Elhatározták, hogy a tavaszi stipendiumra való tekintettel házasságra lépnek. Végre is el kell nyernie azt a nyomorult ösztöndíjat, különösen, ha családót akar alapítani s ha megírja új költeménykötetét. Nem volt a világon senki, akinek olyan nagy szüksége lett volna erre az ösztöndíjra, mint ő neki. Hisz csak nem kívánja tőle Norvégia, hogy éhen haljon. Irgens Grande ügyvéddel lépett érintkezésbe, aki megígérte, hogy a jövő évi stipendium végét eljárá a miniszteriumban. Irgens nem akart személyesen a miniszterhez fordulni; igazán utálta, sértette az önértéket, hogy odamenjen és személyesen járjon el egy nyomorult stipendium dolgában. Grande ellenben közbenjárhat a dologban, ha ügyesen fogja meg a dolgot.

— Te tudod, hogy miképpen állanak az én dolgaim — mondta Grandenak — nem vagyok valami nagyon gazdag ember s nagyon halás leszek irántad. De én nem tehetek semmit a dologban, nem tehetek.

Grande ügyvéd mindenesetre olyan ember volt, akit Irgens szíve mélyéből utált, de azért mintha mégis mintha napról-napra nyert volna tekintélyben, most már a királyi komisszió tagja lett s a „Hiradó” egyik munkatársa meg is kérdezte őt véleménye felől. Oh, ez az ember nem volt minden jelentőség nélküli ember, a járásában és tartásában is megnyilatkozott most a tekintélye és már elszakott attól, hogy akármilyen emberrel szóba álljon az utcán...

Mikor Tidemand azt újságolta Henrikssennek, hogy Agotával találkozott az utcán, Ole nagyon megijedt. De azért összeszedte magát és mosolyogva mondta:

— Oh, kedves barátom, nem gondolok már reá. Semmi közöm hozzá. Ha itt van, hátt itt van, nekem semmi ellenvetésem nincs ellene. Más dolgom is van, mint hogy vele törődjem.

(Folytatása következik.)

Ist. K. U. Uj nevét csak a belügyminiszteri engedéllyel a hivatalos lapban való megjelenése után használhatja. Ha előbb használja, törvényellenes dolgot követ el és esetleg nagy kellemetlenségeknek teszi ki magát.

Z. Gy. Folyamodást kell benyújtani az igazságügyminiszterhez, mert csak ő adhat dispencziót. Mellékelendők: mindkét házasság fel születesi bizonyítványai; hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a házasságok szülői nem szenvednek örökölhető betegségekben; igazolása annak, hogy a házasság katonai szempontból nem ütközik akadályokba. Ha a folyamodásnak semmi hiányossága nincs, egy-két hét alatt megtörténhetik a miniszteri döntés.

V. L. Lachóza. Mind a két tanár az üllői-uti klinikán rendel, minden hétköznap délelőtt.

Radtus 1. Nemzeti Torna Egylet (VIII., Szentkirályi-utca 23. szám). 2. 1902. évben kerül sorozásra. **Ehrt.** A közigazgatási bíróság egy döntvénye értelmében, az ilyen kérvények bejegyzései.

S. M. Szalók. Az igazságügyminiszterhez kell folyamodni a dispenczióért. Fizetni nem kell érte semmit.

K. B. Nagy-Tapolcsány. Az még a minisztérium s az igazgatóság hivatalos titka. De meg fog jönni, az bizonyos.

Aradi előfizető. Skultéty L. áldozópapnak a székeslőváros által segélyezett gyógyintólyamán leszoktatni róla. A tantályam VIII. József-körút 81. szám alatt van.

Cs. E. A. delegációk éppen ma ültek össze Budapesten.

R. S. Debrecen. Nagyon erős személyi éle van. Nem közölhetjük. Még a nyiltérben sem.

D. Gyarmat. A Fehér Könyv kiadóhivatala a Lövölde-téren van.

Nagyváraai előfizető. Az akadémia nagyjutalma 200 arany, a Marczibányi-téle jutalom (mellékjutalom) 50 arany volt.

N a p i r e n d.

Naptár. Kedd, május 15. — Római katolikus: Izidor. — Protestáns: Mózes. — Görög-orosz: (május 2.) N. Atanáz. — Zsidó: Ijor 10. — A nap két 4 óra 8 percek. — Nyugszik este 7 óra 12 percek. — A hold két délután 8 óra 20 percek. — Nyugszik reggel 4 óra 25 percek.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. **Tavaszi Üversonyek** hatodik napja. Kezdeté délután 8 órakor.

A kereskedelemi miniszter látogatása a munkaközvetítő intézetben délelőtt 11 órakor.

A természetudományi társulat ülése délután fél 7 órakor az egyetem előtti intézetben.

Az orsz. irasaita tanító egyesület ülése este 6 órakor a Sip-utca 12. sz. a. helyiségében.

A magyar jelölő hitelbank 4%-os nyeresémmékötvényeinek buzaára délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Tavaszi tárlat a városligeti Műcsarnokban, nyitva délelőtt 9 óratól délután 6 óráig. Belépő díj 1 korona.

A Nemzeti Szalon **tavaszi tárlata** nyitva délelőtt 9 óratól esti 9 óráig. Belépődij 40 fillér.

Zoológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Országos képtár zárva.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó buzaára nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Mesgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.), nyitva d. e. 9 óratól 1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7-től fél 9 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szentelőcs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 13. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás **körkárterem.**

Fetanovits Metropol szállodája, Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Újjonnan berendezett fényes étterem.

Futzer-pince Deák-tér naponta a pince étteremben Dobronyi Géza I-és rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A vetések állása. A földművelésügyi miniszter hosszabb jelentést tesz közzé a vetések állásáról, úgy amint azt a gazdasági tudósítók május 10-ikén jelentették. Azóta rázúdult az országba az utolsó napok végzetes csapása s így természetesen csak a legközelebbi miniszteri jelentésben alkothatunk képet a mostani terméskilátásokról. Május 10-ikén a buza-vetések az egész országba nézve közepesen állottak, sőt az ország nyugati felében jó eredménnyel bíztatták a gazdákat. Az ősi rosvetéseket általában alig közepes aratást ígérték. Az ősi árpa többnyire kielégítően és jól fejlődött, míg a tavaszi árpa sokat szenvedett a május 10-ike előtti fellépett hidegek miatt. A zab nagy átlagban teljesen kitógástalanul állt, sőt itt-ott lüde zöldszínű és erőteljes volt. A repace, tenyéri, burgonya, kerti vetyemények, káposztafélék, a répa és a takarmányfélék többnyire kielégítően fejlődtek. A

szőlőnél már konstatálja a jelentős a május 12-iki és 13-iki fagy hatásait és annyit mond, hogy helyenkint nagy a veszteség.

A magyar malmok tiltakozása. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket:

Bécsi jelentések szerint mult pénteken az osztrák vasúti miniszterumban Wittek miniszter előnöktele alatt értekezlet volt, melyen esch molnárók a magyar malmok összességére ellenkonkrét cselekre való hivatkozás nélkül azt a vádat emelték, hogy a magyar malmok az új mérsékelt takarmánybizt-díjtelit alapján, melyet egyébiránt a magyar malmok beavatkozása nélkül az osztrák mezőgazdaság érdekében léptettek életbe, finomabb hiszet takarmányliszt gyanant szállítanak Ausztriába, hogy ilyképp az olcsóbb díjzsbas kedvezését élvezze, és a megszüntetett őrlési forgalom hatásait ezzel parázalják. Az alulírt malomjegyző, melyek az egész magyar malomipart képviselik, kötelesegiük tartják, hogy ezt a minden alapot nélkülöz és irányára nézve eléggé el nem ítélték gyanusitást a leghatározottabban visszautasítsák.

Magyar Fővárosi Malomjegyzőlet (Budapest.)

Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete (Szeged.)

Magyar Vidéki Malomipar Egyesület (Miskolc.)

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Mijajev Dusan kereskedő *Pancsova*, Gyöngyösi Gyula kereskedő *Nagy-Várad*, Klein Lajos kereskedő *Kassa*, Zador Vilmos kereskedő *Nagybánya*, Reich Vilmos *Nyiregyháza*.

Eszesárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* pénzben 38.50 korona, áruban 39.— korona, — *Ebesben* az irányzat valamivel szilárdabb. A nyersszesz ára 41.80 korona pénzben, 42.20 korona áruban.

Jahvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 125 db juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű nyírott ürü — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kgknt, vagy — k.-től — k.-ig páronként, középminőségű ürü (nyírott) 46 f.-től 48 f.-ig, kivételesen — f. kgknt, vagy 36 k.-től 42 k.-ig páronként, angol kecsketez (középminőségű) gnyapas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. kgknt, vagy — k.-től — k.-ig páronként, anyajuhok legjobb minőségű 43—48 fillér, páronként — korona, kivételesen 28—34 korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, romániai juhok — koronáig, kiverési juhok 36 koronáig, páronként — korona, kosok 16—40 korona páronként. A vásár változatlan irányzat mellett folyt le, első rendű ürük nem kerültek eladásra.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi május 14-én. Készlet 549 darab. Érkezett 51 darab. Összesen: 600 darab. — Eladott 233 darab. Maradt 337 darab. — **Napi árak:** 120—180 kgr. sulyban 92—98 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—102 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 99—102 k.-ig. Öreg nehez páronként 400—500 kilos 84—90 koronáig. Malacok 84—88 korona 100 kilónként. A vásár hangulata lanya volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnapi megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3515 darab magyar, 1078 darab galíciai, 128 darab bukovinai, 825 darab németországi, — összesen tehát 6427 darab szarvasmarhát. **Jegyzések:** 100 kilogrammonként élő sulyban: magyar hizókörök I. minőségű 62—70 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 54—61 fillér, III. minőségű 46—52 fillér, galíciai hizókörök I. minőségű 65—70—72 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 58—63 f., III. minőségű 48—54 f., német hízó ökör I. minőségű 72—81 f., kivételesen — fillér, II. minőségű 60—70 fillér, III. minőségű 52—59 fillér, legelő ökör 38—52 fillér, bika és tehén 38—66 fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, május 14.

Éténk kínálat és mérsékelt vételkedv mellett 22.000 méterháza buza került a forgalomba nyugodt irányzattal néhány fillérrel alacsonyabb áron.

Eladottok:

Buza. Tiszavideki: 160 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 77.5 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f. **Marosvásárhelyi:** 1500 mm. 77 k. 8 K. 20 f.

Paksi: 2000 mm. 75 k. 7 K. 77 1/2 f.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 78.5 k. 7 K. 85 f., 2300 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 76.5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 75.5 k. 7 K. 65 f., 125 mm. 75.3 k. 7 K. 70 fillér.

Erdélyi: 200 mm. 78.5 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. — f., 400 mm. 80 k. 8 K. — f. 550

mm. 79.5 k. 8 K. — f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. — f., 400 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. — f. **Fehérmegyei:** 100 mm. 75 k. 7 K. 90 f., **Bánáti:** 2000 mm. 74.5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 72.3 k. 7 K. 50 f. **Duna-Bácskai:** 1000 mm. 76.4 k. 8 K. 02 1/2 f., 5600 mm. 73.8 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 73.2 k. 7 K. 50 f., 150 mm. 71 k. 7 K. 50 f.

Mind 3 hónapra.

A készüri hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

Buza	kflös	1000 GRAMM		kflös	1000 GRAMM	
		K-től	K-től		K-től	K-től
tiszaideki	0	75	7.5	75	7.5	7.5
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
fehértó-yei	0	75	7.5	75	7.5	7.5
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
pestideki	0	78	7.8	78	7.8	7.8
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
dánás-i	0	77	7.5	77	7.5	7.5
"	"	78	7.8	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	78	7.8	80	8.0	8.0
bácskai	0	75	7.5	75	7.5	7.5
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0
"	"	77	7.5	80	8.0	8.0

Egyéb gabonafélék	kflös	1000 GRAMM	
		K-től	K-től
Róza	uj	elsőrendű	5.60
		másodrendű	5.40
Arpa	uj	elsőrendű	5.80
		másodrendű	5.60
Zab	uj	elsőrendű	5.70
		másodrendű	5.50
Tenyéri	0	bánsági	5.65
		m. nemű	5.50
Repace	uj	káposztás	12.50
		bánsági	13.00
Küles	—	—	5.—

A határidőztet foiyamán a következő kötésék történtek:

Buza májusra	7.75
Buza októberre	7.98—7.96—7.94
Rózs májusra	—
Rózs októberre	7.06—7.02—7.04—7.05
Zab májusra	—
Zab októberre	5.29
Tenyéri májusra	5.60—5.62—5.59
Tenyéri júliusra	5.65—5.66—5.68—5.67—5.66
Repace augusztusra	13.—13.10

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Buza májusra	7.74	pénz	7.75	áru
Buza októberre	7.94		7.95	
Rózs májusra	—		—	
Rózs októberre	7.04		7.05	
Tenyéri májusra	5.59		5.60	
Tenyéri júliusra	5.66		5.67	
Zab májusra	—		—	
Zab októberre	5.27		5.28	
Repace augusztusra	12.95		13.—	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	7.80	7.82
Buza októberre	8.—	8.01
Rózs májusra	6.90	6.95
Rózs októberre	7.09	7.10
Zab májusra	5.04	5.05
Zab októberre	5.29	5.31
Tenyéri májusra	5.59	5.60
júliusra	5.67	5.68
Repace augusztusra	13.10	13.25

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde kedvező hatással volt a delegációkhoz intézett trónbeszéd, a nélkül azonban, hogy a javult irányzat a nemzetközi értékek árfolyamaiban pregnans kifejezésre jutott volna. A spekuláció zöme tartózkodó állást foglalt el s a contremine-párt még nem látta elérkezettnek az időt fedezési vételek eszközzésére.

A helyi piac a vas- és bánya-értékekben is javult, úgy szintén Közutiak is 1—2 koronát nyertek. A többi érték elhanyagolt.

A déli tözsde eleinte szilárd, később — külföldre — ismét gyengébb lett s gyengébben zárult.

A helyi piac tartott, csekély forgalom mellett. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde: kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 729.50—730.—. Osztrák hitelrészvény 722.20—723.80. Osztrák-magyar államvasut 635.50—636.—. Jelzálogbank —.—. Rimamurányi vasmű részvény 598.—600.—. Közúti vasut 629.—630.— korona.

A déli tözsde:

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 729.50—730.50. Osztrák hitelrészvény 723.80—725.—. Osztrák-magyar államvasut 636.—636.50. Jelzálogbank 454.50—456.—. Leszámlitólbank 491.50—492.—. Rimamurányi vasmű részvény 599.—601.— korona.

Forgalomba került: Kereskedelmi bank részvény 2690.—. Budapesti általános villamosági részvény 236.—. Magyar cukoripar részvény 2090.— korona árfolyammal.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 724.50. Magyar hitelrészvény 728.50. Leszámlitól bank 491.—. Rimamurányi

vasmű 599.—. Osztrák-magyar államvasut 635.50. Kőzuti vasut 627.—. Villamos vasut 320.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserűi hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprózemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, középzemű — korona, nagyzemű — korona, Disznózsir: budapesti 57.50—58.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 47.—48.— korona, 3 darabos 51.—52.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.75—18.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 23.50—24.— korona, 85 darabos 29.—29.50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25—16.50 korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 28.—28.25 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 14. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A múlt héten pénteken és szombaton beállott fagy, megbízható jelentések szerint, a vetések állásában semmi kárt nem okozott s ennek hatása alatt állott ma az itteni határidőzlet, amelyben nem jelentkezett vásárlási kedv s a külföldi jelentések sem hangzottak biztatólag. New Yorkból további gyöngüléslről érkezett hír. A forgalomban nem volt élénkesség, az irányzat lanyhult. Buza, rozs és zab 2—3, tengeri 1 fillért vesztett, repcében ellenben szilárdabb volt az irányzat s tíz fillér javulás mutatkozott.

Buza öszre 8.19—8.20—8.19. Rozs öszre 7.40—7.38. Zab öszre 5.63—5.62, tengeri május—júniusra 5.88—5.82, július—augusztusra 5.93—5.92, buza május—június 8.02—8.04, rozs május—júniusra 7.25—7.28, zab május—júniusra 5.45—5.47, repce augusztus—szeptemberre 13.15—13.25. Felmondottak 2000 mm. tengerit.

A készárúk piacán az üzlet vásárlási kedv hiányában csendes volt, az irányzat bágyadt; az árak általában olcsóbban kaphatók. A tőzsde magasabb árfolyamokkal zárult. Buza öszre 8.23—8.23, rozs öszre 7.43, buza május—júniusra 8.05—8.07, rozs május—júniusra 7.28—7.30.

A bécsi értéktőzsde.

Szombati tőzsdére megjavult a mai tőzsdés.

Déli tőzsdén tartottak a jobb árfolyamok.

Zárult tartott.

Bécs, május 14. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 116.75. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.30. Magyar keleti vasuti állami kölcsön 117.25. Magyar leszámított és pénzügybank 491.—. Rimamurányi vasműüzem 597.—. Magyar koronajárdék 91.95. 4% Magyar földteleh. kötvény 92.50. Magyar hitelbank részvény 728.—. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye —. Kassa-oderbergi vasuti részvény 353.—. Magyar kereskedelmi bank 2695.—

Bécs, május 14. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 98.45. 4% osztrák aranyjárdék 116.80. 1860-iki

sorsjegye 135.—. Osztrák hitelsorsjegye 400.—. Angol-osztrák bank 285.—. Bécsi bankkegyesület 514.—. Osztrák-magyar bank 1775. Déli vasut 109.75. Dunaszerbajászati részvény 705.—. Donánvárszék 298.—. Cásásári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 118.27. 4 1/2% ezüst járdék 98.05. Osztrák koronajárdék 98.—. 1884-iki sorsjegye 202.25. Osztrák hitelintézati részvény 723.75. Unionbank 583.50. Osztrák Länderbank 444.50. Osztrák-magyar államvasut 635.—. Elbavölgyi vasut 472.—. Alpeisi bányarészvény 521.75. 20 frankos arany 19.27. Londoni váltóár 242.72. Bécsi Tramway 355.—. Az irányzat gyöngye.

Bécs, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése. A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 723.75 Magyar hitelrészvény 728.—. Angol-Osztrák bank 286.— Bécsi bankkegyesület 515.—. Union bank 589.—, Länderbank 546.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 634.50, Lombard100 50. Elbavölgyi vasut 472.—, Északnyugati vasut részv. 463.—. Donánvárszék 298.—. Rimamurányi vasmű 599.—. Alpeisi bányarészvény 522.75, Májusi járdék 98.45. Magyar koronajárdék 91.95. Török sorsjegyek 115.—. Német birodalmi mária 118.32—118.30, Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, május 14. (Tőzsdéi tudósítás.) Miután azok a végrehajtási eladások, amelyek első sorban adtak okot a múlt héten a bányarészek piacán történt nagy árnyarváltásra, most már megszűntek, ma szilárdabb lett a vas- és kőszénártekkel irányzata és az árfolyamok emelkedtek annál is inkább, mert a londoni bányapiac szilárdasága is kedvezően hatott. A forgalom a bányarészek piacán kívül szűk korlátok között mozgott és az árfolyamok nem igen változtak. A vasutak közül a dortmund-geronai, Kanada-Pacific, Northern-Pacific és transvaali részvények emelkedtek. A zárlat a magánleszámitási kamatláb emelkedése és az iparértékekben való készpénzfizlet lanyhulása alatt gyöngye volt. Magánleszámitási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, május 14. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék 97.60. 4% osztrák aranyjárdék 91.40. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.60. Alpeisi bányarészvény —. Discont-Commandit 185.90. Általános villamosági Edison 245.—. Gelsenkircheni 214.30. Laurakohó 259.60. 4 1/2% ezüstjárdék 97.25. 4% magyar aranyjárdék 97.25. Osztrák hitelrészvény 225.50. Déli vasut 26.10. Károly Lejos vasut —. Orosz bankjegy 216.55. 4% új orosz kölcsön 98.75. Török dohányrészvény 156.—. Olasz járdék 95.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 159.25. Harpeni 225.80. Az irányzat gyöngye.

Berlin, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 97.25. Magyar koronajárdék 91.40. Osztrák hitelrészvény 225.50. Osztrák-magyar államvasut 135.25. Déli vasut 26.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.55. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, május 14. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 97.—. 1880. sorsjegye 138.—. Déli vasut 25.75. 4% osztrák aranyjárdék 99.25. Osztrák hitelrészvény 225.50. Osztrák-magyar államvasut 135.—. Olasz járdék 94.80. 4% magyar aranyjárdék 97.40. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 14. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 97.70. 4% osztrák aranyjárdék 98.45. Magyar koronajárdék 91.60. Osztrák-magyar bank 126.25. Déli vasut 26.10. Elbavölgyi vasut 118.60. Londoni váltóár 205.05. Bécsi bankkegyesület 129.40. Villamos részvény 138.—. 8% os magyar aranykölcsön 78.30. 4 1/2% os ezüstjárdék 97.30. 4% magyar aranyjárdék 97.80. Osztrák hitelrészvény 225.80. Osztrák-magyar államvasut 135.50. Északny. vasut 116.—. Bécsi váltóár 84.40. Párisi váltóár 814.50. Unionbank —. Alpeisi bányarészvény 261.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 225.90. Osztrák-magyar államvasut 135.50. Déli vasut 26.—. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 95.—. Laura-kohó 259.70. Harpeni 225.50. Discont 186.75. Alpeisi —. Bécsi bankkegyesület —. Javult.

Páris, május 14. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4% osztrák aranyjárdék 97.05. Osztrák Länderbank —. 3% francia járdék 100.90. Ottonbank 573.—. 3 1/2% francia járdék 102.50. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% magyar aranyjárdék 98.50. Párisi bankrészvény 1162.—. Olasz járdék 94.80.

Francia 1868-esth. járdék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 12. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (áronként 400 kilogramm feletti súlyban) 102—104 fillérig. Öreg közép áronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban — krajaérig. Fialat nehéz (áronként 320 kilogramm feletti súlyban) 106—108 fillérig. Fialat közép (áronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 105—106 fillérig. Fialat könnyű áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 104—105 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (áronként 280 kilogramm feletti súlyban) — krajaérig. Közép (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. — III. Romániai: Nehéz (áronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. — Közép (áronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stae h l): Nehéz (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig. V. Szerbiai: Nehéz (áronként 260 kilogramm feletti súlyban) 104—106 fillérig. — Közép (áronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 103—105 fillérig. Könnyű (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 102—103 fillérig.

Sertésárak május 12. napján volt kétszáz 43343 darab, 1900. május 13. napján felhajtott 391 darab, 1900. évi május 13. napján elszállított 836 darab, 1900. május 14. napjára készletben 42898 darab.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, május 14.

A nyomási különbségek nyugoti Európában jelentékenyek lettek, a mennyiben a délnyugoti minimum mályebb, az északnyugati maximum pedig magasabb lett. Az országosárgi depresszió és a délkeleti maximum lassan kelet felé húzódnak.

A minimum környékét, nevezetesen Francia-és Olaszországban viharos, esős idő uralkodik. A hőmérséklet az egész kontinensen általában emelkedett.

Hazánkban az idő országserget boros és Erdély kivételével mindenütt csapadékos. Nagy-Lakon tegnap szivar volt. A hőemelkedés főképpen a déli részeken érethető.

Küldés: Élénk délkeleti szelekkel enyhe és tulnyomóan esős idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (m. táj), date (május 15, 14), and water level (méter). Lists various locations like Tisza, Topolya, Bodrog, Sajó, Hernád, Hercegy, B-Tisza, Körös, N-Várad, Belényes, Tenke, Gurabona, Boronjós, Bákcs, Gyoma, Gy-Fehérvár, Branyoska, Soborján, Arad, Mád, Temes, K-Kostály, Béga, Temesvár, Beaskerek.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan. GICHNER JANOS és TÁRSA. paplan, matrac és kárpitosru gyárosok, szőnyeg, függöny, ágynemű és asztalberítő stb. nagy válatkában. Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 20. szám. Árjegyzékét kívánatos ingyen és bormeniva küldünk. Nem tartozó árakat kiszároljuk, vagy a pénzt visszaadjuk.

VÉRSEGENYSÉG PİLULES ÉS SIROP DE BLANCARD SÁPKÓR. ADAG: 2—6 pillula naponta. 1—3 kiskanál naponta. FEHÉRFOLYÁS SKROFULOZIS. változatlan vasjódóól 40, Rue Bonaparte, PARIS.

AZ ANKER élet- és járadékbiztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858. Összes vagyon 1898 végén... 130 millió korona. Biztositási állomány 1898 végén... 487 millió korona. Eddigi kifizetések... 210 millió korona. A nyerevény-részesítéssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályterv szerint — mint busz év óta — 1890-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve. A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztályok) az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15%-a fizetett ki készpénzben. Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Olcsó díjak. Kedvező feltételek. A képzeltető legnagyobb biztonság. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynőksek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

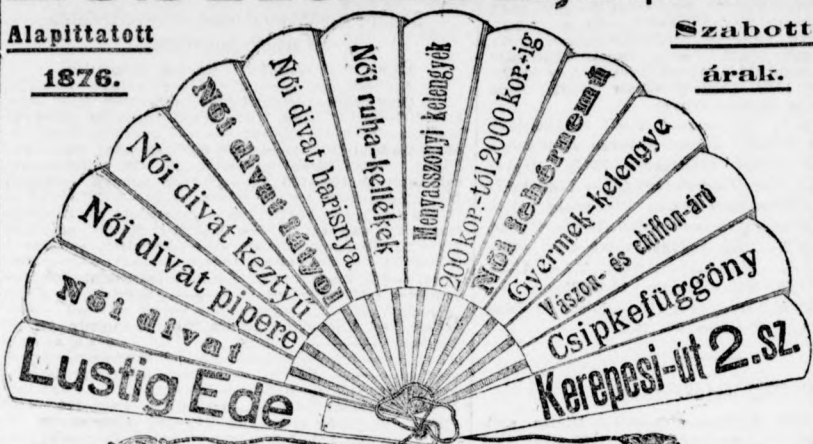
104-es nemi betegségek. makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk Dr. Mitzger Tivadár HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET Budapest, VI. ker., Teréz-kört 44. I. emelet. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető. Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig. Lovolokra díjmentesen válaszoltatnk. Prospectus ingyen.

Kizárólag egyedüli forráktár. valódi francia és angol gummi- és halhólyag különlegességekben tucatja 1.20 krtól 6 frtig. Parisi újszpongya Safeti Spongyes 4 krtól 6 frtig. Pessarium ocularium, hölygeknek nélkülözhetlen, drb 150—2 frt. Megrendeléseket pontosan, a legnagyobb diskreáció mellett eszközöl. Radványi L. sérvkötő- és sebészeti-kötszergyár Budapest, VII. Erzsébet-kört 36.

LUSTIG EDE, Kerepesi-út 2.

Alapított 1876.

Szabott árak.

ELVI M: Nagy forgalmat olcsó és szabott árak mellett elérni.

Makai Emil
 újabb költeményei
 2 korona helyett
 egy koronáért.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Teveször Havelok
 teljes gallérral 9 frt.
 Erlingi Loden-Havelok
 teljes gallérral 9 frt.
 Tiroli-Havelok
 teljes gallérral 10 frt.
ROTHBERGER JAKAB
 csász. és kir. udvari
 szállító
 Váci-utca 6. szám.

POSZTÓMARADÉKOK
 minden céra, melyek posztóstétküldési világáruházmában visszamaradnak, kicsinyben, rendkívül olcsó árakon adtnak el.
Stikarovszky János
 Budapest, V., Erzsébet-tér 16.
 Maradékokból minták nem küldhetők.

GAEDICKE A.
 Nyerményekben rövid idő alatt
6,730.000 koronát
 szettelt ki.
Budapest, Kossuth Lajos-utca 17
 Ajánlok az I. osztály huzásához (május 17. és 18.) eredeti sorsjegyeket: 1/4 a 12 kor. 1/2 a 6 kor. 1/4 a 3 kor. 1/8 a 1.50 kor.
 Védők megrövidülnek az állam előleges bruttóhoz vagy utólagos mellett le eszközöltétek.
 Székhely: GAEDICKE BUDAPEST
SZERENCSE-GYÜJTŐDÉJE

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSZY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hűgyesólyásokat, leg súlyosabb hűgyőlyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, az őnfertőzötés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olanyyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekké létrejött hátrgerincbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig: este 7—8 óráig.
Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.
 Finom fénynyomat. Hazai készítmény.
 Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
 Bihari Sándor: Munka után.
 Innocent Ferenc: Fátolytám.
 Kurvay József: Vászón.
 Konek Ida: Havasi pásztortok.
 Margitai Tihámér: Ronó Pál históriája.
 Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban.
 Márk Lajos: Terefere és Szerelmi dal.
 Neogrady Antal: Vesztett boldogság.
 Senyei Károly: Szökőkút, Keeskepásztor.
 Vajda Zsigmond: Kedő lyes bírák.
 20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel.
 Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkeszletet, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkeszletet 138 frttól kezdve, és vászások mindennem ezüst műtővös tárgyakban, arany férfilancok köllőggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökősei Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbazar. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is.

SANTAL EGGER
 Kipróbált
 orvosi ajánlott jó szer hólyag és egyéb bántalmaknál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat, Copavát, Cubebát ajánlanak.
 Santal Egger tiszta keletiindiai santal olaj tartalma miatt meglepő gyors és biztos hatása az ifúság bántalmainál, miért még az orvosok is kedvelik és gyakran rendelik, 1 üveg ára 3 kor., a pénz előleges beküldése után bérmentve 3 40 kor., 2 üveg 6 40 kor., 3 üveg 9 kor.
 Csak a Dr. Egger ígje készítmény kérendő eredeti üvegokban.
 Főraktár: **Nádor gyógyszerár.**
 Budapest, Váci-körút 17.

Páratlan szerencsével

játszanak a **MERCUR BANK** sorsjegyei.
 Egyedül csak a **MERCUR BANK** fizette ki rövid idő alatt az osztálysorsjáték legnagyobb nyereményeit: a **600000, 400000 és 200000** koronás főnyereményeket.

Sorsjegyek ára a május 17. és 18-iki huzáshoz:

1/4 sorsjegy	12 kor.	1/4 sorsjegy	3 kor.
1/2 " "	6 " "	1/8 " "	1.50 " "

A gyors és pontos elintézés érdekében pontos címet és a rendelés mielőbbi eszközését kérjük.

MERCUR BANK

és váltóüzlet részvénytársaság

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 12.

Cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság.

Kombinált menet- és térít-jegyek kiadása Budapest és Bécs között mind a két irányban.

A társasági személy-pénztárnak Bécsben (Weissgärber és Präterrakparton) kombinált menet- és térítjegyeket adtnak ki Bécsből Budapestre a hajón és Budapestről Bécsbe a vasuton való utazásra. Ezen jegyek a lobbyjegyzetűl számított 14 napig érvényesek és az utast ugy a hajón, valamint a vasuton való utazás alatt e 14 napon belül egyszeri menetmegszakításra jogosítják, ha a megszakítás az illető állomáson az állomásfőnöknek bejelentetik. Visszafelé Budapestről Bécsbe tetszős szerint vagy Marseggen, vagy a Lm. Bruckon át lehet utazni:

Ezen jegyek ára:

I. oszt. hajón,	I. oszt. vasuton (gyorsvonaton)	36.— korona
I. " " "	II. " " "	27.— " "
I. " " "	I. " " "	(személyvonat) 29.— " "
I. " " "	II. " " "	22.— " "
II. " " "	III. " " "	14.— " "
III. " " "	III. " " "	12.— " "

Négy évcenél nem idősebb gyermekek, ha külön helyek nem igényel tetnek, díjmentesek. Két 10 éven aluli gyermek egy kombinált menet-térít jeggyel utazhatik, más kedvezmény nem áll fenn. A hajóvonalon 25 kgr. szabad súly engedélyeztetik.

Ily jegyek a megfordított irányra nézve Budapesten adtnak ki. Budapest, 1900 május hó 12-én.

A forgalmi igazgatóság.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Otello.

Nagy opera 4 felvonásban. Szerzette Verdi József. Szövegét írta Boito Arrigo. Fordította Radó Antal.

Személyek:			
Otello	Signorini	Montano	Kornai
Jago	Beck	Egy hírnök	Ney B.
Cassio	Kiss	Desdemona	Vasquez
Roderigo	Dalnoki	Emilia	Válint
Lodovico	Szendrői		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Házi béke.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták Bissón S. és Leclercq A. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:			
Ludovic	Náday F.	Suzanne	Gerő L.
Pironca	Csilag T.	Doiores	Paulayné
Muscad	Vizvári	Du Taillis	Hetényi
Moreuil	Vizváriné	Denise	Groo V.
Germainé	Zilahy	Ambroisine	Rákosi Sz.
Brunois	Latabár	Julio	O. Keczer I.
Brunoisné	Dezso	François	Faludi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 14-én.

Novelli Ermete és társulatának vendégjátékával.

Don Pietro Caruso.

Dráma 1 felvonásban. Írta Bracco Róbert.

Felvonások.

Monolog.

A kínese fazék.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

A kis szökevény.

Operett 2 felv. Írták Hicks és Nicholls. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzőkék Monkton és Caryl.

Személyek:			
Lord Coodle	Szerdahelyi	Gray	Küry
Lady Coodle	Krecsányi	Flipper	Kovács
Stanley Ed.	Szirmai	Carmentia	Hegyi
Dorothy	Harmath	Alice	Kápolnai

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

L. Komáromi Mariska assz. felléptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásból írták: Reöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.

Személyek:			
Monaoh	Kardos	Szulamit	Komáromi
Aron	Mátrai	Abigail	Ledofsky
Absohn	Ladislav	Cingitang	Iványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-út 21.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Királyunk bevonulása Berlinbe.

Egy kis csufoldás a művészekről.

Bródy Sándor szabad előadása.

Régi magyar dalok.

Kezdeté 8 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Zárva.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Kedd, 1900. május hó 15-én.

Előszőr:

A betörő.

Enekes boház 3 felvonásban. Írta Sziklai Kornél. Zenéjét összeállította Donáth Ede.

Kezdeté 7 óraker.

NÉMETFÖLDI KIRÁLYI

CARRÉ-CIRKUSZ

Carré Miksa igazgató.

Ma kedden, 1900. május 15-én este 10 1/2 óraker:

nagy high life előadás

különlegesen kiváló műsorral, fölülváltva lovaglás és elővezetés a legjobban idomított lovaknak, valamint csakis elsőrangú művészek, hölgyek és urak felülváltva, többek között a japán csoport Akimoto és Brothers O'Brian.

Holnap este 7 1/2 óraker nagy előadás.

Csütörtökön, május 17-én nem lesz délutáni előadás, ellenben este 7 1/2 óraker nagy külön d-s előadás lesz.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7 1/2-ker. Kezdeté 8 1/2-ker. Mérsékelt nyáriidény helyátrak. Ma kedd, május 15-én bucsufellépte

Alex testvérek

Örvénytáncosok.

Moraw Adel és Les Carangeots akrobatáknak. Holnap szerdán, május 16-án egész új szenzációs műsor.

Fenomenális! Uj! Uj! Uj! Előszőr Európában!

Miss Amelia Hone

a jelenkor legérdekesebb Varieté énekesnője.

LA BELLE SOPHIA

transzformációs táncosnő.

LE FOLLET

fantasztikus némajátékosok átváltoztatással és táncal.

NANON LUCIA

francia excentrikus énekesnő.

Továbbá fellépte az újonnan szerződött operett-és boház-társulatnak, ugymint a májusi műsor kitünő művészei.

Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss A. nagytözsde Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készíttetek.

ÁLLATKERT

látható csak rövid ideig Hagenbeck testvérek indiai kiállítása

a MALABÁROK

Körülbelül 50 bennszülött férfi, nő és gyermek. Köztük akrobaták bambuszbotokon, bajadérok, kardnyelők, tűz, alarcos és ördög-táncosok, komédiások, zenészek, kőtel- és kardtáncosok, táncosnők, bűvészek és egy törpe. Nagy program: indiai falu, templom, iskola és az összes népség körmenete. Előadások hétköznaponként 4 és 6 óraker, vasárnap d. e. 1/2-ker és d. u. 1/2 és 6 óraker tartanak.

Belépődíj mint rendszeren 30 kr. A tea-pavilonban orosz tea ingyen adatik.

Lipik-fürdő

SLAVÓNIÁBAN.

Egyetlen jótartalmú alkalkikus hőforrás (64° C.) a kontinensen. Kitértve: Budapesten 1885. és 1896., Londonban 1893. Bécsben és Rómában 1894. az első alkaljjal.

1898. óta a Lonjavölgyi vasút állomása (Dugosellon át), indulás Budapest magy. áll. vasút fűvel gyorvonattal 7 óra 15 perc reggel; érkezés Lipikre 8 óraker d. u. Romániából, Bulgáriából, Szerbiából, Boszniából Bród-Novitsán át, Kanizsán és Barcsón át. (1898. óta zónatartó).

Vízszáraz minden irányba nappali gyorvonatokkal. A lipi hőforrások természetes 64° C. magas hőmérsékletű, gazdag nátrium tartalmukkal (magyar Ems), továbbá azoknál jóddal való összeköttetésükkel fogva, ivó- és fürdési célokra, kitünő hatásuk mindennemű hurutos bántalommal (gyomor-, bél-, elegendet stb.), kövesség és csuszba jökről, ischiasból, zomora és társalgó-törnek, ételmérgek és káros ház; remek szőlős fedett sétány bazarkkal és az összes helyiségekben és nagyszobákban parkban villamos világítás. Kitünő fürdőszekerek.

Hivatalos fürdőorvos: dr. Szemerény Bertalan. Jótételező szétküldés egyenesen a fürdőről. Magyarországi: fürdőkár. Edények L. Mattoni és Wille. Budapeston, Austria részére: Meier, Mattoni és S. Ungar, Hősben. Bővebb felvilágosítások, valamint fürdőreiről szolgál a fürdőigazgatóság Lipiken.

Ha kerékpárt vagy varrógépet

őhajt vásárolni, ne mulassza el ár-jegyzékünket

mélyen leszállított

Árainkkal bekérni.

Csak elsőrangú gyártmányok

Schweitzer

Testvérek,

foraktárak: Miskolcon és Debrecenben.

foraktárak: Szolnok, Eger és Komajna.

Emmerling-féle szab.

viharágyu

a legjobb és egyedüli, mely veszélytelen. Több kiállítás aranyéremet és díszoklevelet nyert. Megrendelhető Emmerling Adolf újjáték- és lampion-gyárosnál Budapest, Gróf Károlyi-utca 26. szám.

PALAIS ROYAL

Orlay Sándor perzsa csász., spanyol kir. udv. szállító Budapest, Koronaherceg-utca 8. sz.

Gyémánt-utánzatok, párisi legyezők, chinai ezüstáruk gyári áron.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehértérmet és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Magyar találmány!!

Művészi kivitelű Aquarell (kézi) festés fára * fára

Fa-levelező-lapok, a legizlésebb kivitelben.

Magyar festés!

Magyar munka! 10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges be- küldése után bérmentve.

Megrendelhető a kiadó- hivatalban.

Egészen uj!

Gyűjtőknek meglepetés!

ZOLA

A pénz. A háborn Nana. egyenként 3 kor. helyett 70 filléért kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalá- ban, József-körút 18.

Saját gyártmányu

fa- és vasbutor, rézágak, ruganyos acél- sodrony-ágybetétek, afrik- és löször- matracok, szalanganiturák, kerti butor és gyermekkocsik

részletfizetésre

minden árfelemlés nélkül — gyári áronban — előszobban mint bárhol készpénzzel mellett. Vidéki megrendelők- nek dejelvény so sűrű belyeg beküldése ellenében.

PÁPAI és NATHAN

legrégibb, legnagyobb és legrészletesebb speciális üzlet o szakmában.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2. SZ. (Fonciére-palota.)

Gyár: VII. ker., Csengery-utca 7. s zám.

Hirdetmény.

(Receptitívó a győri tárházban beraktározott árukra nézve).

Az elbaatrakodási forgalomban Budafok, Budapest déli vasút, Siófok, Té- tény, Székesfehérvár és Nagy Imánd állomásokról, valamint a győr-bpest-kelen- földi vonal állomásairól, illetve az állomásokra kocsirakományokban a szállítási díjnak kocsit- és fuvarlevelelnek legalább 10.000 kg-ért való fizetése mellett szállítandó gabona, hüvelyesek, olajmagvak és őrlenyelvények, valamint kocsit- és fuvar- levelelnek legalább 5000 kg. súlyban szállítandó lőhöz, lőcserna- és baltacim- magküldevényekre nézve, melyek Győrött a tárház- részvénytársaság áruaktá- raiban betároltatnak, illetve onnan továbbítanak, a receptitívóval kedvezmény- az 1899. évi augusztus hó 1-től érvényes elbaatrakodási díj szabás alapján folyó- évi május hó 15-étől kezdődő hatályúlag engedélyezett.

Budapest, 1900. május hó 7-én. A magy. kir. államvasutak igazgatóságá- g részös vasutak nevében is.

